

วิเคราะห์เปรียบเทียบนวนิยายเรื่องนาคีของไทยกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาวของจีน

**COMPARATIVE ANALYSIS BETWEEN THAI NOVEL NAKHEE
AND CHINESE NOVEL WHITE SNAKE**

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

พ.ศ. 2562

วิเคราะห์เปรียบเทียบนวนิยายเรื่องนาคีของไทยกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาวของจีน

**COMPARATIVE ANALYSIS BETWEEN THAI NOVEL NAKHEE
AND CHINESE NOVEL WHITE SNAKE**

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

พ.ศ. 2562

หัวข้อวิทยานิพนธ์ วิเคราะห์เปรียบเทียบนวนิยายเรื่องนาถของไทยกับนวนิยายเรื่อง
นางพญางูขาวของจีน

ผู้วิจัย Li Ziyu

สาขาวิชา ภาษาไทย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ศรีวิไล พลมณี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม อาจารย์ ดร.ขวัญใจ กิจชาลารัตน์

คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุไรวรรณ หาญวงศ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ศรีวิไล พลมณี)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ขวัญใจ กิจชาลารัตน์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลณัฐ พลวัน)

วันที่ เดือน..... พ.ศ.....

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : วิเคราะห์เปรียบเทียบนวนิยายเรื่องนาถิของไทยกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาวของจีน

ชื่อผู้วิจัย : Li Ziyu

สาขาวิชา : ภาษาไทย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

: รองศาสตราจารย์ศรีวิไล พลมณี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

: อาจารย์ ดร.ขวัญใจ กิจชาลารัตน์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวรรณกรรมเรื่องนาถิกับเรื่องนางพญางูขาวในด้านโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ลักษณะนิสัยของตัวละครเอก และศึกษาความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายสองเรื่องนี้ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับงูในสังคมจีนกับสังคมไทย ความเชื่อเกี่ยวกับอภินิหารและการเวียนว่ายตายเกิด ความเชื่อเกี่ยวกับรักข้ามภพและความรักระหว่างคนกับงู ความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนา ผลการวิจัยพบว่า

นวนิยายเรื่องนาถิกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาวในด้านโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร และลักษณะนิสัยของตัวละครเอกมีทั้งความเหมือนและความแตกต่าง นวนิยายสองเรื่องนี้เปิดเรื่องโดยกล่าวถึงที่มาของตัวละครเอก ในเรื่องมีจุดเด่นในการดำเนินเรื่องเหมือนกัน แต่ตอนจบกลับแตกต่างกัน ทั้งสองเรื่องนี้มีแก่นเรื่องเหมือนกัน คือความรักระหว่างคนกับงู และความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรม นอกจากนี้แล้ว ในเรื่องนาถิยังมีแก่นเรื่องย่อยเป็นความรักของแม่ที่มีต่อลูก แต่ในเรื่องนางพญางูขาวเป็นความรักของลูกที่มีต่อแม่ ในด้านตัวละคร ทั้งสองเรื่องมีตัวละครเอกเหมือนกันคือนางเอกเป็นงู พระเอกเป็นคน และแบ่งตัวละครหลักในเรื่องเป็นสองฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายสนับสนุนกับฝ่ายขัดขวาง จำนวนของตัวละครฝ่ายขัดขวางในเรื่องนาถิจะมากกว่าเรื่องนางพญางูขาว ลักษณะนิสัยของตัวละครนางเอกทั้งสองเรื่องมีทั้งความดีและความชั่ว

จากการศึกษาความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่องเห็นว่า งูเป็นตัวแทนของพวกอสรพิษและปีศาจ มีลักษณะคือน่ารังเกียจ ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม เป็นสัตว์ชั้นต่ำ อยู่ร่วมกับมนุษย์ไม่ได้ เพราะสังคมมีชนชั้น และเป็นสังคมที่ไล่ล่าความแตกต่าง มนุษย์ในสังคมแบ่งชนชั้นเป็นชนชั้นสูงและชนชั้นต่ำ แล้วไม่ยอมอยู่ร่วมกัน ผู้ที่ฝ่ากฎก็จะกลายเป็นผู้แตกต่าง ถูกชนกลุ่มมาก

ในสังคมโล่ล่า ด้วยเหตุนี้ ความรักของตัวละครเอกทั้งสองเรื่องจึงไม่สมหวัง นอกจากนี้ นวนิยายสองเรื่องนี่ยังเน้นความเชื่อดีดชาติและการเวียนว่ายตายเกิด และความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรม สะท้อนให้เห็นว่า สิ่งมีชีวิตย่อมมีการเวียนว่ายตายเกิด กรรมตอบสนองทำให้เกิดการเวียนว่ายตายเกิด ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ผู้กระทำจะเป็นผู้รับผลเอง

คำสำคัญ: นาคี, นางพญาขาว, ความเชื่อ, กฎแห่งกรรม

The Title : Comparative Analysis Between Thai Novel Nakhee and Chinese Novel
White Snake

The Author : Li Ziyu

Program : Thai Language

Thesis Advisors

: Associate Professor Sriwilai Ponmanee

Chairman

: Dr.Kwanjai Kitchalarat

Member

ABSTRACT

The objectives of this research were to analyze the similarities and differences between the two novels: Nakhee and the White Snake, in terms of their plots, themes, characters, and habits of the heroines, and to investigate the belief systems found in the two novels, which include the beliefs about snakes in Thai and Chinese societies, previous lives and rebirth, love across dimensions and love between a man and a snake, and the law of action in Buddhism. The research results are as follows:

The plots, themes, characters and habits of the heroines in the two novels are both similar and different. The opening of the two novels starts with the backgrounds of the two heroines. Major storylines are the same, but the endings are different. The themes are the same, which are about the love between humans and snakes and the belief in the law of action or karma. Additionally, the sub-theme of Nakhee is about the love of a mother toward her child, while that of the White Snake is about the love of a child toward her mother. The characters in the novels are the same, with the hero being a human being and the heroine being a snake. The main characters are divided into two types: the good and the villain. There are more villains in Nakhee than in the White Snake. The habits of the two heroines are both good and bad.

The investigation on the beliefs in the two novels reveals that snakes represent venom and monsters, being detested, socially unacceptable and low. They are unable to live with human beings because a society has classes and the different are hunted for. Human societies classify its

members into high and low, and they do not inhabit together. Social violators are different and hunted by the majority. Therefore, love of the two heroines is not fulfilled. Moreover, the two novels also focus on the beliefs in previous lives, rebirth and the law of action. It is reflected that sentient beings are subject to the cycle of rebirth. Consequences of an action bring about rebirths. Good deeds are rewarded and bad deeds are punished. An actor is the recipient of his/her own action.

Keywords: Nakhee, The White Snake, Law of Action

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จขึ้นมาตามความหวังของผู้เขียนได้ เนื่องมาจากความเมตตา กรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีพระคุณยิ่งของผู้เขียนทั้งสองท่าน ท่านแรก กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ศรีวิไล พลมณี ที่กรุณาเป็นทั้งที่ปรึกษาและเสียสละเวลาที่มีค่าในการให้ คำปรึกษาเกี่ยวกับแนวคิดในการทำวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความเรียบร้อย ตลอดจนคำแนะนำทาง วิชาการที่ดีเสมอมา อีกท่านกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ขวัญใจ กิจชาลรัตน์ สำหรับความกรุณา รับเป็นที่ปรึกษาตั้งแต่แรกเริ่ม รวมทั้งได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับหัวข้อวิทยานิพนธ์และแนวทางในการ เขียนวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุไรวรรณ หาญวงศ์ ที่กรุณาเป็น ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ และได้ชี้แนะแนวความคิดที่ลึกซึ้งตลอดจนประสบการณ์อันมี ค่าของท่านเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ศรีวิไล พลมณี และอาจารย์ ดร. ขวัญใจ กิจชาลรัตน์ เป็นกรรมการในการสอบ วิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาตรวจสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้เขียนจึงขอกราบ ขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กรรมการ พันธ์นะ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำในทุก ๆ ด้าน ตลอดจน รองศาสตราจารย์สนิท สัตโยภาส รวมถึงเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ทุกท่านที่ให้ความสะดวกด้านอำนวยความสะดวก และประสานงาน ในการทำวิทยานิพนธ์ให้ผู้เขียนตลอด มาตลอดจนค้นคว้าหาข้อมูลในการจัดทำวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณบิดามารดาที่สนับสนุนและให้กำลังใจจนงานวิจัยสำเร็จด้วยดี คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาพระคุณบิดามารดาและบูรพาจารย์ ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนวิชาความรู้และให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด และเป็นกำลังใจ สำคัญ ที่ทำให้การศึกษาระดับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	๖
ABSTRACT	๗
กิตติกรรมประกาศ.....	๘
สารบัญ	๙
สารบัญภาพ	๑๐
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมจีนกับวรรณกรรมไทย.....	4
ลักษณะของความเชื่อที่ปรากฏในวรรณกรรมที่ศึกษา.....	5
ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	20
3 วิธีดำเนินการวิจัย	22
รูปแบบการวิจัย	22
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	22
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	23
การวิเคราะห์ข้อมูล	23

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	24
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างนาคีกับนางพญางูขาว ในด้าน โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ลักษณะนิสัยของตัวละครเอก.....	25
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่อง นางพญางูขาว.....	30
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	36
สรุปผลการวิจัย.....	36
อภิปรายผล	39
ข้อเสนอแนะ.....	41
บรรณานุกรม.....	42
ประวัติผู้วิจัย.....	44
ภาคผนวก.....	45
ภาคผนวก ก แนะนำตัวละครหลักของนวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว.....	46
ภาคผนวก ข เรื่องย่อนวนิยายนาคี	47
ภาคผนวก ค เรื่องย่อนวนิยายนางพญางูขาว	54
ภาคผนวก ง ตัวอย่างแบบบันทึกลักษณะนิสัยของตัวละครเอกในนวนิยายเรื่องนาคี กับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว	56
ภาคผนวก จ ตัวอย่างแบบบันทึกความเชื่อเกี่ยวกับอติชาติและการเวียนว่ายตายเกิด ในนวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว.....	62
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างแบบบันทึกความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนา ในนวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว.....	65

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

2.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	21
-----	----------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วรรณกรรมแต่ละเรื่องย่อมาจากชีวิตจริง แต่เหนือชีวิตจริง ผู้แต่งวรรณกรรมอาจใช้จินตนาการในการแต่งเรื่อง แต่งวรรณกรรมเหมือนกระจกส่องชีวิต จะสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตจริงเสมอ ศรีธัญ ทองคำ (2548) กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ชาติที่เจริญแล้วทุกชาติจะต้องมีวรรณกรรมเป็นของตัวเอง และวรรณกรรมจะมีมากหรือน้อย ดีหรือเลว ก็แล้วแต่ความเจริญของงานแห่งจิตใจของชนในชาตินั้น ๆ วรรณกรรมเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า ชาติใดมีความเจริญทางวัฒนธรรมสูงแค่ไหนและยุคใดมีความเจริญสูงสุด ยุคใดมีความเสื่อมทรามลง เพราะฉะนั้นวรรณกรรมแต่ละชาติ จึงเป็นเครื่องชี้วัดได้ว่า ยุคใดจิตใจของประชาชนในชาติ มีความเจริญหรือเสื่อมอย่างไร

การศึกษาหรืออ่านวรรณกรรมแต่ละเรื่องทำให้ผู้อ่านมองเห็นภาพสังคมวัฒนธรรมการเมือง และเศรษฐกิจของยุคสมัยที่ผู้ประพันธ์ได้สะท้อนผ่านมุมมองของตนออกมา รวมทั้งทำให้ผู้อ่านเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้คนที่สัมผัสภาพการณ์เหล่านั้นด้วย ดังนั้นวรรณกรรมจึงมีความสำคัญต่อมนุษย์แทบทุกด้าน อาจกล่าวได้ว่า สังคมมนุษย์ที่เจริญมีอารยธรรมและเทคโนโลยีในปัจจุบันนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของวรรณกรรมทั้งสิ้น วรรณกรรมต่างมีบทบาท ความสำคัญ และอิทธิพลไม่มากนักน้อย วรรณกรรมทำหน้าที่สืบต่อวัฒนธรรมของชาติจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง เป็นสายใยเชื่อมโยงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในชาติ ในวรรณกรรมมักจะบ่งบอกคตินิยมของคนในชาติไว้ วรรณกรรมของชาติมักจะกล่าวถึงประเพณีนิยม คติชีวิต การใช้ถ้อยคำภาษา การดำรงชีวิตประจำวัน การแก้ปัญหาสังคม อาหารการกิน ที่อยู่อาศัย เป็นต้น เพื่อให้คนรุ่นหลังมีความรู้เกี่ยวกับคนรุ่นก่อนและเข้าใจวิถีชีวิตของคนรุ่นก่อน เข้าใจเหตุผลว่าทำไมคนรุ่นก่อน ๆ จึงคิดเช่นนั้น ทำเช่นนั้น ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน

ประเทศไทยกับประเทศจีนเป็นประเทศที่อยู่ในเอเชียเหมือนกัน วัฒนธรรมระหว่างประเทศจีนกับประเทศไทยมีประวัติอันยาวนาน การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างจีนกับไทยมีมาตั้งแต่สมัยโบราณเนื่องจากทั้งสองประเทศได้รับอิทธิพลจากการถ่ายทอดของพุทธศาสนา

แนวคิดของพุทธศาสนาได้แทรกซึมเข้าไปในทุก ๆ ด้าน เช่น การดำรงชีวิต วัฒนธรรม และวรรณกรรม วรรณคดีและวรรณกรรมเป็นมรดกทางวัฒนธรรม การศึกษาวัฒนธรรมระหว่างประเทศจีนกับประเทศไทยโดยศึกษาวรรณกรรมระหว่างทั้งสองประเทศ จะทำให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ในด้านประวัติศาสตร์ ความเชื่อ วัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น

เรื่องนาคกับเรื่องนางพญางูขาวเป็นตำนานที่ยาวนาน และถูกสร้างและนำเสนอในหลายรูปแบบ มีความเหมือนกันคือตัวละครเอกมีรูปร่างเป็นงูขาว และเกิดความรักกับชายหนุ่มที่เป็นมนุษย์ธรรมดา ผู้เขียนนวนิยายได้สร้างลักษณะนิสัยให้กับตัวละครที่เป็นตัวเอกให้ทั้งความดีและความชั่วร้าย ทำให้เกิดความขัดแย้งที่น่าสนใจ และยังสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อทางพุทธศาสนาอย่างชัดเจน เช่น ความเชื่อในอภิปิศาจ ความเชื่อในเรื่องเวรกรรม ทั้งสองเรื่องนี้มีตัวละครที่คล้ายคลึงกัน แต่ตอนจบกลับแตกต่างกัน จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวรรณกรรมสองเรื่องนี้ รวมทั้งความเชื่อที่สะท้อนจากความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวรรณกรรมสองเรื่องนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ความเหมือนและความต่างระหว่างนวนิยายเรื่องนาคกับเรื่องนางพญางูขาวในด้านโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ลักษณะนิสัยของตัวละครเอก
2. เพื่อศึกษาความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายสองเรื่องนี้ ได้แก่ ความเชื่อที่เกี่ยวกับงูในสังคมจีนกับสังคมไทย ความเชื่อเกี่ยวกับอภิปิศาจและการเวียนว่ายตายเกิด ความเชื่อเกี่ยวกับรักข้ามภพและความรักระหว่างคนกับงู ความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ขยายความรู้ด้านวรรณกรรมไทยและวรรณกรรมจีน
2. เป็นแนวทางในการศึกษาวรรณกรรมเปรียบเทียบ
3. ทำให้เข้าใจถึงความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนาคกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว ได้แก่ ความเชื่อที่เกี่ยวกับงูในสังคมจีนกับสังคมไทย ความเชื่อเกี่ยวกับอภิปิศาจและการเวียนว่ายตายเกิด ความเชื่อเกี่ยวกับรักข้ามภพและความรักระหว่างคนกับงู ความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนา

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร โดยใช้หนังสือนวนิยายสองเล่ม ที่มีเนื้อหาที่สมบูรณ์ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

นาถิ ของศรี อภิกรม

นวนิยายนางพญางูขาว (白蛇全传) ของเม้งฮั่วก่วนจู (梦花馆主)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษานวนิยายเรื่องนาถิกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาวในด้านโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ลักษณะนิสัยของตัวละครเอก และศึกษาความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายสองเรื่องนี้ ได้แก่ ความเชื่อที่เกี่ยวกับงูในสังคมจีนกับสังคมไทย ความเชื่อเกี่ยวกับอดีตชาติและการเวียนว่ายตายเกิด ความเชื่อเกี่ยวกับรักข้ามภพและความรักระหว่างคนกับงู ความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนา

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้นิยามศัพท์เฉพาะดังนี้

นวนิยาย หมายถึง บันทึกรวบรวมเรื่องราวในรูปแบบหนึ่ง มีโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร เหตุการณ์ในเรื่อง และสถานที่ ที่ทำให้เนื้อเรื่องมีความสมจริง ในที่นี้หมายถึงนวนิยายเรื่องนาถิของศรี อภิกรม กับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาวของเม้งฮั่วก่วนจู (梦花馆主)

ตัวละครเอก หมายถึง พระเอกและนางเอกในนวนิยายนาถิกับนวนิยายนางพญางูขาว ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวละครเอกได้แก่นางเอกที่ชื่อคำแก้วกับพระเอกที่ชื่อทศพลของนวนิยายนาถิ และนางเอกที่ชื่อไป๋ซู่จินกับพระเอกที่ชื่อสวีเซียนในนวนิยายนางพญางูขาว

ความเชื่อ หมายถึง ความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนาถิกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว ได้แก่ความเชื่อที่เกี่ยวกับงูในสังคมจีนกับสังคมไทย ความเชื่อเกี่ยวกับอดีตชาติและการเวียนว่ายตายเกิด ความเชื่อเกี่ยวกับรักข้ามภพและความรักระหว่างคนกับงู ความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์เปรียบเทียบนวนิยายนาถของไทยกับนวนิยายนางพญางูขาวของจีน ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำสาระที่ได้มาเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ซึ่งจะนำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมจีนกับวรรณกรรมไทย
 2. ลักษณะของความเชื่อที่ปรากฏในวรรณกรรมที่ศึกษา
 - 2.1 ความหมายของความเชื่อ
 - 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างงู พญานาคกับมังกร
 - 2.3 ความเชื่อเกี่ยวกับโชติศาสตร์และการเวียนว่ายตายเกิด
 - 2.4 ความเชื่อด้านรักข้ามภพในวรรณคดี
 - 2.5 ความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนา
 3. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 4. กรอบแนวคิดการวิจัย
- ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมจีนกับวรรณกรรมไทย

ประเทศจีนเป็นอู่อารยธรรมเอเชียอีกแหล่งหนึ่งนอกจากอินเดีย ด้วยความที่มีความเจริญทางวัฒนธรรมอันยาวนาน วัฒนธรรมจีนส่วนหนึ่งจึงมีการถ่ายทอดสู่ประเทศใกล้เคียง โดยเฉพาะในประเทศที่มีชาวจีนเดินทางเข้าไปค้าขายหรือเข้าไปตั้งหลักแหล่งทำมาหากิน เพราะชาวจีนเหล่านั้นยังคงรักษาวัฒนธรรมและประเพณีในด้านต่าง ๆ ของตนไว้อย่างครบถ้วน แม้ในเวลาต่อมาจะมีการผสมผสานกับวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้น ๆ บ้าง แต่ยังคงมีลักษณะเฉพาะของกลุ่มชาวจีนให้สังเกตได้

เฉิน (Chen, 2558) กล่าวว่า รูปแบบการแปลเป็นรูปแบบแรกของวัฒนธรรมจีนที่ถูกนำมาใช้ในวรรณกรรมไทย ที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานถึง 250 ปี วงการวรรณกรรมไทยได้แบ่ง

ยุคสมัยที่วัฒนธรรมจีนถูกนำมาใช้ในวรรณกรรมไทยเป็น 3 ยุค ได้แก่ “ยุคสมัยสามก๊ก” “ยุคสมัย หลู่ซวี่น” และ “ยุคสมัยกิมย้งกับโกวเล้ง” ผลงานวรรณกรรมโบราณของจีนใน “ยุคสามก๊ก” มีระยะเวลาการไหลเวียนที่ยาวที่สุด มีผลงานมากที่สุด และมีอิทธิพลมากที่สุด วรรณกรรมโบราณของจีนกลายเป็นสะพานเชื่อมต่อระหว่างวรรณกรรมไทยโบราณกับวรรณกรรมไทยสมัยใหม่ ตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 เป็นต้นมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่สมัยราชวงศ์ธนบุรี อิทธิพลของวรรณกรรมจีนที่มีต่อวรรณกรรมไทยเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากพระราชบิดาของกษัตริย์ธนบุรีเป็นชาวจีน การแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมระหว่างจีนกับไทยจึงเป็นเรื่องปกติ และวรรณคดีจีนจึงมีการนำมาใช้เผยแพร่ในประเทศไทย

อีกประเด็นหนึ่ง คือ ความคิดทางพุทธศาสนามีอิทธิพลอย่างมากต่อประเทศจีนและประเทศไทย ทุกแง่มุมล้วนได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมของพุทธศาสนา ทำให้วรรณกรรมระหว่างประเทศจีนกับประเทศไทยมีส่วนเหมือนกันน่าวิเคราะห์

ลักษณะของความเชื่อที่ปรากฏในวรรณกรรมที่ศึกษา

ความหมายของความเชื่อ

กฤติยา โพธิ์ทอง (2557) ให้ความหมายของความเชื่อว่า ความเชื่อเป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ และถือว่าเป็นวัฒนธรรมของมนุษย์อย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อชีวิตหรือความเป็นอยู่ของมนุษย์ คำว่า “ความเชื่อ” หมายถึงการยอมรับว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นความจริง แล้วเชื่อมั่นนับถือสิ่งใดสิ่งนั้น โดยสิ่งใดสิ่งนั้นอาจไม่เป็นความจริงที่ตรงตามหลักเหตุผล หรือหลักวิทยาศาสตร์ใด ๆ

สุวัฒน์ จันทระจาง (2540) กล่าวถึงเรื่องความเชื่อว่า ความเชื่อของมนุษย์เกิดขึ้นเนื่องมาจากความต้องการขั้นมูลฐาน 4 ประการ คือ ความต้องการทางร่างกายเพื่อให้ตนเองอยู่รอด ความต้องการทางสังคมเพื่อให้ตนมีศักดิ์ศรีและมีความหมายเป็นที่ยอมรับ ความต้องการทางปัญญาเพื่อการเรียนรู้ และความต้องการทางจิตวิญญาณ เพื่อจัดทุกข์ทางใจ

สุวัฒน์ จันทระจาง (2540) อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับความเชื่อว่า ความเชื่อเป็นปรากฏการณ์ทางจิตของมนุษย์ ที่เกิดจากการสนองความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) จัดว่าเป็นสัญชาตญาณดั้งเดิม เริ่มต้นตั้งแต่มนุษย์เกิดมาเป็นทารกและมีพัฒนาการกลายมาเป็นความใคร่รู้ในวัยเด็กจนเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ในวัยเด็ก มนุษย์แสวงหาความรู้ความเชื่อจากประสบการณ์ด้วยประสาทสัมผัส เช่น การใช้นิ้วมือลองแตะสิ่งของที่สงสัย การใช้ลิ้นเลีย ชิม หรือดมเพื่อการรู้รส ทารกทั่วไปจะให้ความสนใจต่อสิ่งแปลกใหม่ เด็กจะตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบจากปัญหาต่าง ๆ ที่อยู่

รอบ ๆ ตัว เมื่อพัฒนาการของเด็กเจริญขึ้นตามวัย มนุษย์จะแสวงหาความเชื่อทางประสบการณ์ด้วยประสาทสัมผัสส่วนอื่น เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการที่จะใช้ความคิด

จากความเห็นที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ความเชื่อเกิดขึ้นจากความต้องการของมนุษย์ หมายถึงการยอมรับว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นความจริง แล้วเชื่อมั่นนับถือสิ่งใดสิ่งนั้น โดยสิ่งใดสิ่งนั้น อาจไม่เป็นความจริงที่ตรงตามหลักเหตุผล หรือหลักวิทยาศาสตร์ใด ๆ เป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ และถือว่าเป็นวัฒนธรรมของมนุษย์อย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อชีวิตหรือความเป็นอยู่ของมนุษย์

ความสัมพันธ์ระหว่างภู พญานาคกับมังกร

ชาวเอเชียส่วนใหญ่นับถือเรื่องสิบสองนักษัตร คือสัตว์สิบสองตัว ได้แก่หนู วัว เสือ กระต่าย มังกร ม้า แกะ ลิง ไก่ หมา และหมู จากการเรียงลำดับของสิบสองนักษัตรเห็นได้ว่า ภูจะอยู่หลังมังกร เนื่องจากชาวเอเชียโดยเฉพาะชาวจีนจะนับถือมังกรเป็นสัตว์มงคล ยกตัวตนเป็นลูกหลานของมังกร ชาวจีนบูชานับถือมังกรตั้งแต่สมัยโบราณ การบูชานับถือภูถือว่าเป็นรากฐานของการบูชามังกร คัมภีร์ขุนเขาและท้องทะเลหรือเรียกว่าซานไห่จิงตามภาษาจีนซึ่งเป็นเทพปกรณัมที่มีอิทธิพลมากต่อวัฒนธรรมจีน ได้บรรยายไว้ว่า

ในถิ่นทุรกันดารอันกว้างใหญ่ของภาคตะวันตกเฉียงเหนือของจีนมีภูเขาสูงห้วยอยู่ทางฝั่งเหนือของทะเลชื่อยุ่ย มีเทพเจ้าอยู่บนภูเขา มีลักษณะรูปร่างคือใบหน้าเป็นมนุษย์และร่างกายเป็นงูสีแดง และร่างกายทั้งหมดยาวหนึ่งพันเมตร ดวงตาสีแดง เวลาเทพเจ้าเปิดตาโลกก็จะมืด เวลาเทพเจ้าปิดตาโลกก็จะสดใสขึ้น เทพเจ้าองค์นี้ไม่เคยกิน ไม่เคยหลับ ไม่เคยหายใจ สามารถควบคุมลมและฝน เทพเจ้าองค์นี้มีชื่อเรียกว่าเทียนเก๋ายิน หรือเรียกว่ามังกรเทียน

ซานไห่จิง·ต้าฮวงจิง

(西北海之外，赤水之北，有章尾山。有神，人面蛇身而赤，直目正乘，其瞑乃晦，其视乃明。不食不寝不息，风雨是谒。是烛九阴，是谓烛龙)

(《山海经·大荒经》)

หนูว่ามิหน้าเป็นคนตัวเป็นงู เปลี่ยนร่างวันละ 70 ครั้ง

ซานไห่จิง·ต้าฮวงจิง

(女娲·古神女而帝者·人面蛇身·一日中七十变)

(《山海经·大荒西经》)

เทพเจ้าแห่งฟ้าร้อง มีร่างเป็นมังกรหน้าเป็นคน

ซานไห่จิง·ไห่เน่ยตงจิง

(雷泽中有雷神·龙身而人头。)

(《山海经·海内东经》)

(กึ่งกงมีขุนพลคนหนึ่งชื่อเซียงเหยา มี 9 หัว ร่างเป็นงู)

ซานไห่จิง·ต้าวงเป่ย์จิง

(共工臣名曰相繇，九首，蛇身)

(《山海经·大荒北经》)

กึ่งกงมีขุนพลคนหนึ่งชื่อเซียงหลิว หน้าเป็นคนตัวเป็นงู มี 9 หัว สีเขียวทั้งตัว

ซานไห่จิง·ไห่ไห่วเป่ย์จิง

(共工之臣曰相柳氏.....相柳者，九首，人面，蛇身，面青)

(《山海经·海外北经》)

ในตำนานโบราณของจีน เทพหน่วว้า เป็นเทพมารดาผู้ให้กำเนิดสรรพสิ่งและมนุษย์ ตามประมวลเรื่องปรัมปราจีน เทพหน่วว้ามีลักษณะรูปร่างเป็นครึ่งคนครึ่งงู ซึ่งมีส่วนครึ่งบนเป็นหญิงสาวมนุษย์ที่สวยงาม ส่วนครึ่งล่างเป็นงู เทพหน่วว้าเป็นเทพบรรพบุรุษของชาวจีน ชาวจีนเคารพนับถือเทพหน่วว้าอย่างสูง

เหมา (Mou, 2555) อธิบายว่า ตัวละครสำคัญในเทพปกรณัมจีนส่วนใหญ่มีลักษณะหน้าตาปนกับสัตว์ เช่นงู มังกร ควาย ม้า นก เป็นต้น เหตุที่ตัวละครที่มีหน้าตาลักษณะปนกับสัตว์มาจากความเชื่อโทเทม (Totem) ในสมัยดึกดำบรรพ์ สัตว์ต่าง ๆ มีความใกล้ชิดกับมนุษย์อย่างมาก และก็เป็นความผูกคามอย่างยิ่ง ความกลัวทำให้เกิดความเคารพและยำเกรง ถือพวกมันให้เป็นญาติหรือสายเลือดเดียวกัน จะช่วยปกป้องตัวเอง เช่นวาดลายสัตว์ร้ายต่าง ๆ เพื่อได้รับการยอมรับจากสัตว์ร้ายต่าง ๆ และให้รอดชีวิต หรือกินสัตว์ที่ชาวดึกดำบรรพ์รู้สึกว่าเป็นความสมบูรณ์ เพื่อได้พลังความฉลาด ความกล้าหาญจากสัตว์เหล่านั้น นั่นก็คือความเป็นมาของความเชื่อโทเทม ในสังคมปฐมวัยความเชื่อโทเทมเหล่านี้ได้ช่วยสร้างความสัมพันธ์ให้ชนเผ่าและช่วยแบ่งแยกแต่ละชนเผ่า และความเชื่อโทเทมก็ได้สะท้อนให้เห็นลักษณะหน้าตาของตัวละครสำคัญในเทพปกรณัม สัตว์ที่ปนกับร่างมากที่สุดคืองูหรือมังกร คนโบราณได้เจอ ก็รู้สึกมันมีปาฏิหาริย์ ก็รวบรวมกับภาพพจน์ตัวเอง ทำให้เกิดภาพพจน์ที่หน้าเป็นคนร่างเป็นงู เช่น ผันกู่ กึ่งกง ผู่ซี หน่วว้า เทพแห่งฟ้าร้อง เป็นต้น สมัยโบราณทุกชนเผ่าส่วนใหญ่ต่างก็มีโทเทมส่วนตัว เมื่อชนเผ่าเหล่านี้ได้รวมกัน โทเทมเหล่านี้ก็ได้รวม มังกรก็เป็นโทเทมที่รวมกับสัตว์ต่าง ๆ ซึ่งมีหัวคล้ายอูฐ เขาเหมือนนกวาง ตาเหมือนกระต่าย หูเหมือนวัว ท้องเหมือนกบ ขาและกรงเล็บเหมือนนกเหยี่ยว ฝ่าเท้าเหมือนกับเสือ มีเกล็ดเหมือนปลา และมีหางเหมือนงู

ส.พลายน้อย (2539, 9) กล่าวถึงความเชื่อเกี่ยวกับงูว่า ตามนิยายปรัมปราของอินเดีย ถือว่าโลกอยู่บนหลังเต่า และเต่าอยู่บนตัวงู ตามภาพเขียนเรื่องวราหาวตาร ในศตวรรษที่ 17 เขียน

เป็นรูปพระนารายณ์อวตารเป็นหมูกำลังจัดโลกขึ้นจากน้ำ ซึ่งประกอบด้วยงูและเต่าที่หนุนโลกอยู่ บางแห่งเขียนเป็นรูปงูขดอยู่ในน้ำ ถัดขึ้นมาเป็นเต่าใหญ่ บนหลังเต่ามีช้าง 4 เชือก แบกแผ่นดินไว้ ตามเรื่องนี้แสดงความเชื่อของมนุษย์สมัยโบราณว่า งูเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์มีมาพร้อมกับโลก ชนชาติศักดิ์สิทธิ์เช่นอียิปต์ กรีก โรมัน ต่างนับถืองูมาก่อน จึงมีเรื่องของงูพัวพันกับชีวิตความเป็นอยู่มาช้านาน เข้าใจว่าต่อมางูได้เป็นสัตว์สำคัญขึ้น มีรูปร่างและขนาดแปลกประหลาดขึ้น ตามลำดับ การเรียกชื่อก็ต่างกันไปตามภาษาของแต่ละชาติ ดังที่มิกซ์ปราชญ์อธิบายว่า นาค มังกร และงูมีที่มาอย่างเดียวกัน จึงมักจะมีเรื่องปน ๆ กัน เช่นชาวตะวันตกโบราณเรียกมังกรว่า *Nake* ซึ่งเข้าเค้ากับคำว่า *Snake* ที่หมายถึงงูมาก และคำ *Nake* ก็ว่าออกมาจากคำว่า *Naga* คือ นาคของอินเดีย นอกจากนี้ยังมีผู้อธิบายสืบไปอีกว่า คำว่านาคนั้นในสมัยต่อมาใช้เรียกเป็นนามเมืองว่า นคร ในหนังสือประเพณีอินเดียของดูโบอิส (ABBE J.A.DUBOIS) อธิบายว่า ชาวฮินดูเรียกงูเห่า (*Cobra*) ว่านาคา (*Naga*) หรือนคร (*Nagara*) จึงดูเข้าเค้ากับที่กล่าวมาข้างต้น โดยคำราที่เกี่ยวกับศาสนามีความเห็นตรงกันว่า ศาสนาที่นับถืองูเป็นศาสนาเก่าแก่ศักดิ์สิทธิ์ มีมาก่อนสมัยพุทธกาลนับเป็นพัน ๆ ปี เช่นที่เรียกกันว่าศาสนาปลุกหรือปลุกวิ พวกนี้นับถือบูชาดินและงู พวกที่นับถืองูนี้คือพวกกราวีเกียร์ ซึ่งต่อมากลายเป็นพวกทมิฬ พวกนี้นับถือแผ่นดิน ภูเขา ว่าเป็นสิ่งประเสริฐเลิศกว่าสิ่งทั้งปวง เพราะเป็นบิคารมาดาของสรรพสิ่งทั้งหลาย นอกจากนี้ยังนับถือสัตว์มีพิษที่อยู่ในดินคือ งู ว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์อีกด้วย

ตามที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า มนุษย์นับถือพญานาคหรือมังกร เนื่องจากนับถืองูมาก่อน งูเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์มีมาพร้อมกับโลก ประวัติของการนับถืองูเป็นประวัติที่ยาวนานมาก คนที่นับถืองูมีทั้งชาวตะวันออกและชาวตะวันตก ต่างมีตำนานที่เกี่ยวกับการนับถืองู

ความเชื่อเกี่ยวกับอดีตชาติและการเวียนว่ายตายเกิด

อดีตชาติหมายถึงชาติก่อนหรือภพก่อน ตามแนวคิดของพุทธศาสนาเชื่อว่าชีวิตมีอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ความเชื่อเรื่องในอดีตชาติเป็นแนวคิดสำคัญทางพุทธศาสนา เป็นสิ่งที่ยืนยันในเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องของการเวียนว่ายตายเกิด อันเป็นวัฏจักรของกฎแห่งกรรมตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา ซึ่งมีปรากฏในลักษณะของการบันทึกเรื่องราวการมีอยู่ของอดีตชาติ ทั้งในลักษณะคำสอนและพุทธประวัติที่มีอยู่ในพระไตรปิฎกมากมายหลายประเด็น การเวียนว่ายตายเกิด หมายถึง การกลับมาเกิดบนโลกใบนี้อีกครั้งของจิตวิญญาณดวงเดิม คือเห็นว่าจิตวิญญาณหรือ “อาตมัน” เป็นของเที่ยงแท้เป็นอมตะ การเวียนว่ายตายเกิดเป็นการเวียนว่ายตายเกิดของจิตวิญญาณดวงเดิม แต่เปลี่ยนร่างกายไปเรื่อย ๆ เหมือนเปลี่ยนเสื้อผ้า ตามคติความเชื่อของศาสนาพราหมณ์หรือฮินดู ซึ่งสอนว่าจิตวิญญาณนั้นสามารถเวียนว่ายตายเกิดเป็นได้ทั้งมนุษย์ สัตว์ พืช และแร่ธาตุ ในรูปแบบต่าง ๆ ได้ มนุษย์หรือสัตว์เมื่อตายไปแล้วสามารถกลับมาเกิดเป็นมนุษย์

สัตว์ พืช หรือเป็นแร่ธาตุต่าง ๆ บนโลกนี้ได้อีก จนกว่าจะบรรลุมฤตยะกลับไปรวมกับกายพรหม หรือ “ปรมาตมัน” เป็นอมตะ และหลุดพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด เทพหรือเทพเจ้าสามารถอวตาร หรือแบ่งภาคไปเกิดเป็นเทพหรือเทพเจ้าองค์อื่น หรืออวตารมาเกิดเป็นมนุษย์หรือสัตว์ได้

ความเชื่อของการเวียนว่ายตายเกิดมาจากการหมุนเวียนสืบทอดของชีวิต กรรมเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการเวียนว่ายตายเกิด และมีอิทธิพลต่อสามชาติ คืออดีตชาติ ชาติปัจจุบัน และชาติหน้า กรรมไม่เพียงเป็นผลต่อชาติปัจจุบัน ยังส่งผลต่อชาติหน้า วนเวียนไปไม่มีวันสิ้นสุด ความเชื่อของการเวียนว่ายตายเกิดได้กล่าวในคัมภีร์พุทธศาสนาดังนี้

ตัวเองทำชั่วไว้ ก็ต้องได้รับผลชั่ว สร้างกรรมไว้ก็ต้องรับผลกรรม ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีชีวิตเหมือนกันเช่นนี้

เจิ้งฝ่าเนี่ยนชู่จิง บทที่ 7

(非异人作恶 · 异人受苦报 ; 自业自得果 · 众生皆如是。)

(《正法念处经》卷七)

สิ่งที่ได้รับในชาตินี้เป็นผลที่ทำให้ไว้ของชาติก่อน สิ่งที่ทำอยู่ในชาตินี้เป็นผลที่จะได้รับของชาติหน้า

ซานซืออินก๋อจิง

(欲知前世因， 今生受者是。欲知后世果， 今生作者是。)

(《三世因果经》)

โสคาบัน (2554) กล่าวถึงการเวียนว่ายตายเกิดว่า คนเราตายแล้วเกิด เกิดแล้วตาย วนเวียนอยู่เช่นนี้เป็นเรื่องจริง ไม่ใช่อย่างบางคนพูดว่า ‘ตายแล้วสูญ’ ส่วนจะเกิดเป็นอะไรในชาติต่อไป ย่อมแล้วแต่กรรมของผู้นั้นทำไว้ในชาตินี้และอดีตชาติ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญในสาขาใดสาขาหนึ่งของบุคคลจึงหนีไม่พ้นกรรมในอดีตชาติ ดวงจิตคอยทำหน้าที่เป็นผู้เก็บเรื่องราวเอาไว้ มีความสามารถจำ มีหน้าที่รู้อารมณ์ มีกำลังความสามารถที่นักวิทยาศาสตร์เรียกว่าพลังงาน คำว่า ‘ชีวิต’ จึงไม่ได้อยู่ในร่างกายประการเดียว การที่จิตได้วิวัฒนาการมาทุกชาตินั้น เพราะจิตมีกำลังอำนาจในการสั่งสมสันดานเก็บไว้ในจิตจนเป็นอุปนิสัย หรืออาจพูดว่ามีวาสนามีการรอบรรมมาจากการกระทำ เช่น บุคคลใดมีนิสัยทางช่างศิลป์ ทางดนตรี วิทยาศาสตร์ หัตถกรรม ก่อสร้าง เป็นต้น เมื่อเขาได้มาเกิดอีกครั้งหนึ่ง อำนาจจิตที่ได้เก็บสั่งสมประทับเอาไว้เป็นอุปนิสัยนั้น ก็จะแสดงออกมา

ความเชื่ออดีตชาติและการเวียนว่ายตายเกิด ทำให้เข้าใจถึงความคิดสำคัญของศาสนา พุทธ คือ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ถ้าทำดีในอดีตชาติ ก็จะได้ผลดีในชาติปัจจุบัน ถ้าชาตินี้เจ็บป่วย ทรมาณ ก็เพราะว่าชาติก่อนทำชั่วไว้ ทุกสิ่งอย่างที่มีชีวิตเวียนว่ายตายเกิดตามผลกรรม ความเชื่อ อดีตชาติและการเวียนว่ายตายเกิดเตือนให้มนุษย์รักษาผลกรรม ทำดีทำบุญเพื่อชาติต่อไป

ความเชื่อด้านรักข้ามภพในวรรณคดี

ภพ แปลว่าโลกอันเป็นที่อยู่ของสัตว์ ภาวะชีวิตของสัตว์ ในปฏิจจสมุปบาท หมายถึง ภาวะของชีวิตหรือภาวะของจิตที่อยู่ภายใต้การครอบงำของอุปาทาน ณ ช่วงระยะเวลาหนึ่ง ตามกล่าวข้างต้น เมื่อมนุษย์หรือสัตว์เวียนว่ายตายเกิดแล้ว ดวงจิตหรือวิญญาณมีกำลังอำนาจในการ สังสมสันดานเก็บไว้ในจิตจนเป็นอุปนิสัย ความรู้สึกหรืออารมณ์ที่มีต่อสิ่งอื่นจึงสามารถข้ามภพ ข้ามชาติได้ ความรักเป็นความรู้สึก สภาพและเจตคติต่าง ๆ ซึ่งมีตั้งแต่ความชอบระหว่างบุคคล หมายถึงอารมณ์การดึงดูดและความผูกพันส่วนบุคคลอย่างแรงกล้า ในบริบททางปรัชญา ความรัก เป็นคุณธรรมแสดงออกซึ่งความเมตตา ความเห็นอกเห็นใจ และความสนใจทั้งหมดของมนุษย์ ความรักเป็นแก่นของหลายศาสนา ความเชื่อรักข้ามภพจึงเป็นความเชื่อที่ได้รับความนิยม และสะท้อนในวรรณกรรม เช่นวรรณกรรมเรื่องนาคกับวรรณกรรมเรื่องนางพญางูขาวที่ผู้วิจัยเลือก มาศึกษาในครั้งนี้ ทั้งสองเรื่องสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อด้านรักข้ามภพ แล้วยังมีวรรณกรรม เรื่องอื่นที่ได้สะท้อนความเชื่อด้านรักข้ามภพ ตามตัวอย่างที่จะยกมาดังนี้

นวนิยายเรื่องกนกนกร ดำเนินรักข้ามชาติภพ ได้เล่าเรื่องว่ากาลครั้งหนึ่งมีหัวหน้า คนธรรพ์ชื่อกมลมิตร มีความจงรักภักดีต่อพระอิศวรจึงไปบำเพ็ญพรตบูชาพระอิศวรในป่า พระอิศวรเห็นถึงความศรัทธาจึงได้ประทานนางผู้มีดวงตางามเป็นสินลให้ แต่พญากมลมิตรกลับไป คอยไถ่อดไปทั่ว และทำบาปหนักให้นางผู้เป็นที่รักโดยให้ไปยั่วพระฤาษี พระฤาษีโกรธมากจึงสาป ให้ทั้งคู่ไปเกิดเป็นมนุษย์ ได้พบรักกันแล้วให้พลัดพรากจากกัน รักข้ามภพของอมรสิงห์ และนางกนกเรขาจึงต้องฟันฝ่าอุปสรรคมากมายเพื่อชดใช้กรรม เมื่อพ้นจากคำสาป ทั้งสองได้ กลับคืนสู่สวรรค์อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

นวนิยายเรื่องบุพเพสันนิวาส เป็นนวนิยายโรแมนติกแนวย้อนยุคที่มีโครงเรื่องที่ แตกต่างไปจากนวนิยายย้อนยุคเรื่องอื่น ๆ นางเอกของเรื่องคือเกศสุรางค์ หญิงสาวร่างอวบหน้าตา ธรรมดา ๆ ที่ถูกกระแสนแห่งพรหมลิขิตส่งกลับไปยังอดีตอันแสนไกลถึงยุคพระนารายณ์มหาราช สมัยกรุงศรีอยุธยา แต่ร่างที่เกศสุรางค์ ได้มาอยู่กลับไม่ใช่ร่างของอวบ ๆ ของเธอเอง แต่เป็นร่างของ การะเกด หญิงสาวรูปงามที่มีนิสัยน่าสงสาร เกศสุรางค์จึงไม่เป็นที่ปรารถนาของใคร ๆ รวมทั้งหมื่น สุนทรเทวาคู่หมายของเธอเอง เมื่อเกศสุรางค์มาอยู่ในร่างใหม่ที่เจ้าของวิญญาณเก่าซึ่งเป็นน้องสาว ฝาแฝดของเธอฝากฝังให้เธอทำดีไถ่โทษความร้ายกาจที่ตนทำไว้ในอดีต เกศสุรางค์จึงปฏิบัติ

การเกิดใหม่เป็นคนละคนจากหญิงที่งามแค่เพียงภายนอก ถึงงามถึงภายใน จนเป็นที่เลื่องลือไปไกล ด้วยความแปลกประหลาดและพิเศษไม่เหมือนผู้หญิงในยุคกรุงศรีอยุธยา ทั้งความกล้าหาญ ความใฝ่รู้ และความเด็ดเดี่ยวเกินกุลสตรีในยุคนั้นทำให้หมั้นสุนทรเทวาเปลี่ยนจากความชิงชังในตัวแม่หญิงการเกิดเป็นความรักใคร่ และแท้ที่จริงแล้วอำนาจที่ส่งเดชสุรางค์มานั้นไม่ใช่เรื่องบังเอิญแต่เพราะกระแสแห่งกรรมและพรหมลิขิตที่จัดไว้ให้ให้มีบุพเพสันนิวาสต่อชายคนหนึ่งที่ไม่ว่าจะมีชาติจะวนเวียนเปลี่ยนแปลงไปสักกี่ชาติก็ตาม

ดังตัวอย่างข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่าความเชื่อด้านรักข้ามภพเป็นความเชื่อทางพุทธศาสนา กรรมเป็นฐานที่ทำให้ความรักสามารถข้ามภพข้ามชาติ ให้เกิดความผูกพันระหว่างสองคน

ความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนา

คำว่า กรรม ตามความหมายของราชบัณฑิตยสถาน เป็นคำที่มาจากภาษาสันสกฤตว่า กรฺมนฺ (อ่านว่า กรฺ-มัน) ตรงกับคำในภาษาบาลีว่า กมฺม (อ่านว่า กัม-มะ) แปลว่า การกระทำ หลักที่สำคัญที่สุดในพระพุทธศาสนา ถือว่าเมื่อมีเหตุแล้วต้องมีผล หรือผลต้องมาจากเหตุ ทำอย่างไรย่อมได้รับผลอย่างนั้น ทำดีย่อมได้รับผลดี ที่ได้รับผลชั่วก็เพราะได้ทำชั่ว ไม่ว่าจะกระทำในที่ลับหรือที่แจ้งจะมีผู้อื่นรู้เห็นหรือไม่ ผลย่อมเกิดตามกรรมเสมอ สิ่งที่เราพบประสบในชีวิตนี้เป็นผลแห่งกรรมที่เราประกอบไว้ในอดีต ทั้งในชาตินี้และชาติก่อน ๆ ความโชคดีหรือเคราะห์ร้ายที่ได้รับเป็นผลแห่งกรรมที่ตนเองตัดสินใจทำเองทั้งสิ้น แต่การกระทำนั้นอาจไม่ใช่สิ่งที่กระทำในชาตินี้ คนที่ได้รับผลร้ายเคราะห์ร้ายหรือความเลวร้ายต่าง ๆ เกิดจากกรรมของตนเองในอดีต ไม่ใช่พรหมลิขิต ไม่ใช่ คำอธิษฐานหรือการสวดอ้อนวอนใด ๆ คนที่ต้องการสิ่งดีผลดี จึงต้องทำกรรมดีกรรมในพระพุทธศาสนา แปลว่าการกระทำที่ประกอบด้วยเจตนา ได้แก่ กระทำทางกาย เรียก กายกรรม ทางวาจา เรียก วจีกรรม และทางใจ เรียก มโนกรรม

กายกรรม หมายถึง การกระทำทางกาย คือทำกรรมด้วยกาย ไม่ว่าจะทำกรรมชั่วหรือกรรมดี กายกรรมทางชั่ว มี 3 ประการ คือ ฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกามหรือเรียกว่า กายทุจริต แปลว่า ประพฤติชั่วทางกาย กายกรรมทางดี มี 3 ประการ คือ ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ ไม่ประพฤติผิดในกาม เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า กายสุจริต แปลว่า ประพฤติชอบทางกาย

วจีกรรม หมายถึง การกระทำทางวาจา

มโนกรรม หมายถึง การกระทำทางใจ คือ ทำกรรมด้วยการคิด ไม่ว่าจะทำกรรมชั่วหรือกรรมดี มโนกรรมทางชั่ว มี 3 ประการ คือ โลภ อยากได้ของผู้อื่น พยาบาทปองร้ายผู้อื่น เห็นผิดจากคลองธรรม หรือเรียกว่า มโนทุจริต (แปลว่า ประพฤติชั่วด้วยใจ) มโนกรรมทางดี มี 3 ประการ คือ ไม่โลภอยากได้ของผู้อื่น ไม่พยาบาทปองร้ายผู้อื่น เห็นชอบตามคลองธรรม เรียกว่า มโนสุจริต (แปลว่า ประพฤติชอบด้วยใจ)

กรรม แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

กรรมดี เรียกว่า กุศลกรรม หรือ บุญกรรม

กรรมชั่ว เรียกว่า อกุศลกรรม หรือ บาปกรรม

กฎแห่งกรรม คือ กฎธรรมชาติ ข้อหนึ่ง ที่ว่าด้วยการกระทำ และผลแห่งการกระทำ ซึ่งการกระทำและผลแห่งการกระทำนั้น ย่อมสมเหตุสมผลกัน เช่น ทำดี ย่อมได้รับผลดี ทำชั่ว ย่อมได้รับผลชั่ว เป็นต้น กรรมใดใครก่อ ตนเองเท่านั้นที่จะได้รับผลของสิ่งที่กระทำ

ผลกรรมในปัจจุบันเป็นกรรมคือเจตนาที่ทำมาในอดีต และกรรมคือเจตนาที่ก่อไว้ใน ปัจจุบันเป็นเหตุที่จะส่งผลสืบเนื่องต่อไปยังอนาคต

กรรมดี-กรรมชั่ว ลบล้างซึ่งกันและกันไม่ได้ ถึงแม้ว่าการทำกรรมดีจะลบล้างกรรมชั่วเก่าที่มีอยู่เดิมไม่ได้ แต่มีส่วนช่วยให้ผลจากกรรมชั่วที่มีอยู่เดิมอ่อนลง คือ การผ่อนหนักให้เป็นเบา

ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมสอนให้รู้ว่า สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของตน กรรมนั้นย่อมเป็นของเราโดยเฉพาะ และเราจะเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น จะโอนให้ผู้อื่นไม่ได้ มนุษย์มีภาวะความเป็นไปต่าง ๆ กัน เช่น ดีหรือชั่ว รวยหรือจน เจริญหรือเสื่อม สุขหรือทุกข์ ก็เนื่องมาจากกรรมของตนเองทั้งสิ้น และกรรมใดที่ทำลงไปจะเป็นกรรมดีหรือกรรมชั่วก็ตาม ย่อมให้ผลตอบแทนเสมอ และย่อมติดตามผู้ทำเสมือนเงาติดตามตน หรือเหมือนกับล้อเกวียนที่หมุนตามรอยเท้าโคไปฉะนั้น ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงมีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย หากเราทำกรรมดีเราก็ได้รับความสุขความเจริญ กรรมดีจึงเหมือนกลยามิตรที่คอยให้ความอุปการะ และส่งเสริมให้เราประสบแต่ความสุขและความเจริญ แต่ถ้าเราทำกรรมชั่ว กรรมชั่วก็คอยล้างผลาญเราให้ประสบแต่ความทุกข์และความเสื่อม

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีวรรณกรรมเปรียบเทียบเชิงโครงสร้างวรรณกรรม

ทฤษฎีโครงสร้างเป็นการวิจารณ์วรรณกรรมที่มุ่งพิจารณาองค์ประกอบหรือโครงสร้างของวรรณกรรมเป็นหลัก โดยหยิบประเด็นเพียงบางส่วนจากองค์ประกอบของโครงสร้างของวรรณกรรม เช่น การเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง ปิดเรื่อง ตัวละคร ฉาก บทสนทนา การใช้สัญลักษณ์ แก่นเรื่อง เป็นต้น ที่ผู้วิจารณ์เห็นว่าเป็นจุดเด่นหรือจุดด้อย โดยนำประเด็นนั้นมาวิจารณ์

การวิจารณ์วรรณกรรมโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้างนั้นมีแนวทางดังต่อไปนี้

1. ทำความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของวรรณกรรม แนวทางการวิจารณ์ในทฤษฎีโครงสร้างนั้นผู้วิจารณ์ต้องศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบวรรณกรรมแล้วนำจุดเด่น จุดด้อยที่สนใจมาวิจารณ์ ซึ่งองค์ประกอบวรรณกรรมประกอบไปด้วย

1.1 โครงเรื่อง คือ การลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง เหตุการณ์เหล่านั้นต้องมีความหมายต่อเนื่องรวมถึงบทบาททั้งหมดที่ตัวละครแสดงออกในเรื่อง

1.2 การเล่าเรื่อง

1.3 ตัวละคร คือ ผู้ดำเนินเรื่อง

1.4 แก่นเรื่องหรือสารัตถะ ความคิดหลักของเรื่อง คือ สารระสำคัญที่ผู้แต่งมีจุดประสงค์ต้องการสื่อมายังผู้อ่าน สารสำคัญนั้นมักจะเกี่ยวกับความเป็นจริงของชีวิตเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความหยั่งรู้ เข้าใจและเป็นข้อคิดเตือนใจ แนวการวิเคราะห์แก่นเรื่อง เจตนาของผู้เขียนต้องการจะสื่ออะไรแล้ว ต้องดูว่ามีความสมจริงและมีคุณค่าหรือไม่

1.5 ฉาก หมายถึง สถานที่ที่ตัวละครเกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นบ่อเกิดของพฤติกรรม เหตุการณ์หรือการดำเนินชีวิตของตัวละคร ซึ่งการวิจารณ์ฉากจะมุ่งสนใจในเรื่อง ความจริง ความสมจริงหรือจินตนาการ

1.6 ปรวิญญการนำเสนอหรือลัทธินิยม หมายถึง แนวความคิดหรือภาพรวมที่กวีหรือนักเขียนมีเป้าหมายที่จะนำเสนอเนื้อหาสาระในลักษณะต่าง ๆ โดยเฉพาะในทางวรรณกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากตะวันตก การทำความเข้าใจในปรวิญญการนำเสนอจะเป็นพื้นฐานทำให้ผู้อ่านเข้าใจแนวคิดเพื่อนำมาพิจารณาและตรวจสอบวิเคราะห์วิจารณ์ต่อไป วรรณคดีและวรรณกรรมไทยได้รับอิทธิพลจากแนวคิดต่าง ๆ ทั้ง โบราณนิยม จินตนิยม สัจนิยม ประทับใจนิยม แสดงออกนิยม ธรรมชาตินิยม สังคมนิยม อิศระนิยม สัญลักษณ์นิยม ธรรมนิยม เหนือนิยม เหนือจริงนิยมและผสมผสานนิยมข้อมูลนิยม

2. ดึงจุดเด่นจุดด้อยจากโครงสร้างหรือองค์ประกอบมาวิจารณ์ การดึงจุดเด่นจุดด้อย หมายถึง เมื่ออ่านวรรณกรรมแล้ววิเคราะห์โครงสร้างจะรู้ว่าวรรณกรรมที่อ่านมามีจุดเด่นจุดด้อยอย่างไร มีอะไรที่น่าประทับใจ น่ายกย่อง หรือนำมาอธิบายบอกกล่าวแก่ผู้อ่านบทวิจารณ์ หรือมีอะไรที่ไม่เหมาะสม สมควรปรับปรุงแก้ไข อาจมีเพียงประเด็นเดียวหรือองค์ประกอบเดียว หรือหลายองค์ประกอบก็ได้ โดยเลือกพิจารณาแล้วนำมาวิจารณ์

3. ปฏิบัติการวิจารณ์ เมื่อพิจารณาเลือกโครงสร้างหรือประเด็น หรือองค์ประกอบแล้วให้นำมาวิจารณ์ โดยการวิจารณ์ที่ดีต้องมีการยกตัวอย่าง อธิบายเสริมให้ผู้อ่านบทวิจารณ์ได้เข้าใจยิ่งขึ้น ดังนั้นการวิจารณ์ที่ดีต้องมีแนวทาง

การวิจารณ์วรรณกรรมโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้าง เป็นการมุ่งพิจารณาองค์ประกอบหรือโครงสร้างของวรรณกรรม โดยชี้จุดเด่นหรือจุดด้อย พร้อมกับเสนอข้อสังเกตแก่ผู้อ่านโดยอาจวิจารณ์โครงสร้างครบองค์ประกอบ หรือบางองค์ประกอบก็ได้ โดยแนวทางการวิจารณ์ก็ต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของวรรณกรรม ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้าง การเล่าเรื่อง ตัวละคร

แก่นเรื่อง ฉาก ปรัชญา แล้วนำจุดเด่นจุดด้อยจากโครงสร้างหรือองค์ประกอบมาวิจารณ์ และปฏิบัติการวิจารณ์ตามแนวคิดทฤษฎี พร้อมแสดงทัศนะของผู้วิจารณ์

ทฤษฎีภาพสะท้อนของวรรณกรรม

ตรีศิลป์ บุญขจร (2553) กล่าวว่า วรรณคดีเป็นคลังแห่งยุคสมัย นับตั้งแต่ หลุยส์ เดอ โบนาล (Louis de Bonald : ค.ศ. 1754-1840) ผู้พยายามศึกษาวรรณคดีกับลักษณะทาง ชาติ เราสามารถเข้าใจชนชาตินั้น ๆ จากการอ่านวรรณคดีของชาตินั้น เช่น วรรณกรรมเรื่อง “Le Rouge et le Noir” ของ สตองดาล (Stendhal) วรรณกรรมให้ภาพสะท้อนของสังคมหลาย ๆ ด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัว ความขัดแย้งทางชนชั้น การศึกษาวรรณกรรมแนว สังคมจะศึกษาประสบการณ์ของนักเขียนจากตัวละครที่สร้างขึ้นและบรรยายในเรื่อง นักเขียนจะ แปลง (Transform) โลกส่วนตัวของวรรณกรรมให้มีความหมายทางสังคม

นักทฤษฎีสังคมวิทยา คือ โลเวนธอล (Lowenthal) เน้นมาถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา สังคมวิทยาวรรณกรรม คือการค้นหาค้นหาแก่นของความหมาย (Core of Meaning) คือ การค้นหาหัวใจ ของวรรณกรรมแต่ละเรื่องซึ่งแสดงทัศนะ หรือความคิดเห็นรวมทั้งอารมณ์ต่อสิ่งต่าง ๆ ในสังคม ของผู้เขียน โลเวนธอลเห็นว่า การวิเคราะห์แก่นของความหมายเช่นนี้จะประสบผลสำเร็จหาก สามารถเปิดเผยปัญหาศูนย์กลางของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับยุคสมัย ทำให้ได้ภาพของสังคมในทัศนะ ของปัจเจกชนคือนักเขียน สามารถเรียนรู้ลักษณะหรือวิถีของสังคมที่ตัวละครในฐานะปัจเจกบุคคล ประสบ และยังแสดงความหวังความปรารถนา อันเป็นความหมายทางสังคมมองชีวิตของตัวละคร ซึ่งสัมพันธ์กับความเปลี่ยนแปลงของสังคม

วรรณกรรมในฐานะภาพสะท้อนของค่านิยม ความรู้สึกของมนุษย์ในท่ามกลางความ เปลี่ยนแปลงในสังคม ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ และปฏิกิริยาสนองตอบต่อประสบการณ์ของ มนุษย์ วรรณกรรมแสดงทั้งความปรารถนาและความใฝ่ฝันของมนุษย์อาจจัดได้ว่าเป็นปรอทวัด ปฏิกริยาของมนุษย์ต่อพลังกดดันในสังคม

ขณะที่วรรณกรรมสะท้อนความรู้สึกและค่านิยมของสังคม เมื่อสังคมขยายตัวและเริ่ม ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ความเปลี่ยนแปลงในสังคมที่ขยายตัวออกไปในลักษณะต่าง ๆ เป็นการยากยิ่งที่ จะวิเคราะห์วรรณกรรมในด้านการสะท้อนสังคมเท่านั้น เพราะวรรณกรรมเล่มเดียวอาจไม่สามารถ สะท้อนปัญหาสังคมได้อย่างถ้วนทั่วรอบด้าน ในยุคของทอม โจนส์ (Tom Jones) และของฟิลด์ิง (Fielding) ในคริสต์ศตวรรษที่ 18 อาจวาดภาพสังคมทั้งหมดด้วยตัวละครหลายตัว เช่นเดียวกับใน สมัยกรีกที่วรรณกรรมของโฮเมอร์ (Homer) อาจให้ภาพสังคมในยุคสมัยนั้นก็ได้ แต่ในสังคม อุตสาหกรรมซึ่งเริ่มขยายตัวและซับซ้อน สื่อสารมวลชนขยายตัว มนุษย์คนหนึ่งไม่สามารถมี

ประสบการณ์ทางสังคมได้อย่างถ้วนทั่ว นอกจากเป็นเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง นวนิยายอันเป็นรูปแบบของสังคมอุตสาหกรรมจึงสะท้อนปัญหาสังคมได้เพียงทั่ว ๆ ไป หรือกว้าง ๆ

แนวทางที่สอง เป็นการเน้นเรื่องสถานภาพของผู้เขียน นักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศสชื่อ โรแบร์ต เอสคาปรีต์ (Robert Escarpit) พยายามเน้นบทบาทของผู้เขียนและผู้อุปถัมภ์ความสัมพันธ์ของนักเขียนกับผู้อุปถัมภ์ (Patronage) ในยุคบริโภคนิยมที่วรรณกรรมกลายเป็นสินค้าอย่างหนึ่ง ในยุคที่การพิมพ์ขยายตัว ผู้อุปถัมภ์ คือ ผู้จัดพิมพ์และผู้จัดจำหน่าย สังคมผู้อ่านคือชนชั้นกลางที่เพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ทำให้สถานะของนักเขียนเป็นอาชีพในสังคมประชาธิปไตย นวนิยายซึ่งเป็นรูปแบบวรรณกรรมของชนชั้นกลางเป็นการเริ่มต้นของความอ่อนไหวสมัยใหม่ (Modern Sensibility)

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมุนด์ ฟรอยด์

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2554) กล่าวถึงทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมุนด์ ฟรอยด์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ซิกมุนด์ ฟรอยด์ นักจิตวิทยาชาวเยอรมัน ผู้ให้กำเนิดทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) เป็นคนแรก ที่เห็นว่ามูลเหตุของใจที่ทำให้คนมีพฤติกรรมต่าง ๆ คือ ความปรารถนาในส่วนลึกของจิตของบุคคลซึ่งตนเองมักไม่ค่อยสำนึกที่เรียกว่า จิตไร้สำนึก ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ที่สำคัญได้แก่

1. ทฤษฎีว่าด้วยบุคลิกภาพของบุคคล ฟรอยด์เห็นว่า บุคลิกของบุคคลประกอบด้วยระบบ 3 ระบบ คือ อิด (Id) อีโก้ (Ego) และซูเปอร์อีโก้ (Superego)

อิด (Id) หมายถึง ระบบที่เกิดจากความปรารถนาที่จะสนองความต้องการจำเป็นของสัญชาตญาณ (Instinctual Needs) ตามหลักแห่งความพึงพอใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อความปรารถนาทางเพศ

อีโก้ (Ego) หมายถึง องค์ประกอบทางจิตใจในด้านที่เกี่ยวข้องกับโลกภายนอกหรือสิ่งแวดล้อม ที่ต้องการความรักและการยอมรับในสังคม เช่น ครอบครัวและสังคม

ซูเปอร์อีโก้ (Superego) เป็นระบบทางศีลธรรมและจริยธรรมซึ่งหล่อหลอมมาจากการอบรมเลี้ยงดูและการสั่งสอนทางศีลธรรม ซูเปอร์อีโก้มีสองระบบย่อย คือ ส่วนอุดมคติ (Ego-ideal) เป็นมาตรฐานคุณงามความดีตามที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมา และมโนธรรม (Conscience) หมายถึง ความสำนึกซึ่งคอยเตือนสติให้ไม่กระทำในสิ่งที่ขัดต่อศีลธรรมหรือจริยธรรม

ฟรอยด์สรุปทฤษฎีบุคลิกภาพว่า อิดเป็นผลสืบเนื่องมาจากสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด ส่วนอีโก้เป็นผลของการกระทำของบุคคลตามความเป็นจริง และด้วยสมองที่มีวิจรรย์ญาณ

ส่วนซูเปอร์อีโก้เป็นผลของสังคม (Socialization) และวัฒนธรรมประเพณี ระบบทั้งสามจะเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ประสานกลมกลืนในผู้ที่มีสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตสมบูรณ์ เมื่อระบบทั้งสามแยกกันหรือไม่ประสานกัน บุคคลนั้นจะปรับตัวได้ไม่ดีในสังคม ไม่พึงพอใจในตนเอง และไม่พึงพอใจในโลกด้วย

2. ทฤษฎีว่าด้วยสัญชาตญาณ (Instincts) ฟรอยด์เห็นว่าสัญชาตญาณเป็นสภาวะที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับกระบวนการทางจิต แหล่งที่มาสำคัญของสัญชาตญาณ คือ ความต้องการจำเป็นของร่างกาย (Bodily Needs) เช่น ความต้องการอาหาร ความต้องการทางเพศ จุดหมายปลายทางของสัญชาตญาณ คือ การปลดปล่อยความต้องการของร่างกายให้หมดไป สัญชาตญาณก่อให้เกิดพลังทางจิตทั้งหมด อดเป็นที่ยึดพลังงานทางจิตในการที่จะหลอม อีโก้ และซูเปอร์อีโก้ให้รูปแบบที่ต้องการ

ฟรอยด์แบ่งสัญชาตญาณเป็น 2 หมวด คือ

2.1 สัญชาตญาณมุ่งเป็น (Life Instinct) สัญชาตญาณมุ่งเป็นใช้ระบบพลังงานที่เรียก “ลิบิโด” (Libido) อันมีจุดมุ่งหมายที่จะทำความพึงพอใจ สัญชาตญาณทางเพศเป็นสัญชาตญาณมุ่งเป็น และเป็นสิ่งสำคัญในทฤษฎีว่าด้วยสัญชาตญาณตามแนวจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์

2.2 สัญชาตญาณมุ่งตาย (Death instinct) สัญชาตญาณมุ่งตายมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะกลับไปสู่ความไม่มีสภาวะ หรือความเป็นอนินทรีย์ ฟรอยด์เห็นว่าแม้มนุษย์จะถูกสร้างให้มีชีวิตขึ้นมา แต่สิ่งมีชีวิตมีสัญชาตญาณความต้องการดิ้นมาด้วยว่าปรารถนาที่จะสลายตัวไป จุดหมายปลายทางของสิ่งเหล่านี้จะกลับไปสู่ความไม่มีกาย ไม่มีรูปร่าง เป็นอนินทรีย์เช่นเดิม ฟรอยด์เชื่อว่าชีวิตเป็นวัฏจักรของความตาย

สัญชาตญาณมุ่งเป็นและสัญชาตญาณมุ่งตายอาจผสมผสานหรือลบล้างซึ่งกันและกัน เพื่อทำให้เป็นกลางขึ้นมาอันจะทำให้บุคคลดำรงชีวิตอยู่ได้ เช่น ความรักเกิดจากสัญชาตญาณทางเพศสืบเนื่องมาจากสัญชาตญาณมุ่งเป็น มักจะลบล้างความเกลียดซึ่งเกิดมาจากสัญชาตญาณมุ่งตาย ในบางกรณีอาจแลกเปลี่ยนทดแทนซึ่งกันและกัน คือ รักกลายเป็นเกลียด เกลียดกลายเป็นรัก เป็นต้น หรือสัญชาตญาณมุ่งตายมีความปรารถนาที่จะทำลายสิ่งต่าง ๆ ให้ตาย จะถูกแปรรูปโดยอีโก้ ให้กลายเป็นความก้าวร้าว (Aggressive) เพื่อต่อสู้กับฝ่ายตรงข้าม การกระทำที่ก้าวร้าว (Aggressive Action) จะทำให้บุคคลป้องกันตนเองจากการทำร้ายของตนเองหรือการทำร้ายของศัตรูได้

3. ความหวาดกังวล (Anxiety) ฟรอยด์เชื่อว่า ความหวาดกังวลเป็นเรื่องที่มนุษย์หลีกเลี่ยงไม่พ้น เพราะความปรารถนาของมนุษย์ไม่ได้รับการสนองสมใจเสมอไป หรืออีโก้ (Ego)

ไม่สามารถควบคุมอิด (Id) และซูเปอร์อีโก้ (Super Ego) ได้อย่างสมดุลเหมาะสมจะตลอดเวลา
 พรอยด์แบ่งความหวาดกลัวออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

3.1 ความวิตกกังวลจากสิ่งแวดล้อม (Reality Anxiety) ได้แก่ ความหวาดกลัว
 สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่อยู่รอบตัว เป็นต้นกำเนิดของความวิตกกังวล (Neurotic Anxiety) และความ
 วิตกกังวลเชิงศีลธรรม (Moral Anxiety) เป็นความกังวลที่เกิดกับมนุษย์เป็นส่วนใหญ่

3.2 ความวิตกกังวล (Neurotic Anxiety) ได้แก่ ความหวาดกลัวตัวเองว่า ตนจะ
 ไม่สามารถคุมสัญชาตญาณได้ จะทำสิ่งที่น่าอับอายขายหน้า จะถูกประจาน ประณามและถูกลงโทษ

3.3 ความวิตกกังวลเชิงศีลธรรม (Moral Anxiety) ได้แก่ ความหวาดกลัวที่เกิดจาก
 ความสำนึกผิดชอบชั่วดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง วิเคราะห์เปรียบเทียบนวนิยายเรื่องนาถิของไทกับนวนิยายเรื่องนางพญา
 ขาวของจีน ผู้วิจัยได้ศึกษาตามแนวศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย
 ดังต่อไปนี้

สมัย วรรณอุดร (2545) วิจัยเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมอีสานและลาวเรื่อง
 ลำพูบา การศึกษาวิจัยทำให้ทราบว่า วรรณกรรมทั้ง 2 ฉบับ เป็นวรรณกรรมที่มีลักษณะร่วมกันทุก
 ประการ กล่าวคือ ใช้ปลาร้ามาเป็นประเด็นหลักในการนำเรื่องโดยมีจุดหมายในการแต่ง เพื่อแสดง
 ให้เห็นแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเรื่องกฎแห่งกรรม มีลักษณะคำประพันธ์ประเภทร้อยแก้ว
 มีแพร่หลายในภาคอีสานมากกว่าประเทศลาว ในเชิงวรรณศิลป์ ทั้ง 2 ฉบับ มีลักษณะเหมือนกัน
 กล่าวคือแก่นเรื่องเน้นในเรื่องกฎ แห่งกรรม โครงเรื่องและการดำเนินเรื่องเป็นไปตามลำดับเวลา
 จากมีทั้งฉากแบบ เหมือนจริงและแบบจินตนาการ แต่ฉบับลาวจะพรรณนาจากธรรมชาติได้
 ละเอียดกว่า ฉบับอีสาน มีตัวละครที่เหมือนกันคือมีตัวละครฝ่ายธรรมที่มีทั้งมนุษย์และ อมนุษย์
 ส่วนตัวละครฝ่ายอธรรมมีเฉพาะมนุษย์ มีการใช้ถ้อยคำและสำนวนโวหารที่ ไพเราะสละสลวย
 ตลอดถึงการใช้โวหารประเภทต่าง ๆ เป็นภาพพจน์ที่ทำให้ผู้อ่าน เห็นภาพและเกิดความรู้สึกคล้อย
 ตาม ในเชิงสังคมทั้ง 2 ฉบับ ได้สะท้อนให้เห็น วิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อ หลักธรรมคำสอนของชาว
 อีสานและชาวลาวที่เหมือนกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้สะท้อนให้เห็นว่าพระพุทธศาสนาเข้ามามี
 อิทธิพลต่อจิตใจ ของชาวอีสานและชาวลาวเกือบทุกอย่างทั้งหลักในการปกครอง หลักในการ
 ดำเนินชีวิต ตลอดถึงจารีตประเพณี คติความเชื่อและค่านิยม ล้วนเกี่ยวข้องกับหลักธรรมคำสอน
 ทางพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น อันเป็นหลักฐานที่ยืนยันชัดเจนว่าชาวอีสานและชาวลาว มีความเคารพ
 ศรัทธาที่เชื่อมั่นในพระพุทธศาสนาอย่างยิ่ง

จิราดี เงินแถบ (2524) วิจัยเรื่องหงส์หิน : การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมอีสานและล้านนา ศึกษาลักษณะอักษรและอักขรวิธีที่ปรากฏในเรื่องหงส์หินฉบับอีสาน ศึกษาลักษณะรูปแบบคำประพันธ์ของเรื่องหงส์หินทั้ง 2 ฉบับ เปรียบเทียบธรรมเนียมในการแต่ง แก่นของเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก อนุภาคของเรื่อง ศิลปะการใช้ภาษาและลีลาวรรณคดี นอกจากนี้ยังได้ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบวรรณกรรมในเชิงสังคมเกี่ยวกับเรื่องความเชื่อ สภาพสังคม ชีวิตความเป็นอยู่ ประเพณี ค่านิยม หลักธรรมคำสอน การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเรื่องหงส์หิน ทำให้ทราบว่าวรรณกรรมเรื่องหงส์หิน ฉบับอีสานได้รับเค้าโครงเรื่องจากวรรณกรรมเรื่องหงส์หินฉบับล้านนา โดยผ่านทางอาณาจักร ล้านช้างมาอีกทอดหนึ่ง และได้ดัดแปลงเนื้อเรื่องให้ต่างไปจากต้นฉบับเดิม เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อประเพณี ค่านิยม ของคนในท้องถิ่นนั้น การศึกษา วรรณกรรมทำให้เห็นคุณค่าของวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานและล้านนา ที่ควรจะรักษาและเผยแพร่ ให้เป็นที่รู้จักในวงวรรณกรรมต่อไป

ผกา ปรีชาญาณ (2535) ศึกษาเรื่องจำปาสัก : การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมล้านนา ไทย อีสานและลาว ผู้วิจัยศึกษาเนื้อเรื่องจำปาสักทั้ง 3 ฉบับ มุ่งสั่งสอนชาวไทยล้านนา ชาวอีสาน และชาวลาว ในเรื่องกฎแห่งกรรมส่งเสริมให้ทำความดี มีความกตัญญูรู้คุณ และสะท้อนให้เห็นความเชื่อขนบธรรมเนียมประเพณี ศึกษาลักษณะอักษรและอักขรวิธีของตัวอักษรธรรมล้านนา อักษรไทยน้อย อักษรลาว ศึกษาธรรมเนียมในการแต่ง ลักษณะการแต่งโครงเรื่อง แก่นของเรื่อง ตัวละคร ศิลปะการใช้ภาษา และลีลาวรรณคดี เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาเปรียบเทียบในเชิงวรรณกรรม นอกจากนี้ยังได้นำค่านิยมความเชื่อ ประเพณี หลักธรรมคำสอนมาศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมเรื่องจำปาสักในเชิงสังคม การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมเรื่องจำปาสักทำให้เห็นคุณค่าของงานวรรณกรรมท้องถิ่น ของไทยและลาว ที่ควรจะรักษาและเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักในวงวรรณกรรมสืบไป

วิเชียร นามการ (2554) ศึกษาอิทธิพลความเชื่อเรื่องพญานาคที่มีผลต่อสังคมไทย ปัจจุบัน ผลวิจัยได้กล่าวถึงความเชื่อเรื่องพญานาคที่ปรากฏในสังคมไทยโดยรวม เชื่อว่าพญานาคเป็นทิพย์กึ่งเทพ และสัตว์มีอิทธิฤทธิ์สามารถแปลงกายเป็นมนุษย์และสัตว์อื่นได้ตามสภาวะเป็นสัญลักษณ์แห่งน้ำและความอุดมสมบูรณ์ ให้คุณ เช่น ช่วยรักษาอาการเจ็บป่วย ให้โชคลาภ ทั้งช่วยทำนุบำรุง พระพุทธศาสนา ให้ไทย ทำให้เจ็บป่วย ขัดขวางงานพิธีต่าง ๆ มีบุคคลที่สังคมไทยเคารพเชื่อก็คือ เช่น พ่อปู่ อินทร์ (เขาภูดำแย) อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดนครราชสีมา เล่าว่าพญานาคแปลงกายมา มอบเงินให้เป็นทุนร่วมสร้างโบสถ์ และพระมหาเถระไทยหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต (ในตามรอยรุดงค์ ควัตร พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต) พญานาคมีจริงทั้งที่เป็นสัมมาทิฐิชอบฟังธรรม และมีจิตกุศลชดชวยการปฏิบัติธรรม โดยนำเอาประสบการณ์เรื่องพญานาคที่ได้พบมาบรรยาย

ตามโอกาส ที่ได้แสดงธรรมในที่ต่าง ๆ สร้างความเชื่อให้สังคมไทยมากยิ่งขึ้นว่าพญานาคมีจริง อิทธิพลความเชื่อเรื่องพญานาคที่มีผลต่อสังคมไทยปัจจุบัน พบว่า ด้านศิลปกรรมได้รับอิทธิพลความเชื่อจากบุคคลที่สังคมเคารพเชื่อถือและพุทธประวัติด้วย เช่น เมื่อครั้งที่พระพุทธเจ้า เสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เทวดาเนรมิตบันไดแก้วมณีสีรุ้งขึ้นรองรับเสด็จ ส่วนพญานาค 2 คน ได้ใช้หลังหนุนบันไดแก้วมณีสีรุ้งนั้นไว้ สังคมไทยจึงเชื่อว่าพญานาคมีวาสนาบารมีที่ได้ใช้หลัง ตนเองรองรับเสด็จพระพุทธเจ้า ด้านประเพณี เช่น ประเพณีบวชนาค ประเพณีปล่อยเรือไฟ ประเพณีบุญข้าวกรรมหรือบุญกองฮอด ประเพณีขอฝน ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยมานานก็เกิดจากอิทธิพลของพญานาคเพราะสังคมไทยเชื่อว่าพญานาคให้คุณให้โทษได้ ความเชื่อด้านไสยศาสตร์ เชื่อตามตำนานของชาวล้านนา ที่นำทิศทางการนอนหันศีรษะของพญานาคมาใช้ในพิธีเพื่อขอที่ดินปลูกบ้าน และยกเสาเอก ขอน้ำฝนเพื่อทำการเกษตร ในทางพระพุทธศาสนา พญานาคเป็นผู้ปกป้องรักษาพุทธสถานที่สำคัญต่าง ๆ เช่น ที่พระธาตุนม พระธาตุมหาชัย (วัดไทย) อิทธิพลของพญานาคจึงมีผลต่อสังคมไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ปานชีวา ภู่วัฒนพงษ์ (2558) วิจัยเรื่องการเปรียบเทียบตัวละครหลักและความเชื่อที่สะท้อนผ่านตำนาน เรื่อง “แม่นาคพระโขนง” และ “นางพญางูขาว” (白蛇传) ผู้วิจัยเปรียบเทียบโดยแบ่งเนื้อหาเป็นสองส่วน คือ (1) เปรียบเทียบตัวละครหลักได้แก่ “แม่นาค” กับ “ไป๋ ชู่ เจิน” (白素贞) “พ่อมาก” กับ “สวี เซียน” (许仙) และ “สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต)” กับ “พระเถระฝ่าไฟ” (法海和尚) (2) เปรียบเทียบความเชื่อต่าง ๆ ทางสังคม โดยเฉพาะความเชื่อในเรื่องภูติ ผี วิญญาณ และสวรรค์ ที่สะท้อนออกอย่างชัดเจนในตำนาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างทางความคิดและความเชื่อของคนในสังคมยุคหนึ่งที่แฝงอยู่ในตำนานและนำเสนอเพื่อเป็นข้อมูลแก่นักวิชาการไทยได้ศึกษาเพิ่มเติม

หวัง เฉิงเสี่ยว (王澄霞, 2551) วิจัยเรื่องความหมายทางวัฒนธรรมของ “ตำนานนางพญางูขาว” และการตีความรูปลักษณะของนางพญางูขาวในสมัยใหม่ (《白蛇传》的文化内涵和白娘子形象的现代阐释) การวิจัยพบว่ามี การเสริมสร้างเรื่องราวของ “นางพญางูขาว” อย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการเปลี่ยนแปลงพื้นฐานของภาพงูขาว (White Snake) เหตุผลเดียวที่อยู่เบื้องหลังคืออุดมคติของชีวิตและการแสวงหาชีวิต ความปรารถนาทำให้งูขาวเป็น “งูปีศาจ” ที่เป็นอันตรายต่อผู้คนในการกินและกลายเป็นผู้หญิงที่สมบูรณ์แบบในจิตใจของผู้ชายจีนหลายคน ผู้หญิงที่แข็งแกร่งเช่นนางพญางูขาว ไม่สอดคล้องกับตำแหน่งของจิตสำนึกทางสังคมชายจีน ในบทบาทหญิงของเธอเป็นผลมาจาก “ความคิดที่อ่อนแอ” ซึ่งผู้ชายมีความแตกต่างจากจิตสำนึกหลักในสังคมที่ผู้ชายครอบงำ ไม่มีลักษณะที่หยิ่งกับสตรีนิยมในโลกบางส่วนมีความช่วยเหลือที่เท่าเทียมกันและมีความช่วยเหลือซึ่งกันและกันอ่อนโยนและมีน้ำใจและใจกว้าง

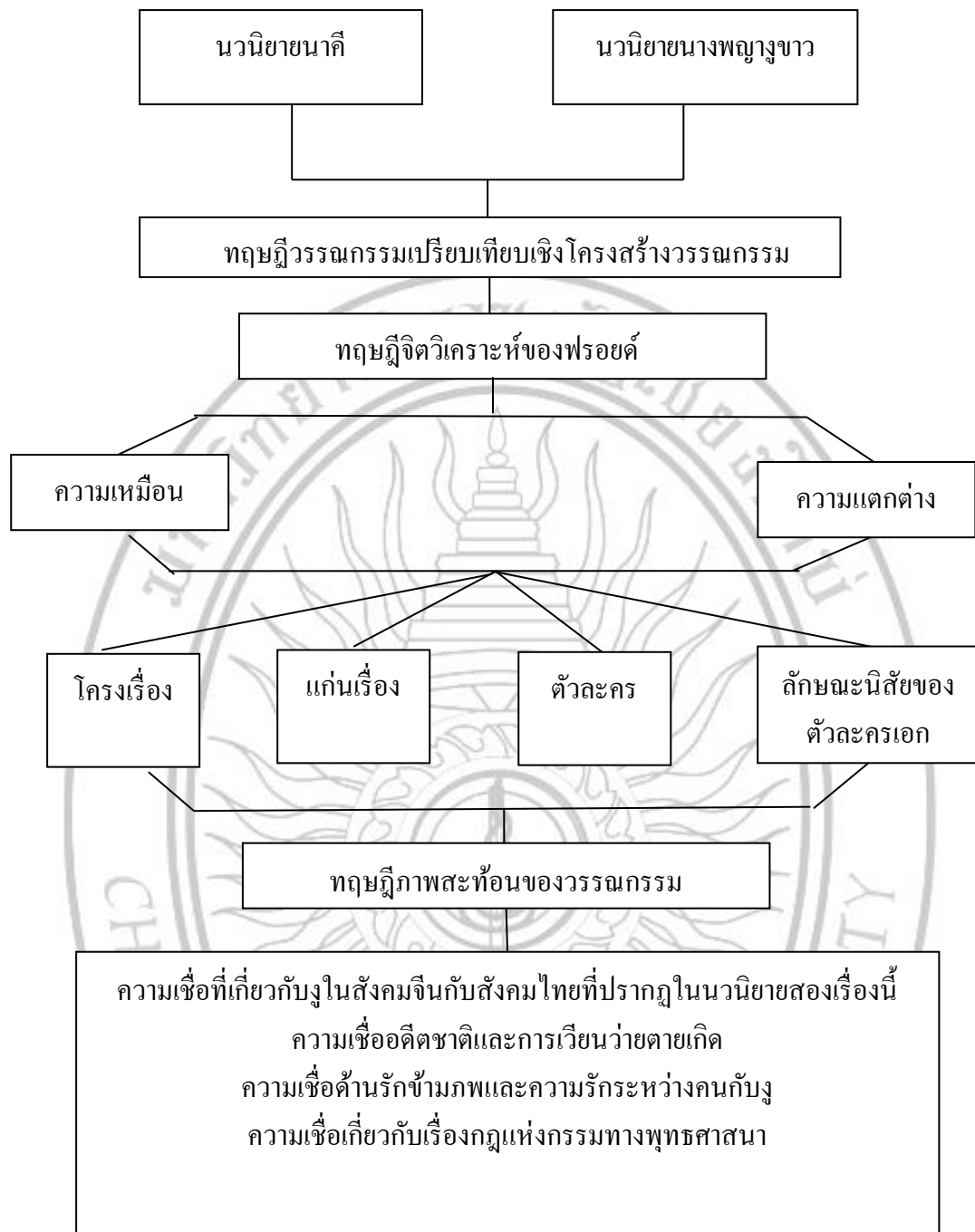
ด้วยความสามารถและการทำงานหนักและบทบาททางสังคมของเธอ นางพญางูขาวได้รับสถานะที่เท่าเทียมกับผู้ชายคือความสามัคคีที่กลมกลืนกันของลัทธิสตรีและภาวะผูกพันของสตรีและเป็นเส้นทางที่ถูกต้องสำหรับผู้หญิงในการมุ่งมั่นเพื่อความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิง

เถา ซีคุน (陶西坤, 2557) วิจัยเรื่องการวิเคราะห์ความหมายของภาพลักษณ์ของ "งู" ในด้านมนุษยวิทยาในวรรณกรรมจีนและวรรณกรรมต่างประเทศ (《中外文学作品中关于·蛇·的意象化内涵分析》) ผลวิจัยได้เสนอความคิดเห็นว่า ในฐานะที่เป็นสัญลักษณ์เชิงเปรียบเทียบ "งู" ได้ปรากฏตัวในงานวรรณกรรมยุคโบราณและสมัยใหม่ผู้คนต่างก็ให้ความหมายทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จากความเป็นพระเจ้าไปสู่มนุษย์ ทั้งสองด้านจะพบการเชื่อมต่อระหว่างมนุษย์กับสัตว์

จากการวิจัยเอกสารที่กล่าวถึงข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงแนวทางการวิเคราะห์วรรณกรรมเปรียบเทียบ เพิ่มความรู้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยวิเคราะห์เปรียบเทียบนวนิยายเรื่องนาคของไทยกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาวของจีน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิดเพื่อนำมาดำเนินงานวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในงานวิจัยเรื่อง วิเคราะห์เปรียบเทียบนวนิยายนาถิของไทยกับนวนิยายนางพญางูขาวของจีน นี้ ผู้วิจัยได้วางแผนแนวทางในการวิจัยโดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการอ่านหนังสือนวนิยายไทยเรื่อง นาถิ ของตรี อภิรุณ กับนวนิยายจีนเรื่อง ตำนานนางพญางูขาว (白蛇全传) ของเมิ่งฮัวกั๋ว (梦花馆主)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวรรณกรรมเรื่องนาถิกับเรื่องนางพญางูขาวในด้านโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ลักษณะนิสัยของตัวละครเอกตามประเด็นวัตถุประสงค์ข้อ 1

2. แบบบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนาถิกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว ได้แก่ความเชื่อเกี่ยวกับงูในสังคมจีนกับสังคมไทย ความเชื่อเกี่ยวกับอภินิหารและการเวียนว่ายตายเกิด ความเชื่อเกี่ยวกับรักข้ามภพและความรักระหว่างคนกับงู ความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนาตามประเด็นวัตถุประสงค์ข้อ 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการอ่านวิเคราะห์หนังสือที่เป็นแหล่งข้อมูล ได้แก่ หนังสือนวนิยายไทยเรื่อง นาคี ของตรี อภิรุณ กับนวนิยายจีนเรื่อง ตำนานนางพญางูขาว (白蛇全传) ของเมิ่งฮัวกั๋ว (梦花馆主) และนำเสนอเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงและความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจึงนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีอ่านนวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว ทำแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างนวนิยายเรื่องนาคีกับเรื่องนางพญางูขาวในด้านโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ลักษณะนิสัยของตัวละครเอก และทำแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับงูในสังคมจีนกับสังคมไทย ความเชื่อเกี่ยวกับอติชาติและการเวียนว่ายตายเกิด ความเชื่อเกี่ยวกับรักข้ามภพและความรักระหว่างคนกับงู ความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนาตามประเด็นวัตถุประสงค์ข้อ 2 แล้วรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา คัดเลือกข้อมูลที่สอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้โดยสร้างแบบบันทึกตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวรรณกรรมเรื่องนาคีกับเรื่องนางพญางูขาวในด้านโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ลักษณะนิสัยของตัวละครเอก และแบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับงูในสังคมจีนกับสังคมไทย ความเชื่อเกี่ยวกับอติชาติและการเวียนว่ายตายเกิด ความเชื่อเกี่ยวกับรักข้ามภพและความรักระหว่างคนกับงู ความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนา แล้วจัดหัวข้อวิเคราะห์ตามประเด็นอันพึงประสงค์ เพื่อศึกษาความเหมือนและความแตกต่างระหว่างนวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว และความเชื่อที่สะท้อนจากนวนิยายสองเรื่องนี้ด้วยการเขียนบรรยายประกอบการยกตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างนาคีกับนางพญางูขาวในด้านโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ลักษณะนิสัยของตัวละครเอก และศึกษาความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว ได้แก่ ความเชื่อที่เกี่ยวกับงูในสังคมจีนกับสังคมไทย ความเชื่อเกี่ยวกับอภินิหารและการเวียนว่ายตายเกิด ความเชื่อเกี่ยวกับรักข้ามภพและความรักระหว่างคนกับงู ความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนา ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังจะเสนอผลการศึกษาลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างนาคีกับนางพญางูขาวในด้านโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ลักษณะนิสัยของตัวละครเอก

1. ผลการวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างนาคีกับนางพญางูขาวในด้านโครงเรื่อง
2. ผลการวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างนาคีกับนางพญางูขาวในด้านแก่นเรื่อง
3. ผลการวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างนาคีกับนางพญางูขาวในด้านตัวละคร
4. ผลการวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างนาคีกับนางพญางูขาวในด้านลักษณะนิสัยของตัวละครเอก

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว ได้แก่ ความเชื่อที่เกี่ยวกับงูในสังคมจีนกับสังคมไทย ความเชื่อเกี่ยวกับอภินิหารและการเวียนว่ายตายเกิด ความเชื่อเกี่ยวกับรักข้ามภพและความรักระหว่างคนกับงู ความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนา

1. ผลการศึกษาความเชื่อที่เกี่ยวกับงูในสังคมจีนกับสังคมไทยที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว

2. ผลการศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับอดีตชาติและเวียนว่ายตายเกิดที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง นาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว
3. ความเชื่อเกี่ยวกับรักข้ามภพและความรักระหว่างคนกับงูที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง นาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว
4. ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนาที่สะท้อนจากนวนิยายเรื่อง นาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างนาคีกับนางพญางูขาวในด้านโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ลักษณะนิสัยของตัวละครเอก

ผลการวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างนาคีกับนางพญางูขาวในด้านโครงเรื่อง

โครงเรื่องเป็นการผูกเรื่องไว้อย่างคร่าว ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินเรื่อง ผู้วิจัยวิเคราะห์โครงเรื่องของนวนิยายทั้งสองเรื่อง โดยมีผลการวิเคราะห์ดังนี้

นวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาวมีความเหมือนด้านโครงเรื่องคือ ทั้งสองเรื่องเปิดเรื่องโดยกล่าวถึงที่มาของตัวละครเอก คือ นางเอกเป็นงูเผือก แล้วกลายร่างเป็นคน ปรากฏในหนังสือนวนิยายเรื่องนาคีกับเรื่องนางพญางูขาวดังนี้

“ทารกแรกคลอดเป็นหญิง นอนแน่นิ่ง ตัวเขียวสิ้นชีวิตเสียแล้ว เจ้าแม่นาคี
เพ่งมองอดใจหนึ่งก็เลื้อยเชื่องช้าตรงไปยังทารก จากสภาพชัดเจนกลายเป็นงูขาววาง
เลื้อนเหมือนงาในกระจกมัว ครั้นแล้ว งูใหญ่ก็เลื้อยแทรกเลื้อนหายเข้าตัวเด็กแรกเกิด
ทันใดนั้น ทารกน้อยเคลื่อนไหวกระดูกมีกระดูกเท้า และร้องอูแว้ว ๆ”

(ตรี อภิรุณ, 2559, 13)

“งูเผือกตัวนี้ได้เพิ่มพลังความสามารถ 500 ปี หลังจากกินลูกแก้ววิเศษเข้าไป
จึงได้กลายร่างเป็นหญิงสาวที่สวยงาม และตั้งชื่อให้ตัวเองว่าซู่จิน นางพญางูขาวชอบ
ออกไปเที่ยวเล่น”

(เมิ่งฮั่วก่วนจู่, 2555, 2)

(仍说白蛇吞下内丹后，功行顿添了五百年。他便化成了一个绝色女子，自己取名素贞，时常出外闲游。)

(《白蛇全传》第一回 仙踪 第2页)

นวนิยายทั้งสองเรื่องได้ใช้เรื่องจุดเด่นในการดำเนินเรื่อง ในเรื่องนาคีคือทศพลูกพวกของบุญส่งหลอกว่าเอาชิ้นส่วนที่เป็นหงอนของรูปปั้นนำไปติดที่หน้าผากของคำแก้ว เพื่อพิสูจน์ว่าคำแก้วเป็นเจ้าแม่นาคีหรือไม่ ทำให้คำแก้วต้องกลายร่างเป็นงู และในเรื่องนางพญางูขาว สวีเซียนได้ใช้ขันที่หลวงจีนฝ่าไห้ให้ไปพิสูจน์ว่าไปชุ่เงินเป็นปีศาจหรือไม่ ทำให้ไปชุ่เงินกลับคืนร่างเดิม ผู้เขียนใช้เรื่องนี้เป็นต้นเหตุดำเนินเรื่องไปสู่ตอนจบ ซึ่งปรากฏในหนังสือนวนิยายเรื่องนาคีกับเรื่องนางพญางูขาวดังนี้

บทสนทนาของทศพล

“ไม่ใช่หรอก แม่ สัญลักษณ์นาคีต่างหาก ผมได้มาจากเมืองอินทร์ เขาว่าถ้าติดหน้าผากแล้วเธอจะกลายเป็นงูขาว ผมไม่เชื่อเลยอยากพิสูจน์”

“ฉันอยากรู้ว่าเธอเป็นนางพญานาคีหรือเปล่า”

เด็กสาวรู้สึกว่สันหลังแข็ง ช่วงปลายกำลังจะยืดอกออก ไข่แล้ว อีกไม่นานเธอจะกลายร่างสู่สัตว์ชาติเดิม

จะให้ทศพลรู้ไม่ได้เด็ดขาดว่าเธอเป็นเจ้าแม่นาคี มันน่าอัปยศอดสูยิ่งนัก เขาจะเกิดความขะเขว่งว่ามีเมียเป็นอสรพิษ

(ตรี อภิรุณ, 2559, 528-529)

“...ฝ่าไห้พูดว่า “ภรรยาของสวีเซียน แท้จริงแล้วเป็นปีศาจ อาตมามีขันทองอันหนึ่ง จะให้สวีเซียนเอาเข้าห้องไปไว้บนหัวของนาง นางจะเป็นปีศาจหรือไม่จะรู้ทันที”

สวีเซียนถือขันยืนอยู่หน้าห้อง กำลังจะอธิบายเรื่องขันทองให้ภรรยาฟังทันใดนั้น มีแสงทองออกมาจากขัน ขันรีบเสียบบนหัวของไปชุ่เงิน ค้างตัวนางไว้ ไปชุ่เงินรู้สึกว่จิตวิญญาณกำลังจะถอดจากร่างไป ร้องเสียงดังว่า “แม่แล้ว”

ไปชุ่เงินพูดว่า “ตอนนี้ฉันยังเป็นร่างคน อีกสักครู่ คงต้องกลายร่างเป็นงูแล้ว”...

(เมิ่งฮั่วก่วนจู่, 2555, 208-209)

(法海道：“许仙妻子实是蛇妖，我有一个金钵，就叫许仙拿进房中，在他头上罩了，立见分明了。”

仙官站立在房门外，手里托着这个钵盂，要与娘子说明此事。不料那作怪的钵儿，口中透出一道金光，呼的一响，说时迟，那时快

· 对定了娘娘头 · 落将下来 · 娘娘此刻魂不附体 · 大叫一声 : “不好了 !”

娘娘道 : “我此时还是人形 , 再停一刻 , 只怕免不得出乖露丑了。”)

(《白蛇全传》第四十二回 飞钵 第208-209页)

นวนิยายสองเรื่องนี้ผู้เขียนได้ใช้เรื่องจุดเด่นที่เหมือนกันอีกเรื่องคือ นางเอกทั้งสองเรื่องเคยสำแดงอิทธิฤทธิ์ให้ฝนตกกระหน่ำ ทำให้น้ำท่วมถล่มเมือง ชาวบ้านเสียชีวิตจำนวนมาก เรื่องนี้เป็นเหตุการณ์สำคัญที่สะท้อนแก่นเรื่อง และเป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกับตัวละครหลัก ทำให้เรื่องราวที่เกิดขึ้นต่อไปสมเหตุสมผล ซึ่งได้ปรากฏในหนังสือนวนิยายเรื่องนาทิจับเรื่องนางพญางูขาว ดังนี้

เจ้าแม่นาคีสำแดงฤทธิ์ บันดาลฝนตกกระหน่ำ แผ่นดินไหว น้ำท่วมมรุกขนคร พังทลาย ทุกสิ่งทุกอย่างจมอยู่ใต้พื้นพสุธา...

(ตรี อภิรม, 2559, 231)

เพื่อช่วยไปชู้เงินต่อสู้กับฝ่าไฟ พี่ชายของไปชู้เงินซึ่งเป็นปีศาจปลาคำเชื้อเฮยเฟิง ลี้ทหารสัตว์น้ำโจมตีวัดจินซาน ทำให้น้ำท่วมวัดจินซาน ชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณรอบ ๆ วัดจินซานก็ได้รับความเสียหายมากหนัก

(เมิ่งฮัวกวนจู่, 2555, 169)

(这一来 · 黑风自以为得计 · 喝令众水族兴波作浪 · 从长江中卷起狂风 · 顷刻间涛声汹涌 · 和排山倒海相似 · 一望滔天 · 水势漫上金山 · 足有数十丈高 ·

法海在山上了望 , 也带着三分着急 · 只可怜百姓遭殃 · 沿江一带地方 , 尽成泽国 ·)

(《白蛇全传》第三十四回 水漫 第169页)

ในด้านความแตกต่าง ในการดำเนินเรื่อง เรื่องนาทิจได้แบ่งการเล่าเรื่องอดีตชาติที่เป็นสาเหตุที่นางเอกต้องเป็นงูเผือกในชาตินี้ และความรักระหว่างนางเอกกับพระเอก มีต่อกันตั้งแต่อดีตชาติ แต่เรื่องนางพญางูขาว นางเอกไม่ได้รักพระเอกตั้งแต่อดีตชาติ ที่นางเอกแต่งงานกับพระเอก เป็นเพราะเพื่อตอบแทนบุญคุณที่พระเอกเคยช่วยชีวิตนางเอกรอดตัวจากคนจับงู

เรื่องน้ำท่วมถล่มเมือง ในเรื่องนาทิจเกิดขึ้นในอดีตชาติ แต่ในเรื่องนางพญางูขาวเกิดขึ้นในชาติปัจจุบัน

ตอนจบของเรื่องนาคีเป็นโศกนาฏกรรม นางเอกกับพระเอกทั้งสองต้องพลัดพรากจากกันด้วยน้ำตา แต่ตอนจบของเรื่องนางพญางูขาวเป็นสุขนาฏกรรม ลูกชายของไป๋ชู่เงินได้ไปไหว้เจดีย์เหลยเฟิงอันวอนสวรรค์ให้ลดโทษแก่มารดา จนสุดท้าย ไป๋ชู่เงินได้ออกจากเจดีย์เหลยเฟิงกลับไปอยู่กับครอบครัวอีกครั้ง

ผลการวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างนาคีกับนางพญางูขาวในด้านแก่นเรื่อง

แก่นเรื่องคือแนวคิดสำคัญที่สุดของเรื่อง เป็นแก่นกลางที่เชื่อมโยงเรื่องทั้งหมดเข้าด้วยกัน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์แก่นเรื่องของนวนิยายทั้งสองเรื่อง โดยมีผลการวิเคราะห์ดังนี้

นวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาวมีความเหมือนด้านแก่นเรื่องคือทั้งสองเรื่องมีแก่นเรื่องใหญ่เหมือนกัน ได้แก่ความรักระหว่างคนกับงู และความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม ทั้งสองเรื่องได้สร้างตัวละครที่เป็นพระเอกเป็นมนุษย์ธรรมดา และตัวละครนางเอกเป็นปีศาจงูขาว ความรักความผูกพันระหว่างคนกับงู มนุษย์กับปีศาจที่ต่างพันธุ์ ต่างชนชั้นอันแปลกประหลาดได้อยู่ในตลอดทั้งเรื่อง และไม่ว่าจะเป็นความรักหรือความแค้น ย่อมเป็นผลของกรรมที่ทำไว้ เป็นกรรมดี เช่นในเรื่องนางพญางูขาว สวีเซียนเคยช่วยชีวิตของไป๋ชู่เงิน ทำให้ต้องตอบแทนบุญคุณของสวีเซียนในชาตินี้ สองคนได้เป็นคู่รักคู่ครอง หรือในเรื่องนาคี แม่คำปองไม่ยอมกินเนื้อของปลาไหลเผือกเพราะสงสาร สุดท้ายคอนนางพญานาคีสำแดงอิทธิฤทธิ์ให้ฝนตกกระหน่ำ ทำให้น้ำท่วมถล่มเมือง กำปองได้รอดชีวิตอยู่คนเดียว หรือจะเป็นกรรมชั่ว เช่นในเรื่องนาคี ชาวบ้านของเมืองมรกขนครได้แบ่งกินเนื้อของปลาไหลเผือกซึ่งเป็นลูกของนางพญานาคี ทำให้นางโกรธแค้นสำแดงฤทธิ์ทำให้เมืองล่มสลายลง ความแค้นของหลายชีวิตได้เกิดกรรมและความพยายาบท ให้ต้องมาพบกันอีกในชาติภพนี้ และด้วยกรรมหนักที่ได้ก่อ นางพญานาคิจึงถูกฟ้าดินสาปให้กลายเป็นหินครึ่งหนึ่งเป็นคนแสดงถึงความตึงเครียดครึ่งหนึ่ง เป็นนุหมาถึงความชั่วร้าย ส่วนจิตวิญญาณเร่ร่อนเกิดแล้วตายตายแล้วเกิด เป็นนุบบ้าง คนบ้าง จนกระทั่งสิ้นเวร ในเรื่องนางพญางูขาว ไป๋ชู่เงินเคยผูกเวรกับหลวงจีนฝ่าให้ในชาติอดีต เพราะขโมยลูกแก้ววิเศษที่กินแล้วสามารถเพิ่มพลังความสามารถ 500 ปี ของหลวงจีนฝ่าให้ ทำให้ฝ่าให้ผูกพยาบาทจนถึงชาตินี้ เมื่อได้พบกับไป๋ชู่เงินอีกครั้งกรรมสนองระหว่างสองคนก็ตามมา ฝ่าให้หลวงสวีเซียนไปขังที่วัดจินซานและบังคับให้เขาบวชไป๋ชู่เงินต้องกันตัวของสวีเซียนคืนมา ก็เลยสำแดงฤทธิ์ให้เกิดน้ำท่วมวัดจินซาน ชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณรอบ ๆ วัดจินซานก็ได้รับความเสียหายหนักมาก ด้วยบาปกรรมที่สร้างไว้ ไป๋ชู่เงินถูกจับขังไว้ที่ใต้เจดีย์เหลยเฟิงเป็นเวลา 20 ปี นวนิยายทั้งสองเรื่องได้สะท้อนแก่นเรื่องความรักระหว่างคนกับงู และความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมอย่างชัดเจน ได้ปรากฏในหนังสือนวนิยายเรื่องนาคีกับเรื่องนางพญางูขาวดังนี้

บทสนทนาระหว่างคำแก้วกับคำปอง

“แม่จ๋า หากว่าเราทำความดี แต่คนอื่นแย่งของเราไปหมดเราจะทำยังไงจ๊ะ”

“เฉย ๆ ไว้ เรายิ่งไปอาฆาตจองเวรยิ่งไปกันใหญ่ พระท่านว่าชาติก่อนเราทำไม่ดี มันจึงเป็นวิบาก”

(ตรี อภิรุณ, 2559, 176)

บทสนทนาของคำแก้ว (ตรี อภิรุณ, 2559, 532)

“ฉันคงเคยทรมานคนอื่น กรรมนั้นจึงตอบสนอง”

“นี่คือกรรมตอบสนอง เลี่ยงไม่ได้” (เมิ่งฮั่วก่วนจู่, 2555, 207)

(这也是劫数使然·避不掉的!) (《白蛇全传》第四十二回 飞钵 第207页)

“เรื่องน้ำท่วมวัดจินซาน ทำให้ชาวบ้านเสียหายมาก ก่อกรรมยิ่งหนัก ก็เลยหนีไม่พ้นการลงโทษของฟ้าดิน ต้องถูกขังไว้ได้เจ็ดร้อยปี”

(เมิ่งฮั่วก่วนจู่, 2555, 213)

(水漫金山, 伤害无数生灵·犯了弥天大罪·因此天数难逃·注定收镇雷峰。)

(《白蛇全传》第四十三回 镇塔 第213页)

ความแตกต่างด้านแก่นเรื่องระหว่างนวนิยายเรื่องนาคีกับเรื่องนางพญางูขาว คือนอกจากความรักระหว่างคนกับงูที่เป็นแก่นเรื่องหลักแล้ว ในนวนิยายนาคียังบรรยายถึงความรักของแม่ที่มีต่อลูกเป็นแก่นเรื่องย่อยของนวนิยาย คือความรักอันยิ่งใหญ่สวยงามของคำปองที่มีต่อคำแก้ว ลูกสาวที่มีชาติกำเนิดอย่างลึกลับและน่าพิศมัย ไม่ว่าคำแก้วจะเป็นคนหรือเป็นงู ความรักของคำปองไม่เคยเปลี่ยนแปลง คำปองหวังลูกสาวตลอด พยายามปกป้องลูกสาวให้พ้นจากศัตรูร้ายกาจ จนสุดท้ายยอมเสียชีวิตตัวเองเพื่อลูก ซึ่งได้ปรากฏในนวนิยายนาคีดังนี้

บทสนทนาของคำปอง (ตรี อภิรุณ, 2559, 554-555)

“อย่าออกมานะ คำแก้ว เราจะฆ่าลูก แม่ตกระกำลำบากเบื้อหน้ายชีวิต มันจะตายก็ให้ตายไปเถอะ แม่ทนไม่ได้ที่จะเห็นใครฆ่าลูกต่อหน้าต่อตา”

“ข้างบนอันตรายนะ ลูก แม่แก่แล้วยอมสละชีวิต”

ในเรื่องนางพญางูขาวเป็นความรักของลูกที่มีต่อแม่ ลูกชายของไป๋ชู่เงินที่ชื่อว่า สวีเม้งเจียว ได้ห่างจากมารดาตั้งแต่ยังเป็นทารก เนื่องจากไป๋ชู่เงินถูกจับไปขังที่ได้เจดีย์ หลังจากนั้น สวีเซียนที่เป็นบิดาของสวีเม้งเจียวตัดสินใจไปบวช ฝากลูกชายตนเองให้กับพี่สาว หลังจากได้รับความจริงของพ่อแม่แล้ว สวีเม้งเจียวได้ตั้งเป้าหมายว่าจะช่วยไป๋ชู่เงินออกจากเจดีย์ให้ได้ สุดท้ายความกตัญญูของสวีเม้งเจียวก็ได้ช่วยไป๋ชู่เงินออกจากเจดีย์

ผลการวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างนาถิกับนางพญางูขาวในด้านตัวละคร

นวนิยายเรื่องนาถิกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาวมีความเหมือนด้านตัวละคร คือ ตัวละครนางเอกของทั้งสองเรื่องเป็นนางพญางู และพระเอกของทั้งสองเรื่องเป็นมนุษย์ ผู้เขียนได้สร้างบทบาทของตัวละครเหมือนกัน คือ มีตัวละครที่รับบทบาทเป็นฝ่ายมิตร และมีตัวละครที่รับบทบาทเป็นฝ่ายศัตรู เพื่อสร้างความขัดแย้งทำให้เรื่องน่าสนใจ ในด้านความแตกต่าง เรื่องนาถิ มีตัวละครสำคัญ โดยเฉพาะที่เป็นฝ่ายศัตรูมากกว่าเรื่องนางพญางูขาว ทำให้เรื่องลึกลับซับซ้อน น่าติดตาม

ผลการวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างนาถิกับนางพญางูขาวในด้านลักษณะนิสัยของตัวละครเอก

จากการอ่านหนังสือนวนิยายสองเรื่องแล้ว พบว่า ลักษณะนิสัยของตัวละครเอก ได้แก่ คำแก้ตัวไป๋ชู่เงินมีความเหมือนกันที่ว่า มีความซื่อสัตย์ต่อความรัก รักเดียวใจเดียว ขอมสละชีวิตเพื่อคนรัก มีความสามารถในการโต้แย้งด้วยความฉลาดและไหวพริบของนางเอกทั้งสองคน ในส่วนความอุดมคติที่ แม็กกาเนดเคมเป็นปีศาจ แต่ก็พยายามควบคุมความโหดร้ายที่มาจากสัญชาตญาณสัตว์ และนางเอกทั้งสองคนก็มีนิสัยที่ก้าวร้าว คุร้าย ในด้านความแตกต่าง นิสัยของคำแก้ตัวเจียบซิม เก็บตัว แต่ไป๋ชู่เงินกลับเป็นสตรีที่เข้ากับสังคม มีนิสัยเข้มแข็ง สุภาพเรียบร้อย ใจดี ขยัน ซึ่งเป็นผู้หญิงมีความเป็นหญิงมากที่สุด

ส่วนพระเอกในทั้งสองเรื่อง ได้แก่ ทศพลกับสวีเซียน ทั้งสองคนมีความเหมือนกันคือ หลงรักผู้หญิงสาวงามด้วยสัญชาตญาณมุงเป็นและพลังจิต(Id) ในด้านความแตกต่าง สวีเซียนเป็นคนนิสัยอ่อนน้อม ห้วนไหวในความรักที่มีต่อไป๋ชู่เงิน ทศพลจะมีความกล้าที่คุ้มครองความรักมากกว่า

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนาถิกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว

ผลการศึกษาความเชื่อที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนาถิกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว ได้แก่ ความเชื่อที่เกี่ยวกับงูในสังคมจีนกับสังคมไทย ความเชื่อเกี่ยวกับอภิปรัชญาและการเวียนว่าย

ตายเกิด ความเชื่อเกี่ยวกับรักข้ามภพและความรักระหว่างคนกับงู ความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนา

ผลการศึกษาความเชื่อที่เกี่ยวกับงูในสังคมจีนกับสังคมไทยที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง นาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว

งูในนวนิยายสองเรื่องนี้ เป็นตัวแทนของพวกอสรพิษและปีศาจ มีลักษณะที่น่ารังเกียจ ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม เป็นสัตว์ชั้นต่ำ อยู่ร่วมกับมนุษย์ไม่ได้ เช่นตัวอย่างที่ปรากฏในนวนิยาย ดังนี้

“จีนเชื่อว่าอสรพิษไว้วางใจมันไม่ได้หรอกจ้ะ” (ตรี อภิรุณ, 2559, 16)

“ใครจะ ไปรักเจ้าได้ เจ้าเป็นสัตว์เลื้อยคลาน สัตว์ชั้นต่ำ ไป ไปให้พ้น”

(ตรี อภิรุณ, 2559, 230)

“จะคิดถึงปีศาจตัวนี้เพื่ออะไร ตอนนี้มันแต่หลงเสน่ห์เขา สักวันต้องถูกเขาทำร้าย”

(เมิ่งฮั่วก่วนจู่, 2555, 38)

(这个妖怪·想他作甚!只贪眼下欢娱·总有相害的日子。)

(《白蛇全传》第八回 驿保 第38页)

“แต่ว่าหัวใจของงูร้ายกาจที่สุด รอให้หมดเวรสิ้นบุญแล้ว คุณอาจประสบภัยถึงตายก็ได้”

(เมิ่งฮั่วก่วนจู่, 2555, 163)

(只是蛇心最毒, 过了几时·姻缘已满·日后难免有丧生之祸。)

(《白蛇全传》第三十三回 开光 第163页)

ผลการศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับอดีตชาติและการเวียนว่ายตายเกิดที่ปรากฏในนวนิยายเรื่อง นาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว

ความเชื่ออดีตชาติและการเวียนว่ายตายเกิดเป็นความเชื่อทางพุทธศาสนา ความเชื่อของการเวียนว่ายตายเกิดมาจากการหมุนเวียนสืบทอดของชีวิต กรรมเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการเวียนว่ายตายเกิด และมีอิทธิพลต่อสามชาติ คืออดีตชาติ ชาติปัจจุบัน และชาติหน้า กรรมไม่เพียงเป็นผลต่อชาติปัจจุบัน ยังส่งผลต่อชาติหน้า วงเวียนไปไม่มีวันสิ้นสุด คนเราตายแล้วเกิด เกิดแล้วตาย ส่วนจะ

เกิดเป็นอะไรในชาติต่อไป ย่อมแล้วแต่กรรมของผู้นั้นทำไว้ในชาตินี้และอดีตชาติ ซึ่งได้ปรากฏในนวนิยายทั้งสองเรื่องดังนี้

บทสนทนาระหว่างนักศึกษาโบราณคดี

“เปล่า ฉันคิดถึงข่าวหนังสือพิมพ์เมื่อสองสามวันนี้ เขาซื้อซากกันเรื่องระลึกชาติ”

“แล้วแกว่าจริงหรือเปล่า” วันชนะ เพื่อนอีกคนชะโงกหน้าเข้ามาซัก

“จริง” เซษฐ์แน่นหนักแน่น “ตามข่าวฉันเชื่อร้อยเปอร์เซ็นต์เหตุผลพิสูจน์ได้ว่าชาติหน้ามีจริง บาปหรือบุญไม่สูญเปล่า ให้ผลตอบแทนได้”

เซษฐ์พยักหน้า “ใช่ พิสูจน์ง่าย หากว่าตายแล้วสูญ คนเกิด ลัต์เกิด ในโลกนี้ก็จะไม่มี”

(ตรี อภิรุณ, 2559, 36)

“นาดี...เจ้าสร้างกรรมหนัก เพราะจิตอาฆาตพยาบาทรุนแรง ฟ้าดินจึงสาปให้ร่างเจ้ากลายเป็นหิน ครั้งหนึ่งเป็นคนแสดงถึงความดีงาม ส่วนอีกครั้งหนึ่งเป็นงูแสดงถึงความชั่วร้าย และวิญญาณของเจ้าจวนจะร่อนไป เกิดแล้วตาย ตายแล้วเกิด เป็นงูบ้างเป็นคนบ้าง ภพแล้วภพเล่า จนกระทั่งสิ้นเวร”

(ตรี อภิรุณ, 2559, 231)

“ได้โปรดเถอะ เจ้าแม่” ขุนศึกนาคีพนมมือ “เมื่อชาติก่อนข้าเคยเอาท้าวไผ่ฆ่าคน จึงมีวิบากกรรมติดอยู่ ดอนไม้ปากก็ตี ต่ำบลไถลี้เคียงก็ตี กอไผ่ขึ้นมากมาย ข้ากลัว”

(ตรี อภิรุณ, 2559, 535)

“นี่เป็นบุญกรรมที่สวี่เซียนสร้างไว้ตั้งแต่ชาติก่อน ในชาตินี้เขาจึงได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น”

(เมิ่งฮั่วก่วนจู่, 2555, 34)

(这是许仙前世结下的善根·所以到了今世里, 能使人一见生怜呢!)

(《白蛇全传》第七回 逼巧 第34页)

“เจ้าเป็นคนใจดีสร้างบุญเมื่อสิบชาติที่แล้ว เป็นนักธุรกิจค้าขายอยู่แถวเสฉวน วันนั้นได้เดินผ่านภูเขาเอ๋อเหมย เห็นคนจับงูกำลังจับงูตัวหนึ่งอยู่ เจ้าสงสารงูเลยซื้อไป

ปล่อย งูขาวตัวนั้นจึงได้กลับไปบำเพ็ญตบะจนถึงชาตินี้ เจ้าเวียนว่ายตายเกิด นับเวลาเป็นพันปีแล้ว ในชาตินี้เจ้าก็ได้เกิดเป็นตัวเจ้าเอง”

(เมิ่งฮั่วก่วนจู่, 2555, 162-163)

(你是十世以前的善士，在川广两处经商作客，那时路过峨眉山前，见一乞丐将蛇擒拿在手，不觉心生怜悯，便出两贯青钱，买了放生，白蛇方得回山修道至今。但善士辗转轮回，算来已有一千余年，今世投胎，便是你的本身了。)

(《白蛇全传》第三十三回 开光 第162-163页)

ผลการศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับรักข้ามภพและความรักระหว่างคนกับงูที่ปรากฏในนวนิยายเรื่องนาคกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว

ความเชื่อด้านรักข้ามภพเป็นความเชื่อทางพุทธศาสนา กรรมเป็นฐานที่ทำให้ความรักสามารถข้ามภพข้ามชาติ ให้เกิดความผูกพันระหว่างสองคน ในนวนิยายเรื่องนาคี ความรักระหว่างคำแก้วกับทศพลที่ข้ามภพสัตว์กับมนุษย์ ข้ามอดีตกับปัจจุบัน เป็นความรักอันยิ่งใหญ่สวยงาม แต่ด้วยกรรมหนักที่สร้างไว้ตั้งแต่อดีตชาติ ทำให้สองคนต้องจากพรากกันไปในที่สุด ในนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว ความรักของไป๋ชู่เจินที่มีต่อสวี่เซียนเริ่มต้นจากการตอบแทนบุญคุณ เป็นความรักข้ามภพสัตว์กับมนุษย์ ไป๋ชู่เจินทำน้ำท่วมวัดจินซาน ถูกฟ้าดินลงโทษขังไว้ใต้เจดีย์ตั้ง 20 ปี สองคู่รักต่างลงเอยด้วยความเศร้าและน้ำตา

รักข้ามภพของนวนิยายสองเรื่องนี้เป็นภาพแทนสังคม สะท้อนให้เห็นว่า สังคมมีชนชั้นและเป็นสังคมที่ไล่ล่าความแตกต่าง มนุษย์ในสังคมแบ่งชนชั้นเป็นชนชั้นสูงและชนชั้นต่ำ แล้วไม่ยอมอยู่ร่วมกัน ผู้ที่ฝ่ากฎก็จะกลายเป็นผู้แตกต่าง ถูกชนกลุ่มมากในสังคมไล่ล่า ด้วยเหตุนี้ในนวนิยายจึงมีตัวละครที่เป็นฝ่ายขัดขวาง ทำให้ความรักของทั้งสองคู่ไม่สมหวัง แต่ตำนานนาคีกับตำนานนางพญางูขาวได้แพร่กระจายถึงปัจจุบัน และเป็นตำนานรักที่ได้รับความนิยม แสดงว่าผู้เขียนใช้เรื่องนวนิยายสองเรื่องนี้เป็นตัวแทนที่ต่อสู้กับปัญหาสังคมดังที่กล่าวไว้ข้างต้น

ผลการศึกษาความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนาที่สะท้อนจากนวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว

ความเชื่อเรื่องกรรมเป็นหลักสำคัญที่สุดในพระพุทธศาสนา ถือว่าเมื่อมีเหตุแล้วต้องมีผล หรือผลต้องมาจากเหตุ ทำอย่างไรย่อมได้รับผลอย่างนั้น ทำดีย่อมได้รับผลดี ที่ได้รับผลชั่วก็เพราะได้ทำชั่ว ไม่ว่าจะกระทำในที่ลับหรือที่แจ้ง จะมีผู้อื่นรู้เห็นหรือไม่ ผลย่อมเกิดตามกรรมเสมอ สิ่งที่เราพบประสบในชีวิตนี้เป็นผลแห่งกรรมที่เราประกอบไว้ในอดีต ทั้งในชาตินี้และชาติก่อน ๆ ความโชคดียหรือเคราะห์ที่ได้รับเป็นผลแห่งกรรมที่ตนเองตัดสินใจทำเองทั้งสิ้น แต่การกระทำนั้น

อาจไม่ใช่สิ่งที่กระทำในชาตินี้ คนที่ได้รับผลร้ายเคราะห์ร้ายหรือความเลวร้ายต่าง ๆ เกิดจากกรรมของตนเองในอดีต ไม่ใช่พรหมลิขิต ไม่ใช่ คำอธิษฐานหรือการสวดอ้อนวอนใด ๆ คนที่ต้องการสิ่งดี ผลดี จึงต้องทำกรรมดี ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมสอนให้รู้ว่า สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของตน กรรมนั้นย่อมเป็นของเราโดยเฉพาะ และเราจะเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น จะโอนให้ผู้อื่นไม่ได้ มนุษย์เรามีภาวะความเป็นไปต่าง ๆ กัน เช่น ดีหรือชั่ว รวยหรือจน เจริญหรือเสื่อม สุขหรือทุกข์ ก็เนื่องมาจากกรรมของตนเองทั้งสิ้น และกรรมใดที่ทำลงไปจะเป็นกรรมดีหรือกรรมชั่วก็ตาม ย่อมให้ผลตอบแทนเสมอ และย่อมติดตามผู้ทำเสมือนเงาติดตามตน หรือเหมือนกับล้อเกวียนที่หมุนตามรอยเท้าโคไป ฉะนั้น ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงมีกรรมเป็นที่พึ่ง หากเราทำกรรมดีเราก็ได้รับความสุข ความเจริญ กรรมดีจึงเหมือนกลยาณมิตรที่คอยให้ความอุปการะ และส่งเสริมให้เราประสบแต่ความสุขและความเจริญ แต่ถ้าเราทำกรรมชั่ว กรรมชั่วก็คอยล้างผลาญเราให้ประสบแต่ความทุกข์ และความเสื่อม ซึ่งได้ปรากฏในนวนิยายสองเรื่องดังนี้

บทสนทนาระหว่างคำแก้วกับคำปอง

“แม่เจ้า หากว่าเราทำความดี แต่คนอื่นแย่งของเราไปหมด เราจะทำยังไงล่ะ”

“เฉย ๆ ไว้เรายังไปอาฆาตจองเวรยิ่งไปอีกใหญ่ พระท่านว่าชาติก่อนเราทำไม่ดี มันจึงเป็นวิบาก”

“หากว่าเราฆ่าคนตายมากมาย มันจะเป็นบาปไหมล่ะ”

คำปองสบตาลูกสาว “บาปสิ บาปหนักมาก เราต้องชดใช้เขาไม่วันใดก็วันหนึ่งถามอะไรแปลก ๆ คำแก้ว”

(ตรี อภิรุณ, 2559, 176)

บทสนทนาระหว่างทศพลกับคำแก้ว

“ทางลัดลับเฉพาะค่ะ คนอื่นมาได้ ยกเว้นคนที่เป็กลุ่มบุญกับฉัน”

“บุญ!”

“หมายถึงคนที่เคยทำบุญร่วมกันมาแต่ปางก่อน บางทีคุณยัมเป็นคนหัวสมัยใหม่...อาจไม่เชื่อ”

“เชื่อ ฉันอยู่ถึงกรุงเทพฯ แต่เหตุการณ์จับปลัดจับผลูให้มาพบเธอที่นี่ เขาเรียกว่าบุญเพสันนิวาส”

(ตรี อภิรุณ, 2559, 196)

“นาดี...เจ้าสร้างกรรมหนัก เพราะจิตอาฆาตพยาบาทรุนแรง ฟังฉันจึงสาปให้ร่างเจ้ากลายเป็นหิน ครั้งหนึ่งเป็นคนแสดงถึงความดีงาม ส่วนอีกครึ่งหนึ่งเป็นงูแสดงถึง

ความชั่วร้าย และวิญญานของเจ้าจงเร่ร่อนไป เกิดแล้วตาย ตายแล้วเกิด เป็นงูบ้างเป็น
คนบ้าง ภพแล้วภพเล่า จนกระทั่งสิ้นเวร”

(ตรี อภิธัมม, 2559, 231)

เขียนเจ้าแม่จินฉือพูว่า “เจ้าคิดเหลวไหลจริง ๆ ไม่นึกถึงว่าเจ้ายังมีเวรกรรม
ติดค้างอยู่ ยังไม่ได้ตอบแทนบุญคุณซึ่งเป็นบุพเพสันนิวาสที่กฎแห่งฟ้าลิขิตไว้ เจ้าจะฝ่าฝืน
กฎแห่งฟ้านั้นหรือ”

(เมิ่งฮั่วก่วนจู่, 2555, 3)

(金母道：“你好妄想呀！全不想业障缠绵，深恩未报，姻缘注
定，岂可违逆天意呢？”)

(《白蛇全传》第一回 仙踪 第3页)

“หลวงจีนฝ่าให้พูว่า “เจ้าไม่รู้เลย นี่เป็นความผิดของนางพญาเอง นางก่อนนำ
ท่วมถล่มวัดจินซาน ผ่านชีวิตมากมาย เป็นกรรมหนักเกินขอบฟ้า เลยถูกฟ้าดินลงโทษ
ต้องขังที่ได้เจดีย์เหลยเฟิง รอให้หมดเวรสิ้นกรรม นางจึงได้บำเพ็ญต่อและได้รับ
ผลสำเร็จ”

(เมิ่งฮั่วก่วนจู่, 2555, 213)

(法海道：“你却有所不知，这是他自己不好。水漫金山，伤害
无数生灵，犯了弥天大罪，因此天数难逃，注定收镇雷峰。待他大难
完时，再可修炼，有出头日子，得成正果了。”)

(《白蛇全传》第四十三回 镇塔 第213页)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง วิเคราะห์เปรียบเทียบนวนิยายเรื่องนาคีของไทยกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาวของจีน มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1. เพื่อวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างวรรณกรรมเรื่องนาคีกับเรื่องนางพญางูขาวในด้าน โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ลักษณะนิสัยของตัวละครเอก 2. เพื่อศึกษาความเชื่อที่เกี่ยวกับงูในสังคมจีนกับสังคมไทยที่ปรากฏในนวนิยายสองเรื่องนี้ ความเชื่อเกี่ยวกับอดีตชาติและเวียนว่ายตายเกิด ความเชื่อเกี่ยวกับรักข้ามภพและความรักระหว่างคนกับงู ความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนาที่สะท้อนจากนวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นวนิยายเรื่องนาคีของตรี อภิรุณ และนวนิยายเรื่องตำนานนางพญางูขาว (白蛇全传) ของเมิ่งฮัวกั๋ว (梦花馆主) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการอ่านวิเคราะห์หนังสือที่เป็นแหล่งข้อมูล และนำเสนอเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงและความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้วจึงนำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีอ่านนวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว ทำแบบบันทึกข้อมูลตามประเด็นการวิจัยตามวัตถุประสงค์ แล้วรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามทีบันทึกไว้ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาที่สอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ แล้วเรียบเรียงเนื้อหาแต่ละประเด็นตามประสงค์ เสนอความเหมือนและความแตกต่างระหว่างนวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว และความเชื่อที่สะท้อนจากนวนิยายสองเรื่องนี้ด้วยการเขียนบรรยายประกอบการยกตัวอย่าง

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง วิเคราะห์เปรียบเทียบนวนิยายเรื่องนาคีของไทยกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาวของจีน สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างนาคีกับนางพญางูขาวในด้าน โครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ลักษณะนิสัยของตัวละครเอก พบว่า

ผลการวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างนวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาวในด้านโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ลักษณะนิสัยของตัวละครเอก พบว่าความเหมือนด้านโครงเรื่อง คือ ทั้งสองเรื่องได้เปิดเรื่องโดยกล่าวถึงที่มาของตัวละครนางเอก และใช้เรื่องพระเอกทำให้ตัวนางเอกกลายร่างเป็นงูเป็นเรื่องจุดเด่นในการดำเนินเรื่อง ผู้เขียนใช้เรื่องนี้เป็นต้นเหตุนำไปสู่ตอนจบ และได้ใช้เรื่องนางเอกแสดงฤทธิ์ทำให้น้ำท่วมเมืองเป็นเหตุการณ์สำคัญที่สะท้อนแก่นเรื่อง และเป็นเรื่องที่เชื่อมโยงกับตัวละครหลัก ทำให้เรื่องราวที่เกิดขึ้นต่อไปสมเหตุสมผล ในด้านความแตกต่าง ในการดำเนินเรื่อง เรื่องนาคีได้แบ่งการเล่าเรื่องอดีตชาติส่วนนางพญางูขาวดำเนินเรื่องในชาติปัจจุบัน ตอนจบของเรื่องนาคีเป็นโศกนาฏกรรม แต่ตอนจบของเรื่องนางพญางูขาวเป็นสุขนานุกรม นวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาวมีความเหมือนด้านแก่นเรื่องคือ ทั้งสองเรื่องมีแก่นเรื่องใหญ่เหมือนกัน ได้แก่ความรักระหว่างคนกับงูและความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม ความแตกต่างด้านแก่นเรื่อง ในนวนิยายนาคียังปรากฏความรักของแม่ที่มีต่อลูก ในเรื่องนางพญางูขาวปรากฏเป็นความรักของลูกที่มีต่อแม่

นวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาวมีความเหมือนด้านตัวละคร คือ ตัวละครนางเอกของทั้งสองเรื่องเป็นนางพญางู และพระเอกของทั้งสองเรื่องเป็นมนุษย์ ผู้เขียนได้สร้างบทบาทของตัวละครเหมือนกัน คือ มีตัวละครที่รับบทบาทเป็นฝ่ายมิตร และมีตัวละครที่รับบทบาทเป็นฝ่ายศัตรู เพื่อสร้างความขัดแย้งทำให้เรื่องน่าสนใจ ในด้านความแตกต่าง เรื่องนาคีมีตัวละครสำคัญโดยเฉพาะที่เป็นฝ่ายศัตรูมากกว่าเรื่องนางพญางูขาว ทำให้เรื่องลึกลับซับซ้อนน่าติดตาม

จากการอ่านหนังสือนวนิยายสองเล่มแล้ว ผู้วิจัยได้พบว่า ลักษณะนิสัยของตัวละครนางเอกได้แก่กล้าแค้นกับไปชู้เงินมีความเหมือนกันที่ว่า มีความซื่อสัตย์ต่อความรัก รักเดียวใจเดียวยอมสละชีวิตเพื่อคนรัก มีความสามารถในการโต้แย้งด้วยความฉลาดและไหวพริบ นางเอกทั้งสองคนในส่วนอุดมคติที่ แม้กำเนิดเดิมเป็นปีศาจ แต่ก็พยายามควบคุมความโหดร้ายที่มาจากสัญชาตญาณสัตว์ และนางเอกทั้งสองคนก็มีนิสัยที่ก้าวร้าว ดุร้าย ในด้านความแตกต่าง นิสัยของคำแก้วเจ็บช้ำ เก็บตัว แต่ไปชู้เงินกลับเป็นสตรีที่เข้ากับสังคม มีนิสัยเข้มแข็ง สุภาพเรียบร้อย ใจดี ขยัน ซึ่งเป็นผู้หญิงที่มีความเป็นหญิงมากที่สุด ส่วนพระเอกในทั้งสองเรื่อง ได้แก่ทศพลกับสวีเขียน ทั้งสองคนมีความเหมือนกันคือหลงรักผู้หญิงสาวงามด้วยสัญชาตญาณมุ้งเป็นและพลังจิต (Id) ในด้านความแตกต่าง สวีเขียนเป็นคนนิสัยอ่อนน้อม ห้วนไหวในความรักที่มีต่อไปชู้เงิน ทศพลจะมีความกล้าที่คุ้มครองความรักมากกว่า

2. ผลการวิเคราะห์ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับในสังคมจีนกับสังคมไทยที่ปรากฏในนวนิยายสองเรื่องนี้ ความเชื่อเกี่ยวกับอดีตชาติและเวียนว่ายตายเกิด ความเชื่อเกี่ยวกับรักข้ามภพ

และความรักระหว่างคนกับงู ความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนาที่สะท้อนจากนวนิยาย เรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว พบว่า ในเรื่องนวนิยายสองเรื่องนี้ งามนวนิยายสองเรื่องนี้เป็นตัวแทนของพวกอสรพิษและปีศาจ มีลักษณะคือนำรังเกียจ ไม่เป็นที่ยอมรับในสังคม เป็นสัตว์ชั้นต่ำ อยู่ร่วมกับมนุษย์ไม่ได้

จากการวิเคราะห์ความเชื่อเกี่ยวกับอดีตชาติและเวียนว่ายตายเกิด พบว่าความเชื่ออดีตชาติและการเวียนว่ายตายเกิดเป็นความเชื่อทางพุทธศาสนา ความเชื่อของการเวียนว่ายตายเกิดมาจากการหมุนเวียนสืบทอดของชีวิต กรรมเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการเวียนว่ายตายเกิด และมีอิทธิพลต่อสามชาติ คืออดีตชาติ ชาติปัจจุบัน และชาติหน้า กรรมไม่เพียงเป็นผลต่อชาติปัจจุบัน ยังส่งผลต่อชาติหน้า เว้นเวียนไปไม่มีวันสิ้นสุด คนเราตายแล้วเกิด เกิดแล้วตาย ส่วนจะเกิดเป็นอะไรในชาติต่อไป ย่อมแล้วแต่กรรมของผู้นั้นทำไว้ในชาตินี้และอดีตชาติ

ความเชื่อด้านรักข้ามภพเป็นความเชื่อทางพุทธศาสนา กรรมเป็นฐานที่ทำให้ความรักสามารถข้ามภพข้ามชาติ ให้เกิดความผูกพันระหว่างสองคน ในนวนิยายเรื่องนาคี ความรักระหว่างคำแก้วกับทศพลที่ข้ามภพสัตว์กับมนุษย์ ข้ามอดีตกับปัจจุบัน เป็นความรักอันยิ่งใหญ่สวยงาม แต่ด้วยกรรมหนักที่สร้างไว้ตั้งแต่อดีตชาติ ทำให้สองคนต้องจากพรากกันในที่สุด ในนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว ความรักของไผ่ซู่จินที่มีต่อสวีเซียนเริ่มต้นจากการตอบแทนบุญคุณ เป็นความรักข้ามภพสัตว์กับมนุษย์ ไผ่ซู่จินทำให้น้ำท่วมวัดจินซาน ถูกฟ้าดินลงโทษขังไว้ในเจดีย์ตั้ง 20 ปี สองคู่รักต่างลงเอยด้วยความเศร้าน้ำตา

รักข้ามภพของนวนิยายสองเรื่องนี้เป็นภาพแทนสังคม สะท้อนให้เห็นว่า สังคมมีชนชั้น และเป็นสังคมที่ไล่ล่าความแตกต่าง มนุษย์ในสังคมแบ่งชนชั้นเป็นชนชั้นสูงและชนชั้นต่ำ แล้วไม่ยอมอยู่ร่วมกัน ผู้ที่ฝ่ากฎก็จะกลายเป็นผู้แตกต่าง ถูกชนกลุ่มมากในสังคมไล่ล่า ด้วยเหตุนี้ ในนวนิยายจึงมีตัวละครที่เป็นฝ่ายขัดขวาง ทำให้ความรักของทั้งสองคู่ไม่สมหวัง ดำเนินนาคีกับตำนานนางพญางูขาวได้แพร่กระจายถึงปัจจุบัน และเป็นตำนานรักที่ได้รับความนิยม ก็แสดงว่าผู้เขียนใช้เรื่องนวนิยายสองเรื่องนี้เป็นตัวแทนการต่อสู้กับปัญหาสังคมที่ดังกล่าวไว้ข้างต้น

จากการนวนิยายสองเรื่องนี้ เห็นว่าทั้งสองเรื่องได้เน้นความเชื่อเรื่องกรรม ซึ่งความเชื่อนี้ก็เป็นแก่นเรื่องใหญ่ของนวนิยายทั้งสองเรื่อง ปรากฏในเรื่องนวนิยายตลอดเรื่อง ความเชื่อเรื่องกรรมเป็นหลักที่สำคัญที่สุดในพระพุทธศาสนา ถือว่าเมื่อมีเหตุแล้วต้องมีผล หรือผลต้องมาจากเหตุ ทำอย่างไรย่อมได้รับผลอย่างนั้น ทำดีย่อมได้รับผลดี ที่ได้รับผลชั่วก็เพราะได้ทำชั่ว ไม่ว่าจะทำชั่วในที่ลับหรือที่แจ้ง จะมีผู้อื่นรู้เห็นหรือไม่ ผลย่อมเกิดตามกรรมเสมอ สิ่งที่เราพบประสบในชีวิตนี้เป็นผลแห่งกรรมที่เราประกอบไว้ในอดีต ทั้งในชาตินี้และชาติก่อน ๆ ความโชคดียหรือเคราะห์ร้ายที่ได้รับเป็นผลแห่งกรรมที่ตนเองตัดสินใจทำเองทั้งสิ้น ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมสอนให้รู้ว่า

สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของตน กรรมนั้นย่อมเป็นของเราโดยเฉพาะ และเราจะเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น จะโอนให้ผู้อื่นไม่ได้ กรรมใดที่ทำลงไปจะเป็นกรรมดีหรือกรรมชั่วก็ตาม ย่อมให้ผลตอบแทนเสมอ และย่อมติดตามผู้ทำเสมือนเงาติดตามตน

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างนาถิกับนางพญาขวในด้านโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ลักษณะนิสัยของตัวละครเอก พบว่าทั้งสองเรื่องมีทั้งความเหมือนและความแตกต่างหลายประเด็นด้านโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร และลักษณะนิสัยของตัวละครเอก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้เขียนมีความมุ่งหมายที่จะใช้นวนิยายสองเรื่องนี้เป็นภาพสะท้อนสังคม เนื่องจากการพัฒนาของสังคมมีผลต่อการสร้างวรรณกรรม วรรณกรรมแต่ละสมัยจะสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมของสมัยนั้น ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของจิราดี เงินแถบ (2524) เรื่อง หงส์หิน : การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมอีสานและล้านนา ศึกษาลักษณะอักษรและอักขรวิธี ที่ปรากฏในเรื่องหงส์หินฉบับอีสาน และพบว่าวรรณกรรมเรื่องหงส์หินฉบับอีสานได้รับเค้าโครงเรื่องจากวรรณกรรมเรื่องหงส์หินฉบับล้านนา โดยผ่านทางอาณาจักรล้านช้างมาอีกทอดหนึ่ง และได้ดัดแปลงเนื้อเรื่องให้ต่างไปจากต้นฉบับเดิม เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ ประเพณี ค่านิยม ของคนในท้องถิ่นนั้น การศึกษาวรรณกรรมทำให้เห็นคุณค่าของวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานและล้านนา ที่ควรจะรักษาและเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักในวงการวรรณกรรมต่อไป

จากผลการศึกษาความเชื่อที่เกี่ยวกับงูในสังคมจีนกับสังคมไทยที่ปรากฏในนวนิยายสองเรื่องนี้ ความเชื่ออดีตชาติและเวียนว่ายตายเกิด ความเชื่อด้านรักข้ามภพและความรักระหว่างคนกับงู ความเชื่อเรื่องกรรมทางพุทธศาสนาที่สะท้อนจากนวนิยายเรื่องนาถิกับนวนิยายเรื่องนางพญาขว พบว่าทั้งสองเรื่องได้นั้นความเชื่อการเวียนว่ายตายเกิด และความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาของสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทยกับประเทศจีนได้รับอิทธิพลของศาสนาพุทธ แนวคิดของพุทธศาสนาได้แทรกอยู่ในชีวิตทุก ๆ ด้าน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสมัย วรรณอุดร (2545) เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมอีสานและลาวเรื่อง ลำพูขบา แล้วพบว่าทั้ง 2 ฉบับสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิต ทั้งสภาพสังคมขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงามที่ชาวอีสานและชาวลาวสืบทอดกันมา ค่านิยม ความเชื่อ คติธรรมคำสอนของชาวอีสานและชาวลาวที่ได้รับการปลูกฝังสั่งสมมาจากบรรพบุรุษที่เหมือนกัน กล่าวคือชาวอีสานและชาวลาวมี ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม การเวียนว่ายตายเกิด นรกสวรรค์บุพเพสันนิวาส พระโพธิสัตว์ ภูตผี ปีศาจ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ตลอดจนเรื่องโชกชะตา โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้สะท้อนให้เห็น

ว่าพระพุทธศาสนา เข้ามามีอิทธิพลต่อจิตใจของชาวอีสานและชาวลาวทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นหลักในการปกครอง หลักในการดำเนินชีวิต ตลอดจนจารีตประเพณีคตินิยม ล้วนเกี่ยวข้องกับหลัก คติธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาทั้งสิ้น

จากผลการศึกษาลักษณะนิสัยของตัวละครเอก พบว่า คำแก้วที่เป็นตัวละครเอกของนวนิยายเรื่องนาคี มีนิสัยเย็บซึม เก็บตัว และยอมทำทุกอย่างเพื่อได้อยู่กับคนรัก ตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ فروยด์ จะเห็นได้ว่า คำแก้วมีสัญชาตญาณมุ่งเป็น มนุษย์ทุกคนต้องการความรัก ซึ่งความรักเกิดจากสัญชาตญาณทางเพศสืบเนื่องมาจากสัญชาตญาณมุ่งเป็น และคำแก้วยังมีความหวาดกลัว ได้แก่ ความวิตกกังวลจากสิ่งแวดล้อม (Reality Anxiety) และความวิตกกังวล (Neurotic Anxiety) เป็นความหวาดกลัวสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่อยู่รอบตัว และความหวาดกลัวว่าตัวเองจะถูกประจาน ประณามและถูกลงโทษ คำแก้วมีนิสัยเย็บซึม เก็บตัว เพราะต้องการปกป้องตัวเองให้รอดจากการทำร้ายของสังคมที่อยู่รอบตัว ส่วนไป๋ชูเงินที่เป็นตัวละครนางเอกของนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว กำเนิดเดิมเป็นปีศาจ บำเพ็ญเป็นพันปีได้กลายร่างเป็นคน มีนิสัยเข้มแข็ง สุขภาพแข็งแรง ใจดี ขยัน ซึ่งเป็นผู้หญิงมีความเป็นหญิงมากที่สุด เหตุผลที่ทำให้ไป๋ชูเงินมีนิสัยที่ดังกล่าวตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ فروยด์ เพราะว่าไป๋ชูเงินมีสัญชาตญาณมุ่งเป็น ต้องการความรักจาก สตรีเซียน และด้วยพลังอีโก้ (Ego) กับพลังซูเปอร์อีโก้ (Superego) ทำให้ไป๋ชูเงินต้องเป็นผู้หญิงที่ยอดเยียมเพื่อคุ้มครองความรัก และไป๋ชูเงินก็มีความหวาดกลัวเป็นความหวาดกลัวสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่อยู่รอบตัว เนื่องจากปีศาจกับมนุษย์อยู่ร่วมกันไม่ได้เป็นกฎของสังคม ไป๋ชูเงินจึงต้องทำตัวให้เข้ากับสังคม เพื่อได้รับการยอมรับจากสังคม นางเอกทั้งสองคนมีนิสัยที่ก้าวร้าว คุร้าย เพราะมีสัญชาตญาณมุ่งตาย มีความปรารถนาที่จะทำลายสิ่งต่าง ๆ ให้ตาย จะถูกแปรรูปโดย อีโก้ ให้กลายเป็นความก้าวร้าว (Aggressive) เพื่อต่อสู้กับฝ่ายตรงข้าม การกระทำที่ก้าวร้าว (Aggressive Action) จะทำให้บุคคลป้องกันตนเองจากการทำร้ายของตนเองหรือการทำร้ายของศัตรูได้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของจารวิ บัวจุม (2558) วิจัยเรื่อง โครงสร้าง บุคลิกภาพ และคุณค่าต่อสังคมในนวนิยายของ “กึ่งฉัตร” ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพตัวละครเอกตามแนวทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ فروยด์พบว่าบุคลิกภาพของตัวละครเอกทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิงมีลักษณะเหมือนกับมนุษย์ปุถุชนทั่วไปที่มีทั้งดีและไม่ดีซ่อนอยู่ภายใน ไม่ใช่สมบูรณ์แบบทุกด้าน ดังนั้นลักษณะบุคลิกภาพของตัวละครเอกทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิงที่ปรากฏจึงพบปัจจัยอันส่งผลต่อบุคลิกภาพที่สามารถอธิบายด้วยทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ فروยด์ ได้ 5 แนวคิด ได้แก่ ด้านจิตใต้สำนึก สัญชาตญาณ ความหวาดกลัว อีโก้ และกลวิธีปกป้องกันตัว ส่วนแนวคิดด้านขั้นตอนการพัฒนาบุคลิกภาพนั้นไม่สามารถอธิบายถึงสาเหตุของบุคลิกภาพตัวละครเอกได้ชัดเจน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กุลวัชรีย์ ชีระกุล (2540) วิจัยเรื่อง

การวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครในวรรณคดีมรดกตามทฤษฎีจิตวิทยา ผลการวิเคราะห์สรุปได้ว่า พฤติกรรมที่แสดงออกของตัวละครในวรรณคดีมรดกทั้ง 4 เรื่อง สามารถอธิบายได้โดยทฤษฎีจิตวิทยานุคลิกภาพของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ และของคาร์ล จุง ดังนี้ ตัวละครทั้งชายและหญิงแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวทำลาย อันเกิดจากสัญชาตญาณมุ่งตาย ตัวละครชายแสดงพฤติกรรมเจ้าชู้ อันเกิดจากสัญชาตญาณมุ่งเป็น ตัวละครชายได้แก่ ทศกัณฐ์และอิเหนา แสดงพฤติกรรมเอาแต่ใจตนเอง อันเกิดจากพลังอำนาจของอิด (Id) ตัวละครทั้งชายและหญิงมีพฤติกรรมแสดงความความเป็นหญิงและชายอยู่ในตนเอง พระอภัยมณีเป็นตัวละครชายที่มีพฤติกรรมแสดงความความเป็นหญิงมากที่สุด ตัวละครหญิง ได้แก่ นางสีดาและนางบุษบาแสดงพฤติกรรมรักและซื่อสัตย์ต่อสามี ในขณะที่เดียวกันนางบุษบา นางจินตะหราและนางสุวรรณมาลีก็แสดงพฤติกรรมรักศักดิ์ศรีของตนเอง และการรักนวลสงวนตัว อันเกิดจากพลังอำนาจของซูเปอร์อีโก (Super Ego) ตัวละคร เช่น นางวันทอง ต้องถูกตัดสินโทษประหารอันเนื่องมาจากพฤติกรรมผิดกฏมโนธรรม และจิตสำนึกที่ไม่ดี

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง วิเคราะห์เปรียบเทียบนวนิยายเรื่องนาถของไทยกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาวของจีน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เป็นแนวทางในการศึกษาวรรณคดีเปรียบเทียบและวรรณคดีวิจารณ์
2. เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ความเชื่อทางพุทธศาสนา
3. เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ภาพสะท้อนของวรรณกรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาภาพสะท้อนด้านคติชนวิทยา เช่น วิถีชีวิต ประเพณีพื้นบ้าน
2. ควรมีการศึกษาภาพสะท้อนปัญหาสังคม
3. ควรมีการศึกษาลักษณะการใช้ถ้อยคำในการแต่งนวนิยาย

บรรณานุกรม

- การวิจารณ์วรรณกรรมโดยใช้ทฤษฎีโครงสร้าง. (2555). สืบค้นจาก http://phacharaporn533410010320.blogspot.com/2012/09/blog-post_922.html
- กุลวัชรีย์ ชีระกุล. (2540). การวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครในวรรณคดีมรดกตามทฤษฎีจิตวิทยา. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กฤติยา โพธิ์ทอง.(2557). *ไทยบุรุษร่วมสมัย*. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาทัศนศิลป์ศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ความสำคัญและคุณค่าของวรรณกรรม. (ม.ป.ป.). สืบค้นจาก <http://www.mwit.ac.th/~saktong/learn4/43.pdf>
- ความหมายของการเวียนว่ายตายเกิด(轮回的含义). (ม.ป.ป.). สืบค้นจาก <https://baike.baidu.com/item/%E8%BD%AE%E5%9B%9E/15194?fr=aladdin>
- ความหมายและรายละเอียดของกรรม. (ม.ป.ป.). สืบค้นจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%A1>
- จิราวดี เงินแถบ. (2524). *หนังสือหิน: การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมอีสานและล้านนา*. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจารึกภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- จารวี บัวชม. (2558). โครงสร้าง บุคลิกภาพ และคุณค่าต่อสังคมในนวนิยายของ “กึ่งฉัตร”. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).
- เฉินเสียน (陈娴). (2558). อิทธิพลของวรรณกรรมยุคปัจจุบันของจีนที่มีต่อวรรณกรรมไทย (中国现当代文学对泰国文学的影响). *จีหลิน (吉林) : วารสารไฉจื่อ (才智杂志社)*.
- ตรี อภิรุณ. (2559). *นาคี*. กรุงเทพฯ: บริษัท โพสต์ พับลิชชิง จำกัด (มหาชน).
- ตรีศิลป์ บุญจรรยา. (2553). *ด้วยแสงแห่งวรรณคดีเปรียบเทียบ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วรรณคดีศึกษา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เถา ซีคุน (陶西坤). (2557). การวิเคราะห์ความหมายของภาพลักษณ์ของ "งู" ในด้านมนุษยวิทยาในวรรณกรรมจีนและวรรณกรรมต่างประเทศ (《中外文学作品中关于“蛇”的意象人性化内涵分析》). *วารสารการวิเคราะห์วรรณกรรม (文学研究)*.

- ปานชีวา ภู่วัฒนพงษ์. (2554). การเปรียบเทียบตัวละครหลักและความเชื่อที่สะท้อนผ่านตำนาน เรื่อง “แม่นากพระโขนง” และ “นางพญางูขาว” (白蛇传). สืบค้นจาก https://www.tci-thaijo.org/index.php/cultural_approach/article/view/58454
- ผกา ปรีชาญาณ. (2535). จำปาสีตัน: การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมล้านนาไทย อีสานและลาว. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจารึกภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- เม่งฮัวก่วนจู (梦花馆主). (2555). ตำนานนางพญางูขาว (《白蛇全传》). ฉางชา: ร้านหนังสือหยู่ยู่.
- เรื่องย่ออนาคี. (2559). สืบค้นจาก <https://mgronline.com/drama/detail/9590000093234>
- วิเชียร นามการ. (2554). การศึกษาอิทธิพลความเชื่อเรื่องพญานาคที่มีผลต่อสังคมไทยปัจจุบัน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2554). ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ (รู้เรา รู้เขา). กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ศรัณย์ ทองคำ. (2548). วิเคราะห์ปัญหาภาคใต้ศึกษาผ่านวรรณกรรม “แผ่นดินอื่น” ของ กนกพงศ์ สงสมพันธุ์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวัฒน์ จันทรจำนง. (2540). ความเชื่อของมนุษย์เกี่ยวกับปรัชญาและศาสนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ สุขภาพใจ.
- สมัย วรรณอุดร. (2545). การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมอีสานและลาวเรื่อง ลำพูขบา. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจารึกภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- ส.พลายน้อย. (2535). เล่าเรื่อง มังกร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- ส.พลายน้อย. (2539). พญานาค. กรุงเทพฯ: สามัคคีสาร (ดอกหญ้า).
- โตดฉบับ. (2554). ธรรมลิขิต. นนทบุรี: ฉลองบุญ.
- หวัง เฉิงเสี่ย (王澄霞). (2551). ความหมายทางวัฒนธรรมของตำนานนางพญางูขาวและการตีความรูปลักษณะของนางพญางูขาวในสมัยใหม่ (《白蛇传》的文化内涵和白娘子形象的现代阐释). วารสารมหาวิทยาลัยหย่งโจว (ส่วนสังคมวิทยา) (扬州大学学报 (社会科学版)).
- Mou, Y. (2555). การศึกษาเปรียบเทียบเทพปกรณัมจีนกับเทพปกรณัมไทย. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – สกุล นางสาวหลี่จื่อหยวี (Mrs.Li Ziyu) 李梓瑜

วัน เดือน ปีเกิด 17 ตุลาคม พ.ศ.2534

ที่อยู่ปัจจุบัน เลขที่ 11 ถนนเวียงบัว ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
Gejiu City, Honghe State, Yunnan Province, P.R.China

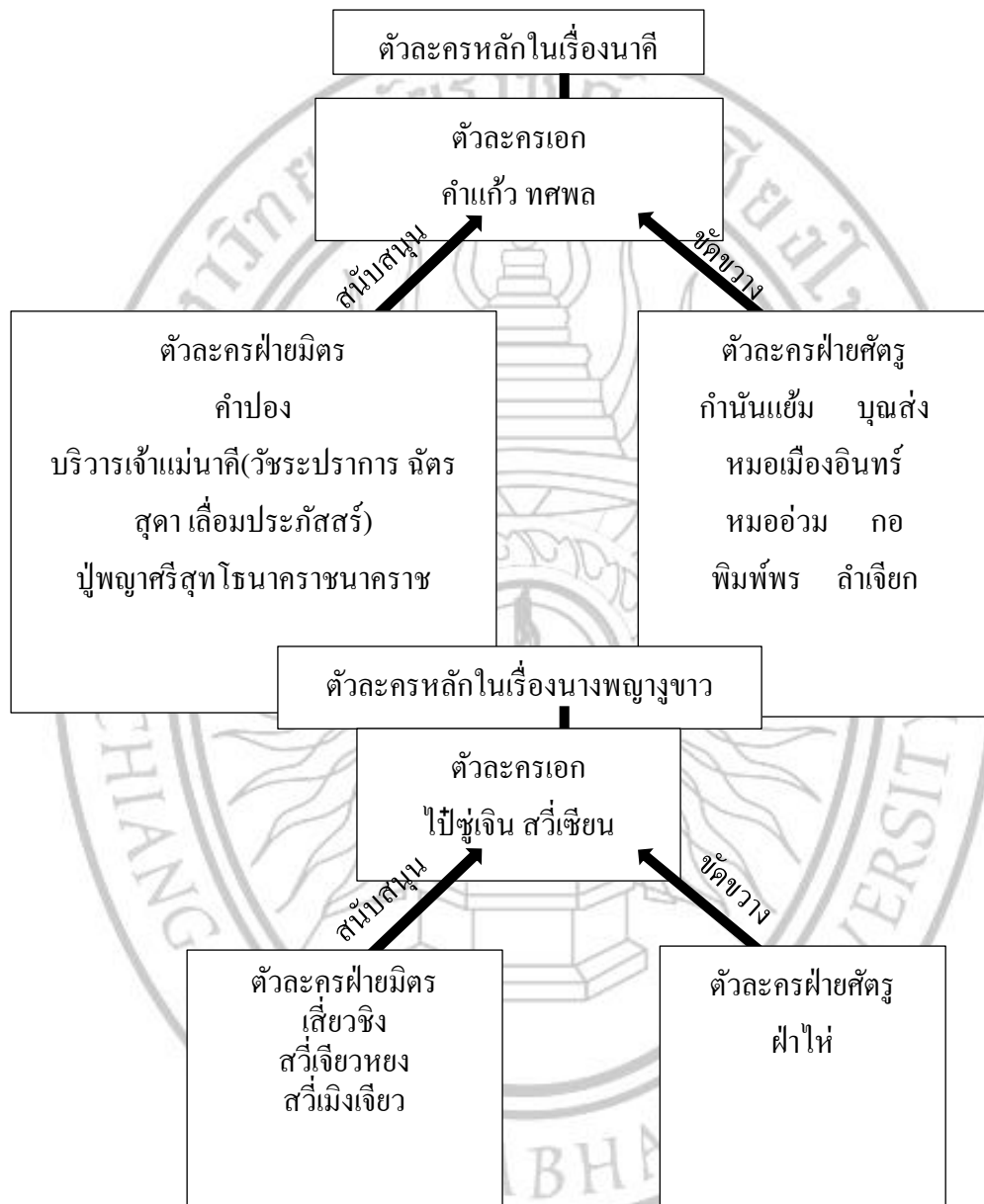
ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2541 - พ.ศ. 2547 Guanjiaoshan Xiaoxue In Yunnan Province of China
พ.ศ. 2547 - พ.ศ. 2550 No. 18 Middle School of Gejiu
In Yunnan Province of China
พ.ศ.2550 - พ.ศ. 2553 No.3 Middle School of Gejiu
In Yunnan Province of China
พ.ศ.2553 - พ.ศ. 2557 Yunnan Normal University Business School of China
พ.ศ.2555 - พ.ศ. 2556 นักศึกษาแลกเปลี่ยนจาก
Yunnan Normal University Business School
สาขาวิชาภาษาไทย ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
พ.ศ.2557 - พ.ศ. 2562 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แนะนำตัวละครหลักของนวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว

ภาคผนวก ข

เรื่องย่อนวนิยายนาถิ

นวนิยายเรื่องนาถิเริ่มต้นด้วยนายเคนสามีของคำปองจับได้รู้ลักษณะประหลาดเป็นสีขาวตลอดตัวขนาดใหญ่กว่าแขนยาวประมาณวาเศษบนหัวมีหงอนเหมือนหงอนพญานาค ชาวบ้านเชื่อกันว่าเป็นภูเจ้าแม่ที่เรียกกันว่า “นาถิ” เชนำไปขายให้กับฝรั่งนักค้างู จอห์น วินสัน ด้วยราคาสูงลิ่ว คำปองซึ่งต้องแปดเดือนมีความเชื่อเช่นเดียวกับชาวบ้านอีกหลายคนว่า ภูเจ้าแม่นี้ หากไปลบหลู่คู่มันจะต้องประสบกับความพินาศฉิบหาย นางพยายามห้ามปรามสามีแต่สายไปเสียแล้ว กลุ่มของจอห์น วินสัน ประกอบด้วยผู้ช่วยชาวไทยอีกสองคนคือ นายกอ และ นายบุญส่ง นายบุญส่งนั้นร้องคำลบล้างภูเจ้าแม่ที่จับมาได้และท้าทายว่าหากเป็นภูเจ้าแม่จริงก็ให้สำแดงฤทธิ์เดช จับปล้นนั้นเองขณะที่เปิดกรงเพื่อนำงูที่จับได้บรรทุกขึ้นเกวียน ปรากฏอาเพศ บนท้องฟ้าเกิดสุริยคราส พายุอื้ออึง ฟ้ามีดครีမ်เกิดลมพายุรุนแรงจนหมู่บ้านถล่ม นายเคนถูกกระแทกดับตายคาที่ บุญส่งถูกไม้ทับขาข้างหนึ่งจนแหลกเหลว นายกอนั้นหนีไปได้ แต่จอห์น วินสัน ถูกงูเผือกกัดตาย ส่วนคำปองนั้นเกิดเจ็บท้องคลอดกะทันหัน เด็กทารกหญิงที่คลอดออกมาสิ้นชีวิต แต่ก่อนที่คำปองจะหมดสติไปนางบังเกิดเห็นภาพงูใหญ่เลื้อยแทรกกลืนหายเข้าตัวเด็ก และลูกของนางก็กลับมามีชีวิตอีกครั้ง

คำปองตั้งชื่อบุตรสาวว่าคำแก้ว ย้ายจากโจงเจียมไปอยู่ดอนไม้ป่า ครองตัวเป็นแม่มาย เด็กหญิงคำแก้วในวัยเรียนชั้นประถมศึกษามีลักษณะต่างจากเด็กทั่วไป บางครั้งชอบเดินเที่ยวในป่าคนเดียวหรือมักนั่งเงียบครุ่นคิด ที่น่าประหลาดคือมักปรากฏอสรพิษอยู่ใกล้เด็กหญิงเสมอแต่ไม่เคยทำร้าย คำปองซึ่งยังเป็นสาวงามแม้จะตกพุ่มม่ายมีนายหวานพอม่ายลูกติดมาขอบพอ แต่นางปฏิเสธไป ด้วยใจที่ยังไม่ลืมสามีและด้วยความรักที่มีต่อบุตรสาว

คำแก้วมักหายตัวไปบริเวณปราสาทหินร้างท้ายหมู่บ้าน เด็กหญิงยังบอกอีกว่าสามารถพูดคุยกับงูได้และพวกมันเชื่อฟังเธอ คำปองเชื่อว่าเด็กหญิงคิดเอาเองตามประสาเด็ก คำแก้วเล่าให้แม่ฟังอีกว่าเธอชอบปราสาทหินร้างแห่งนั้นรู้จักคุ้นเคยราวกับเคยอยู่ที่นั่นมาก่อน

20 ปีผ่านไป คณะอาจารย์และนักศึกษาโดยการนำของอาจารย์ทัศนัยได้ลงพื้นที่ขุดค้นโบราณวัตถุ ในจำนวนนี้มี ทศพล นักศึกษาปีสุดท้ายของคณะ โบราณคดีรวมอยู่ด้วย เขาเป็นคนรูปงามและหลงใหลในวัตถุ โบราณเป็นอย่างมาก ทศพลขุดพบรูปปั้นประหลาดเป็นหินสลักสีขาวอมชมพูรูปหญิงสาวเปลือยท่านอนบิดตัว ช่วงล่างตั้งแต่สะโพกลงไปเป็นหางงู ส่วนบนของหน้าผากที่จรดกับศีรษะมีหงอน ซึ่งอาจารย์ทัศนัยอธิบายว่านั่นคือสัญลักษณ์ของนาถิหรือพญานาค ทศพลหลงใหลในความงามของรูปปั้นจนเก็บไปเพื่อถึง ทำให้พิมพ์พรที่แอบชอบเขาอยู่ไม่พอใจ

ตั้งแต่ชุดพบรูปปั้นประหลาดมีเรื่องราวแปลกๆเกิดขึ้นกับคณะทำงาน เริ่มตั้งแต่ทศพลพบเด็กสาวสวยสวมชุดแพรเยื่อไม้สีกลีบบัว แต่เมื่อเขาติดตามไป หล่อนหายไปอย่างไร้ร่องรอยในเวลาเดียวกันคำแก้วซึ่งเติบโตเป็นสาวสวยของบ้านดอนไม้ป่าเกิดฝันประหลาดว่าได้พบชายหนุ่มรูปงาม เขาและพวกกำลังขุดหาวัตถุโบราณอยู่ทศพลและเพื่อน ๆ คือ วันชนะ ประกิจ เศรษฐ์สมมาตร รวมถึง พิมพพร รัตนาวดี ไม่ได้การต้อนรับจากกำนันแยม เพราะกำนันแยม ไม่ต้องการให้คนต่างถิ่นเข้ามายุ่งยামในหมู่บ้าน รวมถึงการขุดค้นที่เทวาลัย จึงขับไล่ทุกคน ไม่ให้นอนค้างที่หมู่บ้าน สุดท้ายทัศนัย จึงพาเด็ก ๆ ไปอาศัยอยู่ที่บ้านของคำปอง และที่นั่นเอง ทศพลก็ได้พบกับคำแก้ว และเริ่มชอบคำแก้วในที่สุด

พิมพพรเดินตลาดของบ้านดอนไม้ป่าได้พบกับคำแก้วที่เก็บดอกไม้ป่าหลากชนิดมาขาย เธอไม่ชอบหน้าคำแก้วแต่แรกเห็น เพราะสวยจัดทั้งยังฉลาดรู้จกยกย่อนต่อปากต่อคำต่างกับหญิงชาวบ้านทั่วไป พิมพพรเห็นรูปปั้นนาถิ พิมพพรถึงกับประหลาดใจเมื่อพบว่า ใบหน้าของรูปปั้นนั้นเหมือนเด็กสาวชาวป่าที่เธอเพิ่งได้พบแทบไม่ผิดเพี้ยน

หมออ่วมทำนายกับกำนันแยมว่าอีกเจ็ดวันจะเกิดสุริยคราส ทำความวิตกให้กับเขามากเนื่องจากทุกครั้งที่เกิดปรากฏการณ์นี้จะต้องมีคนถูกฝูงงูกัดกินจนตายทุกครั้ง หมออ่วมบอกว่านี่เป็นอิทธิฤทธิ์ของเจ้าแม่นาถิ เขาทำนายพิมพพรว่ากำลังมีเคราะห์หนักจนอาจถึงสิ้นชีวิตภายในเจ็ดวัน พิมพพรและรัตนาวดีได้พบกับคำแก้วที่ตลาดอีกครั้ง รัตนาวดีเริ่มเะใจเธอจำได้ว่า คำแก้วมีใบหน้าที่คล้ายกับรูปปั้นนาถิที่ทศพลขุดได้ พิมพพรขอให้เธอเก็บไว้เป็นความลับ

หมออ่วม ลูกใจคิดว่าเจ้าแม่นาถิที่แสดงอิทธิฤทธิ์ฆ่าคนจะเกี่ยวข้องกับคำแก้ว เด็กสาวที่เกิดในวันสุริยคราสที่อำเภอโขงเจียมและเป็นวันเดียวกับที่เจ้าแม่อาละวาดเมื่อหลายปีก่อน นายอ่วมต้องการกำจัดเจ้าแม่นาถิ แต่กำลังสืบหาที่อยู่และหาของขลังมาปราบ ส่วนลำเจียก ลูกสาวนายกอ กัดทหลุมรักทศพล ด้วยรูปร่างหน้าตาอันหล่อเหลา ยิ่งเมื่อเห็นทศพลชอบอยู่ใกล้ชิดกับคำแก้ว ก็ยังไม่พอใจ ลำเจียกหาทางกลั่นแกล้งคำแก้วอยู่เสมอ โดยมีช่อนกลั่นกับชบาคอยเป็นมือขวาให้ลำเจียก

ทศพลพบภาพประหลาดเป็นปราสาทราชวังตะการตาและหญิงสาวสวมมงกุฎคนเดิมเช่นเดียวกับคำแก้วที่ฝันถึงทศพล พิมพพรเห็นภาพประหลาดเป็นงูเผือกยักษ์กำลังโอบรัดทศพลอยู่ เธอกังวลและหวาดกลัวจนต้องเล่าให้ทศพลฟังว่า งูใหญ่บางตัวมีฤทธิ์แปลงเป็นคนได้จากคำบอกเล่าของบิดา นั่นก็คือนายบุญส่งที่รอดชีวิตจากเหตุการณ์อาเพศเจ้าแม่นาถิเหมือนหลายปีก่อนนั่นเอง

หมออ่วมลอบนำวานพญาลิ้นงูที่ได้จากสัปเหร่อคงไปส่งไว้ที่ใต้ถุนเรือนคำปองเพื่อทดสอบว่าคำแก้วคือร่างแปลงของนาถิ จนคำแก้วร้อนรนจนอยู่บนเรือนไม่ได้ ต้องเสาะหาชุดวั้นนั้นทำลายเสีย หมออ่วมเริ่มแน่ใจมากขึ้น ทางด้านอาจารย์ทัศนัยขุดพบซากเมืองโบราณที่เต็มไปด้วยสัญลักษณ์งูเต็มไปหมด นอกจากนี้เขายังสันนิษฐานว่ารูปปั้นนาถินั้นแท้ที่จริงแล้วไม่ใช่หินสลักหรือวัตถุทั่วไปแต่เป็นศพอาบนํ้ายาเช่นเดียวกับมัมมี่ของอียิปต์ที่ถูกฝังไว้เป็นเวลานานจนแปรสภาพเป็นเนื้อหิน

ก้านันแยมและหม่อว่มแจ้งเตือนชาวบ้านถึงวันสุริยคราสที่จะมาถึงในพรุ่งนี้ ยังบอกอีกว่าเจ้าแม่นาคีจะต้องอาละวาดฆ่าคนอีกเพราะที่ปราสาทหินร้างท้ายหมู่บ้านนั้นมีถ้ำติดต่อไปยังอำเภอโขงเจียมที่เจ้าแม่เคยปรากฏอิทธิฤทธิ์ หม่อว่มเสริมว่าเจ้าแม่นาคีนี้นั้นมีร่างเป็นคนอาศัยปะปนอยู่กับชาวบ้าน แต่เมื่อคำแก้วคาดคั้นให้บอกออกมาว่าเป็นใคร เขาก็กลับอีกอับบอกว่ายังไม่มีหลักฐานแน่นอนหาพอ

คนขับรถที่พาคณะของอ.ทัศนัย และเด็ก ๆ ถูกงูกัดตาย ทัศนัยจะเอาศพคนขับกลับไปทำพิธี แต่ก้านันไม่ยอม บอกว่าถูกงูกัดตาย หากเคลื่อนย้ายศพ จะเกิดอาเพศใหญ่ ถ้าเจียกไปหาทศพลถึงที่บ้านคำแก้ว ขากลับ เจอภูผีอกจะทำร้าย ดิถีไล่แหวนที่พ่อให้ไว้ จึงรอดมาได้ ทศพลกับพวกมาที่บ้านสัปเหร่อคง ถามเรื่องที่ฝั่งศพคนรถ ทศพลจึงให้สัปเหร่อไปขุดโลง เปิดออกมา เห็นงูกำลังกัดกินศพอย่างหน้าสะอิดสะเอียน ทุกคนแทบช็อค ส่วนรัตนาวดีก็กลัวตาย วิ่งหนีไปจากหมู่บ้าน เจอเข้ากับผี โดนทำร้ายจนสลบไป ทุกคนตกใจที่รัตนาวดีหายไป ไปแจ้งก้านันแยม ก็ไม่รับแจ้ง บอกถ้าภายใน 3 วันไม่กลับมาคือไม่รอด ทัศนัย แบ่งเด็ก ๆ เป็น 2 กลุ่ม ออกไปตามหาคำแก้ว ช่วยเหลือรัตนาวดีมาได้ โดยพิมพ์พร และเจิดนภา พากลับมาที่บ้านพัก แต่รัตนาวดีอยู่ในอาการหวาดกลัว ยังคงไม่พูดจากับใคร สุดท้ายคำปอง จึงไปหาหม่อว่มให้มารักษา หม่อว่มเห็นแววตาคำแก้ว พร้อมกับกลิ่นสาบงู เริ่มมั่นใจว่าคำแก้ว จะต้องเป็นบริวารของเจ้าแม่นาคี

ส่วนทศพล วันชนะ และประกิด ต้องค้างที่เทวาลัย เนื่องจากฝนตกหนัก ทำให้ทศพลคันพบ ถ้าได้เทวาลัย และได้พบกับร่างทิพย์ของเจ้าแม่นาคี ที่มีหน้าตาเหมือนกับคำแก้วอย่างไม่มีผิดเพี้ยน หลังจากออกจากถ้ำ ทศพล จึงบอกกับทัศนัย และจะพาทีมนักศึกษา เข้าไปสำรวจถ้ำต่อไป และได้พบกับวัตถุโบราณจำนวนมาก

ถ้าเจียก จะมักเขม้น ซ้อมรำถวายเจ้าแม่ ตอนแรก คำแก้วจะไม่ยอมรำถวาย ทำให้ก้านันไม่พอใจ แต่สุดท้ายคำปองเกลี้ยกล่อม ให้ทำเพื่อเจ้าแม่นาคี เพราะเคยสัญญาไว้ตั้งแต่ตอนที่้องคำแก้ว ว่าหากคำแก้วปลอดภัยดี จะยกคำแก้วให้กับเจ้าแม่นาคี สุดท้ายคำแก้วจึงยอมรำถวายให้ชาวบ้านคอนไม้ป่าเชื่อว่า เมื่อเกิดสุริยุปราคา มนุษย์ต้องสังเวยชีวิตเพื่อให้พญานาคคายดวงอาทิตย์ออกมา และเมื่อถึงวันบวงสรวง ชาวบ้านต่างมากันพร้อมหน้าหน้าเทวาลัย คำแก้วก็มารำถวายด้วย คำแก้วเริ่มรำไปได้ไม่นาน เธอก็เริ่มเลื้อยเหมือนงู ผิวหนังเริ่มเป็นเกล็ด ถ้าเจียกหันมาเห็น ร้องตกใจใหญ่ ทำให้พิธีต้องหยุดกะทันหัน คำแก้ววิ่งไปที่เทวาลัย ในขณะที่ทศพล และอาจารย์ รวมทั้งเพื่อน ๆ ต้องรีบหนีออกมาจากเทวาลัย ทศพลหยิบโบราณวัตถุออกมา ทำให้วัชระปรากฏ นัตรสุดาเลื่อมประภัส ซึ่งเป็นบริวารเจ้าแม่นาคี หลุดออกจากคำสาป กลายร่างเป็นคน

ทศพลส่งสารคำแก้วที่ถูกชาวบ้านใส่ร้ายว่าเป็นเจ้าแม่นาคี จึงชวนไปอยู่กรุงเทพฯ ด้วยกัน ถ้าเจียกมาพบพอดีไม่พอใจ เธอไม่กลัวคำแก้ว เพราะไล่แหวนพิรอดของพ่อมาด้วย ถ้าเจียกวางแผนร่วมมือกับเลื่องจะเอาคำแก้วมาเป็นเมียเลื่องให้ได้ ทศพลเริ่มอ่านเรื่องราวจากศิลา พบชื่อเมืองมรุกขนครและกษัตริย์ที่ปกครองเมืองนี้ก็คือพระเจ้านิรุทธราช

คำแก้วถูกถ้าเจียกหลอกมาที่กระท่อมให้เลื่องปล้ำ คำแก้วตกใจ กลายร่างเป็นงูเผือก

เลื่องเห็นแทบช็อค คำแก้วหมดสติไป แล้วเลื่องก็ถูกงูกตาย เคี้ยวกับทัพเข้ามาเจอ ถูกงูกตายไป ด้วยทั้งคู่ ลำเจียกรีบวิ่งหนีไป กำนันแยมแค้นใจมาก ลำเจียกบอกคำแก้วเป็นคนฆ่า ชาวบ้านแห่กัน มาจะเอาเรื่องคำแก้ว แต่ลำเจียกไม่กล้าพูดมากนัก เพราะกลัวเรื่องจะแดงขึ้นมา ว่าตนเอง เป็นคน วางแผนให้เลื่องจูดคำแก้วไป

กำนันแยมร่วมมือกับหมออ่วมทำพิธี กำจัดเจ้าแม่นาคี ใช้แหวนพิรอด พันกับ สายสิญจน์ ผูกไว้ และเผาหุ่นเจ้าแม่นาคี คำแก้ว ซึ่งกำลังขายดอกไม้ เริ่มร้อน ทุรนทุราย ทนไม่ไหว ทศพลเห็นหมออ่วมทำพิธี รีบวิ่งไปหาคำแก้ว ถึงแม้จะถูกลูกน้องกำนันแยมทำร้ายก็ตาม ส่วนลำเจียกเองก็กลัว ที่ต้องถอดแหวนพิรอดออกจากนิ้วที่พ่อให้ไว้ เพราะกลัวจะถูกเจ้าแม่นาคี ทำร้าย ร่างทิพย์เจ้าแม่นาคีพุ่งวูบออกมาจากร่างคำแก้ว เจ้าแม่นาคีทำพิธีเรียกฝน ทางแขนออก ปากขมขมมีบสาธยายรำคาถาเรียกฝนมาสู่กับพิธีของหมออ่วม พายุฝนตกอย่างแรง ฟ้าผ่าจน สายสิญจน์ขาด ไฟที่หุ่นฟางดับลง พิธีหยุดลงกะทันหัน ทุกคนวิ่งหลบฝน คำแก้วสลบอยู่ใน อ้อมกอดทศพล แล้วทศพลก็อุ้มเข้าเทวาลัยไป จนคำแก้วฟื้น ทศพลจึงให้คำแก้วขี่หลังกลับไป ที่ บ้าน

ลำเจียกแต่งตัวเลียนแบบเจ้าแม่นาคี มาปล้ำทศพลถึงที่พัก แอมร้องโววายว่าถูกปล้ำ ทั้ง ทศนัย พร้อมด้วยลูกศิษย์ ต่างตกใจ แต่คำแก้วบอกว่าลำเจียกต่างหากที่มาปล้ำทศพลถึงที่พัก ทำให้ทศพล รอดพ้นจากลำเจียกไปได้ ลำเจียกแค้นใจคำแก้วมาก รุ่งเช้า ทศพล สารภาพรักกับ คำแก้ว คำแก้วอดคิดใจไม่ได้ แต่ทำทีปฏิเสธ จนทศพลเสียใจ

หมออ่วม กำนันแยม ลำเจียก มาที่กระท่อมทศพล ใช้แหวนพิรอด ส่องทาง ไม่ให้เจ้าแม่นาคีบังตา จนพบกับ เทวรูปเจ้าแม่นาคี กำนันแยมและพวก จึงไปจับตัวทศพล และเพื่อน ๆ เอาไว้ คำแก้วรีบตามไปดู ถูกชาวบ้านเอาหินปาใส่ หาวว่าคำแก้วเป็นงู ทศพลเข้าช่วย บอกกับกำนันแยมและทุกคน ว่าจะไปพิสูจน์เรื่องเจ้าแม่นาคีที่เทวาลัย เพราะไม่ว่าใครจะไปที่นั่น ก็ไม่รอดกลับมา แต่หากเขารอดกลับมาได้ ต้องยอมปล่อยตัวทุกคน และไม่ต้องว่าคำแก้วอีก คำแก้วเป็นห่วงทศพล อยากตามไปช่วย

ทศนัย เข้าไปที่เทวาลัยพบศิลาจารึก พร้อมลวดลายอักขระ บนศิลา คือ มนต์อาถรรพ์พยาน! เป็นวิชาสะกดจิตอย่างหนึ่งที่ใช้สะกดจิตพวกนาค ทศนัยมัวแต่สนใจ อ่านอักขระ ไม่ทันมองว่า เงานู ใหญ่ทาบทับลงไปบนแผ่นศิลา ทำให้ทศนัยรู้สึกตัว พอหันหลังกลับไปมองก็เห็นดวงตาเรือง ๆ ของ เงานูใหญ่ว้ระปรากกรมองมาอย่างมั่งร้าย สุดท้ายทศนัยก็หมดสติไป

ทศพลเริ่มหนาวเพราะอากาศในถ้ำ เขาเห็นเงาทศนัย เดินตามไป ส่วนงูเขียว พาคำแก้ว เข้ามาที่ถ้ำจนได้ เจ้าแม่นาคีเข้าสิงร่างคำแก้ว แล้วก็มีมาพบกับทศพล ทศพลดีใจมากที่ได้เจอคำแก้ว โดยที่ไม่รู้ว่าเป็นเจ้าแม่นาคี เจ้าแม่พาทศพล มายังสระน้ำสีมรกต น้ำใส เป็นประกายระยิบระยับ สระแห่งนี้เป็นเส้นทางเชื่อมไปได้หลายแห่ง เป็นรอยต่อระหว่างโลกมนุษย์กับวังบาดาลเมืองของ พวกพญานาค เจ้าแม่เล่าเรื่องอดีตให้ทศพลฟัง และบอกว่าตนเองรออยู่ จนไซยสิงห์มาเกิดเป็นทศพล คำแก้ว ก็คือเจ้าแม่นาคีนั่นเอง รุ่งเช้า ทศพลหลับอยู่กับคำแก้ว คำแก้วตื่นมาตกใจ จำอะไรไม่ได้

คำแก้วกลับบ้านไปแบบงุนงง ไม่แน่ใจว่าตนเองเป็นของทศพลหรือเปล่า

กำนันแยม หมออ่วม กอ (พ่อของลำเจียก) สั่งลูกน้อง ทั้งทูป ทั้งเผา รูปเจ้าแม่นาคี แต่ก็
ไม่สำเร็จ สุดท้ายเอาล่องแพไปเผาที่วัด คำแก้ว ทศพล และเพื่อน ๆ ช่วยกันออกตามหาเทวรูป
แพของกำนันแตก ลูกสมุน ถูกน้ำวน คุ้ยจมหายไป เทวรูปก็จมไปด้วย ทศพลเสียดายมาก แต่คำแก้ว
บอกว่ามันอยู่ในที่ที่เหมาะสมแล้ว คือในน้ำนั่นเอง ลำเจียกบอกกับทุกคนว่าคำแก้ว กับทศพล ผิดผิดกัน
แล้ว คำปองเสียใจ แต่ทศพล กลับบอกว่า เป็นผัวเมียกันแล้ว ทศพลขอรับผิดชอบ สุดท้ายคำแก้วกับ
ทศพลจึงได้แต่งงานกันที่สุดในที่สุด ซึ่งลึก ๆ แล้วคำปองก็ดีใจที่คำแก้วจะมีทศพลมากอดปกป้อง

หมออ่วม จะปราบนาถิโดยใช้ครุฑ คำปองมาได้ยิน แต่ลูกคนของกำนันจับตัวไว้
เลื่อมประพัตร์ จัตรสุดา ไปบอกคำแก้ว คำแก้วรีบไปช่วยแม่ แต่ถูกจับตัวเอาไว้ จัตรสุดาจึงกลาย
ร่างเป็นคน ไปบอกให้ทศพลมาช่วยคำแก้ว ทศพลถูกซ้อมจนสลบไป คำแก้ว กลายร่างเป็นงู
ลูกสมุนกำนันแยม ลูกจนสมุนตายเรียบ บุญส่ง กำนันแยม หมออ่วม นายกอวิ้งหนีเจ้าแม่นาคี
นาถิจะฆ่าบุญส่ง แต่คำปองห้ามไว้ วัชรปราการมาช่วยนาถิ สกัดพวกกำนันแยม หมออ่วม ไว้
คำแก้วกลายร่างกลับเป็นคนร้องไห้เสียใจ ไม่อยากเป็นงู คำปองกอดลูกไว้ บอกว่าต้องมีวิธีแก้
อาถรรพ์ให้ได้ ดร.สุภัทรมหาที่หมู่บ้าน และรู้ว่าทศพลแต่งงานกับคำแก้วแล้ว

ทศพลทำสัญลักษณ์ของนาถิบนหน้าผากรูปปั้นหลุดออกมา เขาจึงเก็บไว้กับตัวตั้งใจ
ว่าจะเก็บไว้ติดให้เหมือนเดิม นายบุญส่งตามมาที่บ้าน และดีใจมากที่พิมพ์พร ลูกสาวของเขา
ปลอดภัย เขาได้พบกับคำแก้วทำให้คำแก้วจำได้ว่าเคยเป็นงูเพื่อถูกจับมาขายและนายบุญส่งได้ร้อง
ทำทนายจนเธอโกรธจัดและอาละวาดฆ่าคน คำแก้วเกิดนิมิตยังรู้ว่า หากเมื่อใดที่เธอมีความโกรธ
หรือระลึกชาติได้ครบถ้วนเธอจะกลายร่างเป็นงู มีเพียงสถานที่เดียวที่ต้องขึ้นไปบนปราสาทหิน
เพื่อระลึกชาติจึงจะไม่กลายร่าง คำแก้วเห็นอดีตชาติของตนเอง

ตำบลหนองไทรในอดีตคือมรุกขนครปกครองโดยพระเจ้านิรุทธราชซึ่งมีรูปร่าง
หน้าตาเป็นพิมพ์เดียวกับบุญส่ง ทิศเหนือของนครมีสระน้ำกว้างใหญ่ใสสะอาดให้ชาวเมืองได้อาบ
กินทำการประมงที่นั่นเป็นที่ยำคัญของนางพญานาค ขณะนั้นเจ้าชายแสนเมืองหรือทศพลใน
ชาตินี้ได้เป็นเชลยที่ถูกจับมาจากประเทศราช นางนาคีแปลงร่างเป็นสาวสวยพบรักและสมสู่อยู่กับ
กับเจ้าชาย แต่ในยามหลับนางกลับคืนร่างเป็นงูเผือกยักษ์หงอนสีแดงทำให้เจ้าชายรังเกียจ นางจึง
หนีกลับลงบาดาลไป เมื่อเจ้าชายแสนเมืองระลึกได้ถึงความรักที่มีต่อกันจึงไปเรียกหาที่สระ แต่นาง
นาคีซึ่งบำเพ็ญเพียรอยู่ก้นสระไม่ยอมใจอ่อนอีก

ต่อมาพระเจ้านิรุทธราชจับปลาไหลเผือกได้นำมาเชือดเนื้อกินกันในหมู่บริวารซึ่งล้วน
แต่เป็นผู้ที่ติดปองร้ายนางในชาตินี้ได้แก่หมออ่วม นายกอ กำนันแยม เศรษฐ์ เคน รวมถึงผู้คนที่ถูก
นางพญานาคีกัดตายในวันสุริยคราสนั่นเอง สนมสองนางของพระเจ้านิรุทธราชก็คือพิมพ์พรและ
ลำเจียกทุกคนล้วนกินเนื้อของนาง ยกเว้นไว้แต่นางกำนัลคำปองที่สงสารปลาไหลไม่ยอมกิน
เนื้อของปลาไหลประหลาดนั้นยังหั่นแจกก็กลับยิ่งทวีคูณเพิ่มขึ้นจนต้องนำไปแจกชาวประชาให้ได้
กินกันทั้งเมือง ตกคำคีนนั้นล้มพัดแรงนางกำนัลคำปองได้ยินเสียงกระซิบให้หนีออกจากเมืองเสีย

ก่อนที่จะเกิดหายนะครั้งใหญ่ นางทำตามคำบอก คืบคลานเองเจ้าแม่สาแดงอิทธิฤทธิ์บันดาลให้ฝนตก กระหน้าแผ่นดินไหลน้ำท่วมมรุกขนครถล่มทลาย ด้วยกรรมหนักที่ได้ก่อนนางจึงถูกฟ้าดินสาปให้ กลายเป็นหินครึ่งหนึ่งเป็นคนแสดงถึงความดั่งามครึ่งหนึ่งเป็นนุหมายถึงความชั่วร้าย ส่วนจิตวิญญาณเร่ร่อนเกิดแล้วตายตายแล้วเกิดเป็นนุบ้าง คนบ้างจนกระทั่งสิ้นเวร หลังจากนั้นนับ ศตวรรษนางพญากเกิดเป็นนุเพื่อที่โงงเจียมบ้ำเพ็ญเพียรแต่กลับถูกจับมาขายฝรั่ง คำปองคลอดลูก ตาย เจ้าแม่นาคีจึงกลั่นใจตายแทรกวิญญาณทับร่างเด็กเติบโตเป็นคำแก้วนั่นเอง ทุกครั้งที่มีการตาย โดยงัดในวันสุริยคราสหรือวันอื่น ๆ คำแก้วจะไม่รู้สึกตัวรับรู้แต่เพียงฝันร้ายว่ามาคนตายเท่านั้น

บุญส่ง นายกอ กำนันแหม่ม และหม่อว่มเดินทางไปตามลหองไพรเพื่อหาของขลังมาปราบเจ้าแม่นาคี ต่อมานารูปปั้นพญาครุฑเพื่อกำจัดคำแก้วอีกครั้ง โดยจับตัวคำปองมาเป็นเหยื่อล่อ ด้านลำเจียกให้หม่อว่มทำเสน่ห์จนทศพลหลงไหลทั้งคำแก้วไปยังตำบลนาคหนี ซึ่งเจ้าแม่นาคี ไม่สามารถไปได้ เนื่องจากที่ตำบลนี้มีตำนานเล่าว่า นางนาคนหนึ่งแปลงกายมาช่วยพระธุดงค์ให้ ตบะแตก ท่านจึงสาปให้นาคใดๆ ไม่สามารถเข้าเขตได้

คำแก้วตามหาทศพลไปถึงตำบลนาคหนี แต่ทศพลถูกเสน่ห์ของลำเจียกจึงไม่ยอมกลับ แหม่มยังสู้ลำเจียกไม่ได้เพราะไม่มีอิทธิฤทธิ์ใด ๆ เกือบถูกฆ่าตายด้วยการผลักให้จมน้ำ กลับกลายเป็นว่าเมื่อลงน้ำคำแก้วมีกำลังมากขึ้นหนีจากลำเจียกที่มุ่งร้ายมาได้ เมื่อกลับมาถึงบ้านเธอพบว่า คำปอง ถูกคนจับไปเสียอีก คำปองนั้นอันที่จริงรอดพ้นจากน้ำมือของพวกนายกอมาได้ ด้วยบาริوار ของเจ้าแม่คอยคุ้มกัน ไล่ค้อนคำปองขึ้นไปกักขังไว้ในปราสาทหินจนพวกของนายกอหาไม่เจอ

ลำเจียกอยู่ที่ตำบลนาคหนีได้พบเมืองอินทร์ หมอผีอายุสามสิบเศษที่มีวิชาแก่กล้า หล่อนทอดตัวเป็นเมื่อยเพื่อให้เขาช่วยกำจัดนางพญานาคี เมืองอินทร์จึงเดินทางมาพร้อมกับลำเจียกที่ บ้านดอนไม้ป่า ทศพลจึงเริ่มคืนสติและกลับมาหาคำแก้ว และแหวนหลวงปู่มนันั้นจะไม่คุ้มครอง ลำเจียกอีกเนื่องจากหล่อนทำเสน่ห์เล่ห์กลซึ่งเป็นของดำ ทั้งยังคิดร้ายฆ่าเมียหลวงชิงผัวเขามา คำแก้วระลึกชาติได้อีก เมืองอินทร์ในอดีตชาติคือ เจ้าอินทร์ผู้ซึ่งร้ายกาจจับปลาไหลเผือกนำมา ถวายพระเจ้าอนิรุทธราช คำอ้ายหรือลำเจียกในชาตินี้แอบมองเจ้าอินทร์จากหลังม่านทำดาเจ้าผู้ เจ้าอินทร์เป็นคนหนึ่งที่กินเนื้อปลาไหลเผือกจึงต้องโทษสิ้นชีพไปเช่นกัน ลำเจียกเกิดโมโหเอาผิด ไล่ฟันคำแก้วในวันหนึ่งจึงถูกเจ้าแม่นาคีกลายร่างขึ้นฆ่าเธอตาย

พวกของบุญส่งหลอกทศพลว่า หากต้องการให้คำแก้วพ้นข้อกล่าวหาขอให้ทศพลนำ ชิ้นส่วนที่เป็นหงอนของรูปปั้นนำไปติดที่หน้าผากของคำแก้ว หากมีนางพญานาคีสิงอยู่ นางจะ ปรากฏร่างออกมาและคำแก้วจะปลดปล่อยเป็นคนธรรมดาไม่มีวิญญาณร้ายสิงสู่อีก ทศพลทำตามแท้ ที่จริงแล้วการทำเช่นนั้นจะทำให้คำแก้วกลายร่างเป็นภูตตลอดชีวิต คำแก้วเสียใจหนีไปยังปราสาท ร้างกราบไว้พระอ้อนวอนขออยู่ในร่างคน เสียงจากพระพุทธรูปบอกเธอว่า ให้ถือศีลอยู่แต่ในถ้ำนี้ ห้ามออกไปไหนเด็ดขาดจนครบร้อยวัน คำแก้วจะเป็นคนโดยสมบูรณ์ไม่มีวันกลายเป็นนุอีก

ทศพลพาคำปองหลบหนีพวกของนายบุญส่งที่ต้องการจับตัวไปล่อให้นางพญานาคี ออกมา แต่ ท้ายที่สุดจึงถูกพวกของเมืองอินทร์และนายบุญส่งจับตัวได้ พวกของเมืองอินทร์

จับคำปองและทศพลเผาทั้งเป็นเพื่อล่อคำแก้วออกมา คำแก้วอดทนจนถึงที่สุดแต่ก็ไม่อาจยับยั้ง
คนใจทรามได้ คำปองไม่อาจทนเห็นสภาพคำแก้ว ที่ถูกชาวบ้านทำร้ายได้ จึงยอมปลิดชีวิตตนเอง
เพื่อช่วยเหลือลูก ทศพลรอดชีวิต คำแก้วในร่างนางพญางูออกอาละวาดฆ่าคนทั้งหมดตายไป
และกลายร่างเป็นงูตลอดอายุขัย ทศพลเสียใจร้องขอให้คำแก้วอยู่กับเขาไม่ว่าจะในสภาพใดก็ตาม
แต่คำแก้วไม่อาจอยู่ร่วมกับเขาได้หนีกลับขึ้นไปยังเทวาลัย ทั้งสองต้องพลัดพรากจากกันอีกครั้ง
และจากกันด้วยน้ำตา พระรูดงศ์ได้ชี้ทางสว่างให้แก่ทศพลโดยให้เขาบวชเป็นพระจนสิ้นอายุขัย

ภาคผนวก ค

เรื่องย่อนวนิยายนางพญางูขาว

ตำนานนางพญางูขาว (白蛇全传) ของเม้งฮัวกั๋ว (梦花馆主) ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เนื้อเรื่องจะแบ่งเป็นสองส่วน คือภาคแรกกับภาคหลัง ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้เนื้อหาเฉพาะภาคแรก ซึ่งมีเรื่องย่อดังกล่าวต่อไปนี้

นางพญางูขาวบำเพ็ญตบะมาเป็นระยะเวลากว่า 1,000 ปี ได้จำแลงกายเป็นมนุษย์ในรูปแบบของหญิงสาวที่มีรูปร่างหน้าตางดงาม โดยมีนามว่า ไป่ชู่เจิน ส่วนงูเขียวอีกตัวหนึ่ง บำเพ็ญตบะเป็นเวลา 500 ปี แปลงตัวเป็นสาวน้อยน่ารัก เลี้ยวซิง ทั้งสองเป็นเพื่อนกันไปเที่ยวทะเลสาบซีหู เมื่อเดินทางไปถึงสะพานขาดไป่ชู่เจินได้พบเห็นนักศึกษาปัญญาชนที่สง่างามคนหนึ่งท่ามกลางหมู่คนจำนวนมาก หญิงสาวเกิดหลงรักเขาขึ้นมาทันที งูเขียวจึงร้ายเวทมนตร์ลับ ๆ ทำให้ฝนตกลงมา นักศึกษาสัวีเซียนเห็นหญิงสาวทั้งสองตากฝน จึงเอาร่มให้พวกนาง ส่วนตนเองยืนอยู่ห่าง ๆ ปล่อยให้ฝนสาดซัด

ไป่ชู่เจินเห็นสัวีเซียนเป็นคนซื่อ ทำให้รู้สึกรักเขาขึ้นมา ส่วนสัวีเซียนก็หลงรักในความงามของหญิงสาว ด้วยความช่วยเหลือของเลี้ยวซิง สองคนจึงได้แต่งงานกันและเปิดร้านขายยาในบริเวณทะเลสาบ ซีหู รักษาโรคให้กับผู้คน

แต่หลวงจีนฝ่าไห้เจ้าอาวาสวัดจินซานตระหนักว่านางพญางูขาวเป็นปีศาจ จะมาทำลายมนุษย์ จึงไปบอกสัวีเซียนว่า ภรรยาของเขาเป็นปีศาจงูแปลงกาย และสอนวิธีตรวจสอบให้กับสัวีเซียน สัวีเซียนเชื่อกครั้งไม่เชื่อกครั้ง แต่เขาก็ทำตามทีหลวงจีนฝ่าไห้บอก พอถึงเทศกาลสารทจีน เขาให้นางคัมเห่ล่าหงส์จิว เพื่อขจัดเภทภัยสิ่งอัปมงคล เวลานั้น ไป่ชู่เจิน กำลังตั้งครุฑ์ และปลุกเสกสัวีเซียนไม่ได้ หลังจากคัมเห่ล่าหงส์จิว นางคืนร่างเดิมทันที

สัวีเซียน ตกใจจนสิ้นชีวิต เพื่อช่วยเหลือสัวีเซียน ไป่ชู่เจินไม่คำนึงว่าตนกำลังตั้งครุฑ์เดินทางไกลนับพันลี้ เพื่อขโมยหย้าหลินจืออันมีสรรพคุณชุบชีวิตมนุษย์ได้ ณ ที่อกเขาคุณหลุน นางต้องต่อสู้ กับทหารยามที่พิทักษ์รักษาหย้าหลินจืออย่างไม่เห็นแก่ชีวิตตน ทหารเหล่านั้นต่างซาบซึ้งในความรักของนาง จึงมอบหลินจือแก่นางไป เมื่อสัวีเซียนฟื้นคืนชีพขึ้นมา เขาจึงรู้ว่าไป่ชู่เจินรักเขามากมายเพียงใด

แต่หลวงจีนฝ่าไห้ยังไม่ยินยอมให้มนุษย์อยู่ร่วมกับปีศาจ จึงได้ลวงสัวีเซียนให้เข้าไปในวัดจินซาน ทั้งยังบังคับให้เขาบวช ไป่ชู่เจินและเลี้ยวซิง ต้องการตัวของสัวีเซียนคืนมา จึงนำทหาร

สัตว์น้ำเข้าโจมตีวัดจินซาน พวกนางร้ายเวทมนตร์ไม่หยุด ทำให้น้ำท่วมวัดจินซาน ชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณรอบ ๆ วัดจินซานก็ได้รับความเสียหายหนัก

ไปชูเงินโกสัลดอดเต็มที นางไม่อาจสู้กับหลวงจีนฝ่าไห่ได้ โชคดีที่เสี่ยวชิง เข้ามาช่วยไปชูเงินให้หนีรอดไปได้ ทั้งสองหนีไปจนถึงสะพานขาดและพบกับสวีเซียนที่หลบหนีออกจากวัดจินซานมาได้

สะพานขาดเป็นสถานที่ที่พบกันครั้งแรกของสวีเซียนและไปชูเงิน คนรักทั้งสองรู้สึกสะเทือนใจ ต่างฝ่ายต่างรู้ว่าให้ ประรณนาให้ฟ้าเห็นใจกับความรักของพวกเขา เมื่อไปชูเงิน เพิ่งจะคลอดลูกชาย หลวงจีนฝ่าไห่ก็ตามมาถึง และจับนางไปคุมขังไว้ได้เจ็ดปีเลยเพิ่งในบริเวณทะเลสาบซีหูอย่างไร้ความปราณี และยังสาปไว้ว่า นอกจากน้ำทะเลสาบซีหูจะแห้งหมดและเจ็ดปีล้มลงแล้วเท่านั้น นางจึงจะกลับสู่โลกมนุษย์ได้

หลังจากไปชูเงินถูกขังไว้ได้เจ็ดปีเลยเพิ่ง สวีเซียนก็ตัดสินใจไปบวชที่วัดจินซาน เพื่อสร้างบุญให้กับไปชูเงิน ช่วยนางออกจากเจ็ดปีและฝากบุตรชายให้พี่สาวช่วยเลี้ยงดู เวลาผ่าน 20 ปี บุตรชายของไปชูเงินที่ชื่อว่าสวีเม้งเจียวซึ่งเป็นเทพเหวินจวีซึ่งจวินกลับชาติมาเกิด สวีเม้งเจียวสอบได้คะแนนอันดับหนึ่งในการสอบขุนนาง ได้ขึ้นเป็นตำแหน่งจอหงวน หลังจากนั้นสวีเม้งเจียวกลับมาไหว้เจ็ดปีเลยเพิ่งอ่อนวอนสวรรค์ให้ลดโทษแก่มารดา จนสุดท้าย ไปชูเงินได้ออกจากเจ็ดปีเลยเพิ่ง กลับไปอยู่กับครอบครัวอีกครั้ง

ภาคผนวก ง

ตัวอย่างแบบบันทึกลักษณะนิสัยของตัวละครเอกในนวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว

ตัวอย่างแบบบันทึกลักษณะนิสัยของคำแก้วที่เป็นตัวละครนางเอกในนวนิยายเรื่องนาคี	
ตัวอย่างลักษณะนิสัยของคำแก้ว	หน้าที่ปรากฏในนวนิยาย
คำแก้วแตกต่างจากเด็กทั่วไป กล่าวคือ บางครั้งชอบเดินเตล็ดในป่าคนเดียว หรือไม่ก็แอบนั่งครุ่นคิดคนเดียว	บทที่ 1 หน้าที่ 13
“อ้าว...ก็ไหนเอ็งว่าคำแก้วเงียบซิม ไม่พูดไม่จา”	บทที่ 1 หน้าที่ 15
คำปองนึกเปรียบเทียบระหว่าง “อินาง”สองคน บัวเหมือนเด็กหญิงทั่ว ๆ ไป แต่คำแก้วประหลาด เธอมีทั้งอดีต ปัจจุบัน ลึกลับและน่ารักผสมอยู่ในตัว	บทที่ 2 หน้าที่ 21
(พิมพ์พรพุดถึงคำแก้ว) “เด็กสาวบ้านนอกปากคมกริบเหมือนกรรไกร รายนี้แปลก เพราะส่วนมากฉันเห็นแต่โง่กับซื่อๆทั้งนั้น”	บทที่ 4 หน้าที่ 49
คำแก้วปฎิญาณว่าตายเสียดีกว่าที่จะแสดงร่างสัตว์เลื้อยคลานให้ประจักษ์แก่สายตาพหล	บทที่ 53 หน้าที่ 521

ตัวอย่างแบบบันทึกลักษณะนิสัยของทศพลที่เป็นตัวละครพระเอกในนวนิยายเรื่องนาคี	
ตัวอย่างลักษณะนิสัยของทศพล	หน้าที่ปรากฏในนวนิยาย
“สวยเหลือเกิน น่าจะเป็นคนจริง ๆ มากกว่ารูปหิน”เสียงของทศพลซุ่มกึ่งฝัน สายตาจับที่ช่อดอกกัลปพฤกษ์ชมพูแกมขาว	บทที่ 3 หน้าที่ 18
พิมพ์พรลุกขึ้นขึ้นทางลม กลิ่นน้ำหอมเข้าวนกรุ่นกระจาย เขาคงจะหลงใหลรักเธอ ถ้าไม่มีสาวชาวบ้านแฝงอยู่ในจิตใต้สำนึก ทศพลเดินตามไปส่งเธอ ทศพลไม่ใช่พระอิฐพระปูน ดังนั้นจึงเคลิบเคลิ้มด้วยรสเสน่ห์ เขากอดเธอ จูบเม้มที่ก้นปาก หวีอหาวซาบซ่านอารมณ์	บทที่ 4 หน้าที่ 46
เซลยหนุ่มกัณฑ์พันกรอดทั้งที่เจ็บระบมปาก สะท้านใจเหลือเกิน เมื่อนึกถึงความรักอันบริสุทธิ์ของคำแก้วที่มีต่อเขา เขากลับหลงคารมเมืองอินทร์ติดสัญลักษณ์นาคีที่หน้าผากเธอ	บทที่ 56 หน้าที่ 554

ตัวอย่างแบบบันทึกลักษณะนิสัยของไป๋ชู่เงินที่เป็นตัวละครนางเอกในนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว	
ตัวอย่างลักษณะนิสัยของไป๋ชู่เงิน	หน้าที่ปรากฏในนวนิยาย
可巧今夜月光之下，他从嘴里吐出一粒内丹，这还是初次看见，腹中暗暗称羨，不觉起了贪心。 (บังเอิญค่ำคืนนี้แสงจันทร์สว่าง นางพญาเห็นมีลูกแก้ววิเศษออกมาจากปากของพระสงฆ์เต๋า นางเพ็งเห็นลูกแก้วเป็นครั้งแรก แอบอิงฉาใจ เริ่มเกิดความโลภขึ้นมา)	第一回 仙踪 第2页 (บทที่ 1 หน้าที่ 2)
暗想此去，哪怕走遍天涯海角，也情愿拼此微躯，找访恩人，完成功果的。 (ไป๋ชู่เงินแอบคิดในใจว่า ข้ายอมทุ่มเทกำลังทั้งหมดของตัวข้าเพื่อค้นหาเจ้าบุญนายคุณและตอบแทนบุญคุณ แม้จะเดินทั่วสุดหล้าฟ้าเขียว)	第一回 仙踪 第4页 (บทที่ 1 หน้าที่ 4)
娘娘方答道：“我夫犯了王法，做妻的怎好再坐轿子！”众人听了却说他倒是一位贤德娘娘。 (ไป๋ชู่เงินตอบว่า “สามีของข้าทำผิดกฎหมาย ข้าเป็นภรรยาของเขาจะนั่งเกี้ยวได้อย่างไร” พวกราชการทหารได้ยินแล้วรู้สึกว่ไป๋ชู่เงินเป็นสตรีคนหนึ่งที่เคยพบพร้อมด้วยศีลธรรม)	第五回 踏勘 第25页 (บทที่ 5 หน้าที่ 25)
“我与你是正大光明的夫妇，比不得私下偷情的男女。倘被丫头进来碰见，还像什么样儿！” (“ข้ากับเจ้าเป็นสามีภรรยาที่ถูกคิดถูกกฎ ไม่เหมือนชายหญิงที่แอบคบ ถ้าถูกคนอื่นมาเห็นเข้า จะเป็นเรื่องที่อับอายขายหน้า”)	第九回 复艳 第43页 (บทที่ 9 หน้าที่ 43)
但是娘娘心里一想：“我为着报恩来的，他替人家做一个伙计，终非了局。我须叫他大显门风，做一番荣耀的事业，方称我心。不过王永昌如此恩待，情谊难却，一时怎能分手？总要用一条妙计，使他们疏远才是。” (แต่ไป๋ชู่เงินคิดในใจว่า “ข้ามาเพื่อตอบแทนบุญคุณ ถ้าเขาเป็นแค่พนักงานขายยา ทำงานให้คนอื่น อย่างนี้ตลอดไปก็ไม่ดีหรอก ข้าต้องทำให้เขาเป็นผู้มีฐานะ มีอาชีพที่เกียรติยศ ถึงจะพอกพอใจข้า แต่คุณหวังหย่งซางช่วยเหลือเขา	第十回 客阻 第48页 (บทที่ 10 หน้าที่ 48)

ตัวอย่างแบบบันทึกลักษณะนิสัยของไป๋ชู่เงินที่เป็นตัวละครนางเอกในนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว	
ตัวอย่างลักษณะนิสัยของไป๋ชู่เงิน	หน้าที่ปรากฏในนวนิยาย
เต็มที่มีบุญคุณต่อเขาอยู่ ๆ จะให้เขาสองคนแตกแยกกันได้อย่างไร ต้องมีวิธีที่เหมาะสมทำให้เขากับคุณหวังห่างเหินกันก่อน”)	
永昌暗想：“这位娘娘出言文雅，体格温柔，一点妖气全无。照我眼光看去，只怕杭州大员外信上，简直弄错了！” (หวังหย่งซางแอบคิดว่า “แม่นางคนนี้พูดจาสุภาพเรียบร้อย รูปร่างอ่อนช้อย นิสัยอ่อนนุ้ม ไม่เหมือนปีศาจสักหน่อย อย่างที่ข้าเห็น ข้อมูลที่ผู้คิดถึงแม่นางในจดหมายที่คุณหวังส่งมาจากหางโจว เข้าใจผิดแน่เลย)	第十二回 开店 第57页 (บทที่ 12 หน้าที่ 57)
娘娘道：“青儿！你难道尚未知晓么？我此番奉命下山，立誓不伤草木生灵。岂可以怨报德，反结冤仇？所以任凭郎君无情无义，我也甘心受死。” (ไป๋ชู่เงินพูดว่า “เสี่ยวชิง เจ้ายังไม่เข้าใจหรือ ข้าตามคำสั่งเจ้าแม่จินฉือมา ข้าเคยสาบานว่าจะไม่ทำร้ายชีวิตแม้แต่ต้นหญ้า ข้าแทนที่จะตอบแทนบุญคุณเขา กลับทำบาปสร้างกรรมได้อย่างไร เพราะฉะนั้น ถึงแม้เขาจะใจร้ายไม่มีน้ำใจ ข้าก็ยอมสละชีวิต”)	第十四回 赠符 第68页 (บทที่ 14 หน้าที่ 68)
“我死本不足惜，只可怜鱼水恩情，叫我如何舍得你啊！” (ข้าตายไปก็ไม่อะไรเสียตายหรอก เพียงแต่ว่าเราอยู่ด้วยกันมานานเหมือนปลาอยู่กับน้ำ จะให้ข้าทิ้งท่านไปได้ อย่างไร)	第四十二回 飞钵 第209页 (บทที่ 42 หน้าที่ 209)

ตัวอย่างแบบบันทึกลักษณะนิสัยของสวี่เซียนที่เป็นตัวละครพระเอกในนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว	
ตัวอย่างลักษณะนิสัยของสวี่เซียน	หน้าที่ปรากฏในนวนิยาย
许仙见他们很有宦家气象，让入中舱坐下，自己却守着男女授受不亲的古训，反坐在头舱篷外，涨红了脸，连头都不敢回转来。 (สวี่เซียนเห็นนางสองคนนี้เหมือนคนมีฐานะ ก็เลยให้นางสองคนเข้ามานั่งในเรือ แต่ตัวเองถือคำสั่งสอนที่ว่าผู้ชายกับผู้หญิงไม่ควรอยู่ใกล้กัน จึงออกไปนั่งที่หัวเรือ อายจนหน้าแดง และไม่กล้าหันหน้ากลับมา)	第二回 游湖 第8页 (บทที่ 2 หน้าที่ 8)
既而一想：“却也不妨，凭他说什么，我都一口应承。停歇离了这里，他到哪里去寻找啊！” (สวี่เซียนคิดในใจว่า “อย่างนี้ก็ไม่เป็นไร เขาจะพูดอะไร ข้าก็ตกลงไว้ก่อน รอให้ข้าออกจากตรงนี้ เขาจะไปตามหาข้าได้ที่ไหน”)	第三回 说亲 第12页 (บทที่ 3 หน้าที่ 12)
这几句话，听得许仙十分有趣，这种便宜事体是难逢难遇的，错过了未免可惜。 (สวี่เซียนรู้สึกสนุกมากกับคำพูดนี้ เรื่องดี ๆ แบบนี้ไม่ได้มีง่าย ๆ ถ้าพลาดไปก็น่าเสียดายเลย)	第三回 说亲 第13页 (บทที่ 3 หน้าที่ 13)
这时候，许仙面对着娘子这般美貌，打扮得异常娇艳，早把那祠堂搜脏一事，抛入九霄云外去了。 (เวลานี้ สวี่เซียนเห็นไป๋ชู่จินหน้าตาสวยงาม แต่งตัวก็งามเพริศพรึงเหลือเกิน เรื่องขโมยเงินโดนจับก็ถูกลืมลงไปแล้ว)	第九回 复艳 第43页 (บทที่ 9 หน้าที่ 43)
小青道：“今日产下的，是你家的亲骨血，你为什么全然不顾自己的妻子呢？我也凭你良心有否，绝不来捉你进去的。” (เลี้ยวชิงพูดว่า “ลูกที่คลอดวันนี้ เป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของท่านเองนะ แต่ทำไมท่านไม่ดูแลภรรยาตัวเองแม้แต่หน่อยเลย ข้าจะรอดูว่าท่านมีน้ำใจหรือไม่ ข้าจะไม่บังคับท่านเข้าไปเด็ดขาด”) “相公生的好狠心肠。他说稳婆没有，我几番请他上楼看视，他竟安坐店堂，不肯进来呢！”	第四十回 产贵 第199页 (บทที่ 40 หน้าที่ 199)

ตัวอย่างแบบบันทึกลักษณะนิสัยของส่วเขียนที่เป็นตัวละครพระเอกในนวนิยายเรื่องนางพญาขาว	
ตัวอย่างลักษณะนิสัยของส่วเขียน	หน้าที่ปรากฏในนวนิยาย
(“คุณชายใจร้ายมาก ท่านบอกว่าไม่มีหมอกตลอด ข้าขอคุณชายขึ้นมาดูเลหลายครั้ง แต่ท่านนั่งนิ่งอยู่ที่ห้องรับแขก ไม่ยอมเข้ามาเลย”)	
许仙道：“梦寐难凭。就是妖魔吃我下去，我也情愿的，与你什么冤仇，这般苦苦的作对？” (ส่วเขียนพูดว่า “ความฝันเป็นหลักฐานไม่ได้หรอก ถึงแม้ปีศาจจะกินข้าลงไป ข้าก็ยอม เป็นเรื่องเวรกรรมอะไรกับท่าน ท่านต้องมากอดขจัดขวางไม่ยอมปล่อยเลย”)	第四十二回 飞钵 第207页 (บทที่ 42 หน้าที่ 207)
许仙道：“这是我再也不娶的。天下妇女，哪有娘子这般贤德！阿呀，我心好痛呀！” (ส่วเขียนพูดว่า “ข้าจะไม่ยอมแต่งงานกับคนอื่นอีกแล้ว ผู้หญิงทั่วโลก ไม่มีคนไหนดีเท่าแม่นางเลย โอ๊ย ข้าเจ็บใจเหลือเกิน”)	第四十二回 飞钵 第209页 (บทที่ 42 หน้าที่ 209)
许仙惨不成声的答道：“娘子死了，我也不愿独生，倒不如和你同死了罢！” (ส่วเขียนร้องจนพูดไม่เป็นคำ “แม่นางตายแล้ว ข้าก็ไม่ยอมอยู่คนเดียว ตายพร้อมเจ้าดีกว่า”)	第四十二回 飞钵 第210页 (บทที่ 42 หน้าที่ 210)

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างแบบบันทึกความเชื่อเกี่ยวกับอดีตชาติและการเวียนว่ายตายเกิดในนวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว

ตัวอย่างแบบบันทึกความเชื่อเกี่ยวกับอดีตชาติและการเวียนว่ายตายเกิดในนวนิยายเรื่องนาคี	
ตัวอย่างความเชื่อเกี่ยวกับอดีตชาติและการเวียนว่ายตายเกิด	หน้าที่ปรากฏในนวนิยาย
(บทสนทนาระหว่างนักศึกษาโบราณคดี) “เปล่า ฉันคิดถึงข่าวหนังสือพิมพ์เมื่อสองสามวันนี่ เขาฮือฮากันเรื่องระลึกชาติ” “แล้วแกว่าจริงหรือเปล่า” วันชนะ เพื่อนอีกคนชะ โงกหน้าเข้ามาซัก “จริง” เซษรู้แน่นหนักแน่น “ตามข่าวฉันเชื่อร้อยเปอร์เซ็นต์เหตุผลพิสูจน์ได้ว่าชาติหน้ามีจริง บาปหรือนุญไม่สูญเปล่า ให้ผลตอบแทนได้” เซษรู้พยักหน้า “ใช่ พิสูจน์ง่าย หากว่าตายแล้วสูญ คนเกิด สัตว์เกิด ใน โลกนี้ก็จะไม่มี”	บทที่ 3 หน้าที่ 36
“เฉย ๆ ไว้เรายังไปอาฆาตจองเวรยิงไปกันใหญ่ พระท่านว่าชาติก่อนเราทำไม่ดี มันจึงเป็นวิบาก”	บทที่ 16 หน้าที่ 176
“นาคี...เจ้าสร้างกรรมหนัก เพราะจิตอาฆาตพยาบาทรุนแรง ฟาดินจึงสาปให้ร่างเจ้ากลายเป็นหิน ครั้งหนึ่งเป็นคนแสดงถึงความดีงาม ส่วนอีกครั้งหนึ่งเป็นงูแสดงถึงความชั่วร้าย และวิญญาณของเจ้าจงเร่ร่อนไป เกิดแล้วตาย ตายแล้วเกิด เป็นงูบ้างเป็นคนบ้าง ภพแล้วภพเล่า จนกระทั่งสิ้นเวร”	บทที่ 22 หน้าที่ 231
“ได้โปรดเถอะ เจ้าแม่” ขุนศึกนาคีพนมมือ “เมื่อชาติก่อนข้าเคยเอาหลาวไฟฆ่าคน จึงมีวิบากกรรมติดอยู่ ดอนไม้ป่าก็ดี ด่าบลูกโลกก็ดียิ่งก็ดี ก่อไฟขึ้นมากมาย ข้ากลัว”	บทที่ 54 หน้าที่ 535

ตัวอย่างแบบบันทึกความเชื่อเกี่ยวกับอดีตชาติและการเวียนว่ายตายเกิดในนวนิยายเรื่องนาคี	
ตัวอย่างความเชื่อเกี่ยวกับอดีตชาติและการเวียนว่ายตายเกิด	หน้าที่ปรากฏในนวนิยาย
“คุณยี่มขา คำแก้วก็รักคุณค่ะ แต่ชาตินี้อาภัพไม่อาจอยู่รับใช้ ชาติหน้าถ้าบุญบารมีเพียงพอ คำแก้วขอเกิดเป็นคน เป็นเมียคุณยี่ม และเราจะไม่มีวันพรากจากกัน ขอสาธุก่อนค่ะ”	บทที่ 56 หน้าที่ 557

ตัวอย่างแบบบันทึกความเชื่อเกี่ยวกับอดีตชาติและการเวียนว่ายตายเกิดในนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว	
ตัวอย่างความเชื่อเกี่ยวกับอดีตชาติและการเวียนว่ายตายเกิด	หน้าที่ปรากฏในนวนิยาย
这是许仙前世结下的善根，所以到了今世里，能使人一见生怜呢！ (นี่เป็นบุญกรรมที่สวี่เซียนสร้างไว้ตั้งแต่ชาติก่อน ในชาตินี้ เขาจึงได้รับการช่วยเหลือจากผู้อื่น)	第七回 逼丐 第34页 (บทที่ 7 หน้าที่ 34)
但你是个凡夫肉眼，只怕转世投胎也看不出的。 (แต่เจ้าเป็นมนุษย์ธรรมดา แม้กลับชาติมาเกิดก็ดูไม่ออกหรอก)	第二十回 开店 第57页 (บทที่ 20 หน้าที่ 57)
你是十世以前的善士，在川广两处经商作客，那时路过峨眉山前，见一乞丐将蛇擒拿在手，不觉心生怜悯，便出两贯青钱，买了放生，白蛇方得回山修道至今。但善士辗转轮回，算来已有一千余年，今世投胎，便是你的本身了。 (เจ้าเป็นคนใจดีสร้างบุญเมื่อสิบชาติที่แล้ว เป็นนักธุรกิจค้าขายอยู่แถวเสฉวน วันนั้นได้เดินผ่านภูเขาเอ๋อเหมย เห็นคนจับงูกำลังจับงูตัวหนึ่งอยู่ เจ้าสงสารงูเลยซื้อไปปล่อย งูขาวตัวนั้นจึงได้กลับไปบำเพ็ญตบะจนถึงชาตินี้ เจ้าเวียนว่ายตายเกิด นับเวลาเป็นพันปีแล้ว ในชาตินี้เจ้าก็ได้เกิดเป็นตัวเจ้าเอง)	第三十三回 开光 第162-163页 (บทที่ 33 หน้าที่ 162-163)
娘娘道：“我和你尘缘已满，本属前生注定，劝你不必悲苦，当心保重身躯为第一。” (ไป๋ชู่จินพูดว่า “พรหมลิขิตระหว่างข้ากับท่านที่ลิขิตมาตั้งแต่ชาติก่อนหมดสิ้นแล้ว ท่านไม่ต้องเสียใจนะ ดูแลสุขภาพให้ดีไว้ก่อน”)	第四十四回 剪发 第217页 (บทที่ 44 หน้าที่ 217)

ตัวอย่างแบบบันทึกความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนาในนวนิยายเรื่องนาคีกับนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว

ตัวอย่างแบบบันทึกความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนาในนวนิยายเรื่องนาคี	
ตัวอย่างความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนา	หน้าที่ปรากฏในนวนิยาย
(บทสนทนาระหว่างคำแก้วกับคำปอง) “แม่จ๋า หากว่าเราทำความดี แต่คนอื่นแย่งของเราไปหมด เราจะทำยังไงจ๊ะ” “เฉย ๆ ไว้เรายังไปอาฆาตจองเวรยิ่งไปอีกใหญ่ พระท่านว่าชาติก่อนเราทำไม่ดี มันจึงเป็นวิบาก” “หากว่าเราฆ่าคนตายมากมาย มันจะเป็นบาปไหมจ๊ะ” คำปองสบตาลูกสาว “บาปสิ บาปหนักมาก เราต้องชดใช้เขาไม่วันใดก็วันหนึ่ง ถ้ามอะไรแปลก ๆ คำแก้ว”	บทที่ 16 หน้าที่ 176
(บทสนทนาระหว่างทศพลกับคำแก้ว) “ทางลัดลับเฉพาะอะ คนอื่นมาไม่ได้ ยกเว้นคนที่เป็ญคู่บุญกับฉัน” “คู่บุญ!” “หมายถึงคนที่เคยทำบุญร่วมกันมาแต่ปางก่อน บางทีคุณอิมเป็นคนหัวสมัยใหม่...อาจไม่เชื่อ” “เชื่อ ฉันอยู่ถึงกรุงเทพฯ แต่เหตุการณ์จับพลัดจับพลูให้มาพบเธอที่นี่ เขาเรียกว่าบุพเพสันนิวาส”	บทที่ 19 หน้าที่ 196
“นาคี...เจ้าสร้างกรรมหนัก เพราะจิตอาฆาตพยาบาทรุนแรง ทำดินจึงสาปให้ร่างเจ้ากลายเป็นหิน ครั้งหนึ่งเป็นคนแสดงถึงความดีงาม ส่วนอีกครึ่งหนึ่งเป็นงูแสดงถึงความชั่วร้าย และวิญญาณของเจ้าจวนเจียนไป เกิดแล้วตาย ตายแล้วเกิด เป็นงูบ้างเป็นคนบ้าง ภพแล้วภพเล่า จนกระทั่งสิ้นเวร”	บทที่ 22 หน้าที่ 231

ตัวอย่างแบบบันทึกความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนาในนวนิยายเรื่องนาคี	
ตัวอย่างความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนา	หน้าที่ปรากฏในนวนิยาย
“สังหารชีวิตมนุษย์มามากมายแล้ว เอ็งจะได้รับกรรมตอบสนอง”	บทที่ 53 หน้าที่ 527
“ไม่รู้ว่าสร้างเวรสร้างกรรมไว้แต่ปางไหน” สาวกำพร้าพ้อคร่ำคราญ	บทที่ 54 หน้าที่ 531
“ฉันคงเคยทรمانคนอื่น กรรมนั้นจึงตอบสนอง”	บทที่ 54 หน้าที่ 532
“ได้โปรดเถอะ เจ้าแม่” ขุนศึกนาคีพนมมือ “เมื่อชาติก่อนข้าเคยเอาหลาวไฟฆ่าคน จึงมีวิบากกรรมติดอยู่ คอนไม้ ปากีดี ตำบลไถ่เลี้ยงก็ดี กอไฟขึ้นมากมาย ข้ากลัว”	บทที่ 54 หน้าที่ 535

ตัวอย่างแบบบันทึกความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนาในนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว	
ตัวอย่างความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนา	หน้าที่ปรากฏในนวนิยาย
金母道：“你好妄想呀！全不想业障缠绵，深恩未报，姻缘注定，岂可违逆天意呢？” (เขียนเจ้าแม่จินถื่อพูดว่า “เจ้าคิดเหลวไหลจริง ๆ ไม่นึกถึงว่าเจ้ายังมีเวรกรรมติดค้างอยู่ ยังไม่ได้ตอบแทนบุญคุณซึ่งเป็นบุพเพสันนิวาสที่กฎแห่งฟ้าลิขิตไว้ เจ้าจะฝ่าฝืนกฎแห่งฟ้านั้นหรือ”)	第一回 仙踪 第3页 (บทที่ 1 หน้าที่ 3)
素贞问道：“小妖下凡寻觅恩人，不知可有甚冤业么？”金母道：“那冤字不须问得，自有人前来找你，只要你忍耐承受，自能消免。唯有传帐由关，你当留意。” (ไปซู่จินถามว่า “ข้าลงไปตามหาเจ้าบุญนายคุณในโลกมนุษย์รอบนี้ ไม่ทราบว่าได้ก่อเวรกรรมอะไรไว้หรือเปล่า” เจ้าแม่จินถื่อพูดว่า “เรื่องเวรกรรมไม่ต้องถามถึง ถึงเวลาแล้วก็จะมีคนมาตามหาเจ้าเอง แต่เจ้าต้องอดทนไว้ เวรกรรมก็จะผ่านพ้นไป เพียงแต่เจ้าต้องระวังคนอื่นทำผิดและพลอยทำให้เจ้าเดือดร้อนไปด้วย”)	第一回 仙踪 第4页 (บทที่ 1 หน้าที่ 4)
娘娘道：“我此番奉命下山，原为报酬恩德，了却尘缘，并非贪恋色欲。” (ไปซู่จินพูดว่า “ข้าตามคำสั่งลงมาที่โลกมนุษย์รอบนี้ ที่แท้คือเพื่อตอบแทนบุญคุณ สำเร็จบุพเพสันนิวาสกับท่านสวี เขียนนั่นเอง ไม่ได้อาลัยอาวรณ์กับกามราคะ”)	第十四回 赠符 第68页 (บทที่ 14 หน้าที่ 68)
“如今报恩反为结怨，做妻的罪孽，真是上通于天了。” (ตอนนี้แทนที่จะตอบแทนบุญคุณ แต่กลับก่อเวรสร้างกรรม บาปกรรมของข้า สูงไปถึงเขตฟ้าเลยทีเดียว”)	第十七回 现迹 第82页 (บทที่ 17 หน้าที่ 82)
虽曾算他已到昆山，该与顾公子有一段孽缘，但不知近日作何景况？ (แม้จะรู้ว่านางไปถึงภูเขากุณซานแล้ว นางต้องพบเจอกับนายกู่ตามดวงชะตาด้วยบาปกรรม แต่ไม่รู้ว่าสถานการณ์ช่วงนี้จะเป็นอย่างไรบ้าง)	第二十二回 聘仙 第105页 (บทที่ 22 หน้าที่ 105)
法海道：“你却有所不知，这是他自己不好。水漫金山，伤害无数生灵，犯了弥天大罪，因此天数难逃，注定收镇雷峰。待他大难完时，再可修炼，有出头日子，得成正果了。”	第四十三回 镇塔 第213页 (บทที่ 43 หน้าที่ 213)

ตัวอย่างแบบบันทึกความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนาในนวนิยายเรื่องนางพญางูขาว	
ตัวอย่างความเชื่อเกี่ยวกับกฎแห่งกรรมทางพุทธศาสนา	หน้าที่ปรากฏในนวนิยาย
(หลวงจีนฝ่าไห้พูดว่า “เจ้าไม่รู้เลย นี่เป็นความผิดของนางพญาเอง นางก่อกวนน้ำท่วมถล่มวัดจินซาน ฆ่าชีวิตมากมาย เป็นกรรมหนักเกินขอบฟ้า เลยถูกฟ้าดินลงโทษ ต้องขังที่ได้เจดีย์เหลยเฟิง รอให้หมดเวรสิ้นกรรม นางจึงได้บำเพ็ญต่อและได้รับผลสำเร็จ)	
法海忙说道：“……若说这个白氏，他是峨眉上上一条白蛇。千年修炼，得变人形，与仙官夙世有缘。只因他水漫金山，残害生灵，罪犯弥天，怎能逃脱？注定收镇在雷峰塔。只待他罪孽满时，便好飞升上界……” (หลวงจีนฝ่าไห้รับอธิบาย “.....ถ้าพูดถึงแม่นางไปคนนี้ แท้จริงแล้วนางเป็นงูเผือกตัวหนึ่งอาศัยอยู่ที่ภูเขาเอ้อเหมย บำเพ็ญมาเป็นพันปี ได้กลายร่างเป็นคน มีบุพเพสันนิวาสกับนายสวี่เชียน แต่นางก่อกวนน้ำท่วมถล่มวัดจินซาน ฆ่าชีวิตมากมาย กรรมหนักเกินขอบฟ้า จะหนีรอดได้อย่างไร ต้องขังที่ได้เจดีย์เหลยเฟิง รอให้หมดเวรสิ้นกรรม นางจึงได้บำเพ็ญเป็นเซียน.....”)	第四十三回 镇塔 第214页 (บทที่ 43 หน้าที่ 214)